BerarSamachar.

वर्ष ४५] आकोला—सोमवार तारीख १० माहे एप्रिल सन १९११ इ० [अंक १४

वर्गणीचे दर

आकोल्यांतील लोकांस........१ रुपया
बाहेरगांवीं ट. हां. ....२ रुपये
वर्गणी आगाऊच घेण्याची वहिवाट ठेविली आहे.

नोटिशींचे दर

दर ओळीस दीड आणा.
हेडिंगच्या दोन ओळी धरल्या जातील
नोटीस सुवाच्य असली पाहिजे.
सूचनाः— गुरुवारच्या आंत येणाऱ्या नोटीसा त्याच आठवड्यांत घेतल्या जातील पाठून येणाऱ्या नोटिसास स्पेशल चार्ज पडेल

जाहिरात

मुंबई ब्यांकेची सेव्हिंग ब्यांक.

ह्या बँकेंत खालीं दिलेल्या शर्तीवर ठेवी ठेविता येतात.

कोणत्याही वर्षाचे १ ले जानेवारी आणि ३१ डिसेंबर याच्या दरम्यान एक हजार रुपये पर्यंत पैसा ठेविला जाईल.

ठेवी दोन अथवा अधिक इसमांच्या नांवावर ठेवतां येतील आणि तो पैसा त्या पैकीं एकास अथवा जास्त इसमांस अगर त्यापैकीं मयताचे मागें राहील त्यांस काढतां येईल.

व्याज दर साल दर शेंकडा तीन रुपयाप्रमाणें दिलें जाईल. व्याजाची आकारणी प्रत्येक महिन्याची जी कनिष्ठ शिल्लक असेल तिजवर केली जाईल. मात्र पांच हजारांवरील शिल्लक रकमेस व्याज नाहीं. नियमांच्या प्रती बँकेंत अर्ज केला असतां मिळतील.

मुंबई ब्यांक / G. A. Phillips.
आकोला ९।९।०९ (एजंट
नं १

मुंबई बँकचें सोनें.

मुंबई बँकचा छाप असलेल्या उत्तम कसाच्या सोन्याच्या चिपा मुंबई बँकच्या आकोले व उमरावती येथील ऑफिसांत विकत मिळतील. गिऱ्हाइकानें जास्त माहिती करितां बँकेंत तपास करावा.

एका चिपचें वजन २६ $\frac{१}{२}$ तोळे असतें. साधारण भाव वऱ्हाड समाचार वर्तमानपत्रांत बाजारभाव ह्या सदराखालीं सांपडेल.

मुंबई बँक G. A. PHILLIPS.
आकोला २१·९·१० (एजंट.
नो० न० २

NOTICE.

D. Y. Phatak oil-engine expert for Fielding oil engines (as supplied by Messrs. Duncan Stratton and Co. of Bombay) can be consulted as to the purchase condition and value of new and second-hand oil-engines, pumps, oil mills, grinding machines and cotton gins.

Address:- C/o N. G. Ketkar Esq
Pleader
Amraoti

No. N. 3

जाहिरात.

टेक्स्ट बुक कमिटींत पसंत होऊन मे. डेरेक्टर सा. व. मध्यप्रांत व व्हाड यांनीं व्ह. आणि अ. व्ह. शाळांतील बक्षिसें व लायब्रऱ्या साठीं मंजूर केलेलें प्रसिद्ध पुस्तकें, नुकतीं कृत:-

१ व्यापारी वाचनपाठ. किं० ॥।-
त्याच प्रमाणें २ पि जी पाटील किं ॥-।
३ उपयोगी महाराष्ट्र स उद्योग किं०. ।=
४ धर्मावरील मासिक निबंध अंक १ ते १४; १०० बुकांस ।=६० (पूर्वी १॥; किं० होती) १००० अगर ज्यास्त ०. कदम येऊन ।- व त्याहून ज्यास्त घेतल्यास वरील प्रमाणें देऊं. निदान १०० तरी घेतलीं पाहिजेत

नंबर १, २ व ३ यांच्या प्रती एकदम १० घेतल्यास अनुक्रमें ॥= व । व ज्यास्त घेतल्यास ॥- व ।. किंमत देऊं.

टपाल खर्च निराळा—व्ही. पी. नें मागविल्यास निदान एक त्रितीयांश तरी किं० आगाऊ आली पाहिजे

ल. दे. मांजरेकर आणि कंपनी.
नों० नं० ८६ बेळगांव

जाहिरात

श्री राधावल्लभोजयाति

वर्षफल।

हमारे पास सिर्फ १ पोस्टकार्ड पर किसी फल या फूल का नाम लिख भेजो हम आप के एक वर्ष का सुख, दुख, लोभ, हानि, जीवन, मरण, रोग, सन्तान, तरक्की, मौकूफी, व्यापार में किस वस्तु से लाभ होगा दिसावरी काम में कैसा लाभ होगा और जो महीना हानिकारक उस का उपाय महीनेवार वर्षफल वी० पी० द्वारा ८। रुपये में भेज देंगे. हमारे यहां जन्म पत्रादि उत्तमोत्तम बनते हैं, अनेक प्रशंसा पत्र मौजूद हैं, विशेष परिचय के अर्थ ८॥ आना का टिकट भेज कर सूचीपत्र मंगो लीजीये.

मिलने का पताः—

गोस्वामी राधामोहन शर्म्मा
चित्तीखाना आगरा.
B. D. K. JADHAORAO

आकाला विसरूं नका,

तर आमचे सुधारलेले लोखंडी नांगर ज्यांनीं वापरले त्यांना विचारा म्हणजे आमचे लोखंडी नांगर चांगले असल्या बद्दल खात्री खात्री होईल. तेवढ्यानें ही तुमचें समाधान होत नसल्यास आपण स्वतः आपल्या कारखान्यास या म्हणजे— आम्ही नांगर चालवून आपली खात्री करून देतों. नंबर दहाच्या नांगराची किंमत अडतीस रुपये आहे. पाहिजे तर आमचे कडून मागवा अगर आमचे कुल आडते रा. लक्ष्मण विनायक टिकेकर सोलापूर, यांजकडून मागणी करा.

ता० १७।३।११

किर्लोस्कर बंधु.
किर्लोस्कर वाडी.
नो. नं १२८ पोष्ट कुंडल (सातारा)

नोटीस.

विद्यमान सबजज साहेब आकोले यांचे कोर्ट

सक्सेशन मोकद्दमा नंबर ९ सन १९११
सक्सेशन सर्टीफिकीट मिळविण्याबद्दल
यशवंत रावजी वंजारी रा० पिंपळोद तालुके दर्यापूर
अर्जदार

सर्वत्र लोकांस कळविण्यांत येतें कीं अर्जदार यानें सक्सेशन सर्टिफिकीट मिळण्याबद्दल दिलेला अर्ज आमचे कोर्टांत ता० ४।७।११ रोजीं नेमीला आहे. त्या तारखेस ज्यांचा कांहीं तक्रार असेल त्यानें सकाळीं १० वाजतां आमचे कोर्टांत हाजर व्हावें तसें न केल्यास पुढें कोणत्याच प्रकारची तक्रार ऐकिली जाणार नाहीं कळावें तारीख ३१ माहे मार्च १९११ इ.

M. C. Tiwary,
सबजज आकोला

नो० नं० १३७

नोटीस

नोटीस वेशमी राघो मोतीराम तेली रा० एदलाबाद ता० भुसावळ

यांसः—

खालीं सही करणार इजकडून नोटीस देण्यांत येते कीं तुमच्याशीं माझें लग्न होण्यास सुमारे ११।१२ वर्षे झालीं व मी शहाणी होण्यास ३ वर्षे झालीं. शहाणी झाल्यावर मी १ महिनाभर तुमच्या येथें होते. व त्या नंतर आज तीन वर्षें मी आईबापाचे घरीं आहे. तुमच्याशी माझा संसार चांगल्या रीतीनें होणें नाहीं असें मी शहाणी झाल्यावर तुमचे जवळ होते त्या वेळच्या अनुभवावरून तुम्ही नपूंसक आहां अशी माझी खातरी झाली आहे. सबब कळवितें कीं ही नोटीस पावल्या दिवसापासून ८ दिवसांत माझ्या तीन वर्षांच्या अन्नवस्त्राबद्दल दरसाल १०० रुपये प्रमाणें रुपये ३०० द्यावे व तुमच्यांत पुरुषत्व नाहीं सबब तुम्ही मला फारकत द्यावी. ह्याप्रमाणें आठ दिवसांत तुम्ही जबाब न दिल्यास हीच नोटीस फारकत समजून मी दुसरा घरठाव करीन व गेल्या तीन वर्षांचे अन्नवस्त्राबद्दल दिवाणींत दावा करून नोटीसीचे खर्चासह रक्कम भरून घेईन. कळावें तारीख ३।३।११ इसवी

सही

भोमी मर्द राघो तेली रा. मलकापूर
निशाणी हातची बांगडी

नो. नं. १३८

नोटीस

नोटीस वेशमी इमामअली वा शेख करिम मु० राहणार कसबे आकोला अगरवेस
यांसः—

नोटीस देणार शेख अहमदअली वल्द शेख करिम पेनशनर राहणार मौजे रेल तालुका आकोट यांजकडून नोटीसीनें कळविण्यांत येतें कीं मी व तुम्ही साक्षात भाऊ आहों. तुमचे डोळ्यानें बरोबर दिसत नसून माझेही डोळ्यानें दिसत नाहीं. म्हणून १ एक ।। सवा वर्षापूर्वी तुम्हास खर्चाची अडचण पडल्यामुळे चाळीस ४० रु० तुम्हास खर्चास दिले होते ते रुपये तुम्हास परत मागीतले असतां तुम्ही सबब दिला कीं मजजवळ देण्यास कांहीं नाहीं वाटेल तर घर खरेदी घ्या. असें म्हणून तुमचा जावई बद्रुद्दीन वा सैयद नवाब यानें हांपकागद आणून एक लिहिणारा बोलाऊन खरेदीखत घरींच लिहून देतो असें बोलून दस्तऐवज घरींच लिहिला आहे.

तुम्ही मी बद्रुद्दीन महमद नवाब असे रजीष्टर कचेरीकडे बद्रुद्दीन यानें माझा हात धरून नेलें. व मला समजून न देतां खरेदीखत नोंदून घेतलें माझ्या मौजे रेल येथील सेतची आज मितीस दर एकरास शंभर रुपये प्रमाणें मागणी असून त्याची किंमत सतरा अठराशें १७००।१८०० रुपये होत असून मला पूर्वी किंवा ता. १०।१०।१० रोजीं म्हणजे दस्तऐवज नोंदला त्या दिवशीं एक पैसाही न देतां दस्तऐवज करून घेतला ही तुमची पूर्ण लबाडी आहे आणि १७०० अठराशें रुपये किंमतीचें शेत तुम्हास पांचशें ५०० रुपयास कसें मिळेल याचा पूर्ण विचार करावा लागत होता. तसें न करितां बद्रुद्दीन यानें अविचारानें आणि कायद्यानें हें कृत्य केलें याचा त्यासही जबाब द्यावा लागेल.

सुमारें १०।११ दिवस झाले तुम्ही येथें आला व मी ज्याम शत सन १३२० फसली पासून पांच वर्षे पट्यानें लागवण केलें असें बोलऊन माझे पश्चात शेताचा कबजा मागीतला असें त्यानें कळ विल्यावरून मला समजून आलें कीं मी आपलें शेत विकलें नसून उलट वर खरेदी केलें असून हा तान कसा मागतो याचा विचार मनात येऊन मी दस्तऐवजाची नक्कल पाहिली वरून तुमची व बद्रुद्दीन याची पूर्ण लबाडी लक्षांत आली या एकंदर कारणावरून तुम्हास नोटीसीनें कळवितों कीं मी आपलें शेत तुम्हास खरेदी दिलें नसून त्याबद्दल भाणही मला केव्हा हा मिळाला नाहीं व मला खरेदी देण्याचें कांहीं एक कारण नाहीं. हें शेत मी आपले मरेपर्यंत व्हाण्यास येतें असून त्यावर माझा उदरनिर्वाह आहे. माझे मरणानंतर सरकारी कायद्याप्रमाणें कोणीही वारस होऊन उपभोग घेवो मी जिवंत पणीं कोणास खरेदी अगर बक्षीस मुद्दीच दिलें नाहीं तुम्ही लबाडीनें केलेलें खरेदीखत मजला बिलकुल कबूल नाहीं कळावें ता. ४।४।१९११ इ०.

सही.

दस्तुर सदाशिव आत्माराम रेलकर
शेख अहमदअली वल्द शेख करिम
मु॥ राहणार रेल नि. आंगठा.

नो० नं० १३९

वऱ्हाडसमाचार

चैत्र शुद्ध १२ शके १८३१

जंगलखात्याचा कारभार.

लोकांचा ज्या खात्यांशीं विशेष संबंध येतो, व ज्या खात्याच्या कारभारावर त्यांचें सुखदुःख पुष्कळ अंशानें अवलंबून असतें अशा खात्यांत जंगल खातें मुख्य आहे. गुरांना चारा, चुलीला सर्पण, घराला वासे, नांगराला लाकूड, वगैरे वस्तु गरीब असो, श्रीमंत असो, सर्वांना लागतात, आणि त्या मिळवितांना जंगल खात्याच्या लोकांशीं नेहमीं प्रसंग येतो. म्हणून या खात्याच्या कारभारांत लोकांच्या सोयींकडे अधिकाधिक लक्ष देण्याकडे सहानुभूतिपर वरिष्ठ अधिकाऱ्यांची नेहमीं प्रवृत्ति असते. मद्रास व मुंबई या इलाख्यांच्या गव्हर्नरांनीं जंगल खात्यासंबंधानें नवीन नियम करून लोकांच्या बऱ्याच तक्रारी मिटविल्या आहेत. आमच्या मध्यें प्रांताचे अधिकारी ही या बाबतींत मागें पडलेले नाहींत ही संतोषाची गोष्ट आहे. गेल्या सालच्या रिपोर्टांत असें दिसतें कीं त्या सालीं जंगल खात्याचें उत्पन्न ४० हजारांनी कमी झालें. तथापि लोकांच्या सोयीं साठीं सरकारनें तें संतोषानें सोसलें. वऱ्हाडच्या लोकांना गेल्या सालीं जंगलसंबंधानें बऱ्याच सवलती मिळाल्या ही अत्यंत समाधानकारक गोष्ट कृतज्ञतापूर्वक आम्ही येथें नमूद करतो. या नुकसानीचा कांहीं अंश जंगल खात्यांतल्या नोकरांच्या अज्ञानाच्या माथीं मारणें भाग आहे कारण कीं जंगलाचें आगीपासून कसें रक्षण करावें ही विद्या त्या नोकरांना अद्याप चांगली कळलेली नाहीं असें रिपोर्टांतच म्हटलें आहे. सरकारी नोकर आणि गांवकरी यांच्यांत बेबनाव घडल्याचें एकच उदाहरण—शिवनीचें—रिपोर्टांत दिलें आहे. अशा ठिकाणीं सगळा दोष एका तर्फी असतो असें भासविण्याचा यत्न खालच्या प्रतीच्या सरकारी नोकरांनीं करावा हें मनुष्य स्वभावाला धरून आहे. तथापि वरिष्ठ अधिकारी आपला सरकारी पोषाख उतरून व लोकांत अधिक मिसळून बारकाईनें माहिती काढतील तर पुष्कळ अकल्पित गोष्टी बाहेर येण्याचा संभव असतो. शिवनी येथील प्रकारांत लोकांचा दोष किती आहे व जंगल खात्याचा किती आहे याची शहानिशा करण्यास आमचें जवळ साधन नाहीं; तथापि अशा गोष्टींचा सरकारी अधिकारी व लोकांचे प्रतिनिधि यांच्या मिश्र कमिटीकडून जशी चौकशी होते तशी नुसत्या एका डेप्युटी कमिशनराकडून होणें शक्य नाहीं, म्हणून अशा प्रसंगीं लोकनायकांना उपयोग करून घ्यावा अशी आम्ही सूचना करतों. जंगल कामावर लावलेल्या मजुरांना पैशाच्या रूपानें मजुरीचा मोबदला न देतां जंगलांतल्या वस्तु म्हणजे लाकडें, गवत, पाला, वगैरेच्या रूपानें द्यावा अशी एक सूचना आमच्या या आकोला जिल्ह्यांतून गेली होती, तिचा सर्वथा नव्हे तरी अंशतः प्रयोग करून पाहण्याची परवानगी मे० चीफ कमिशनर साहेब यांनीं दिली आहे हें पाहून आम्हांस फार संतोष वाटतो. ही पद्धत सर्व लोकांना सारखी आवडणार नाहीं हें मे० चीफ कमिशनर साहेबांचें म्हणणें योग्य आहे. म्हणून एकदम सगळ्या प्रांताला ती पद्धति लागूं करण्यास ते तयार नाहींत. तथापि एखाद्या जिल्ह्यांत अनुभव घेऊन ती करून पाहण्यास त्यांची परवानगी आहे. या पद्धतीचा चांगली उपयोग होण्यास दर देखरेख करणार अमलदार चांगले पाहिजेत ही गोष्ट उघड आहे. तसे चोख वर्तनाचे, काळजी पूर्वक व खबरदारीनें काम करणार अमलदार नेमून आमच्या या आकोला जिल्ह्यांतच सरकारनें या पद्धतीचा अनुभव पाहावा अशी आमची त्यांस नम्र विनंति आहे.

जंगलखात्याच्या कारभारांत अतिशय कठीण प्रश्न म्हटला म्हणजे गुरांच्या चराईचा असतो. मध्यप्रांतांत हा प्रश्न अधिकच कठीण होऊन बसला आहे, कांहीं भागांत गवत इतकें वाढलें असतें कीं तेथें कटाई पुरी होत नाहीं. आणि कांहीं ठिकाणीं गुरांना पुरेसा चारा मिळत नाहीं. या गोष्टीचा बंदोबस्त करण्याचा जो मार्ग मे० चीफ कमिशनर साहेबांनीं योजिला आहे तो आमच्या मतें योग्य आहे. जेथें थोड्या वेळांत कटाई पुरी होत नाहीं तेथें ती करण्यास अधिक मुदत दिली म्हणजे ती होऊं लागेल; आणि जेथें पुरेसा चारा नसेल तेथें बाहेरून स्वस्त गवत आणून पुरवठा केला म्हणजे तेथील लोकांची तक्रार मिटेल. सारांश, अशा अनेक उपायांनीं जंगलखात्याविषयींची अप्रियता घालवून लोकांच्या सोयीकडे अधिक लक्ष देण्याची स्तुत्य प्रवृत्ति आमच्या प्रांताधिपतींची दिसत आहे, आणि तिचें योग्य शब्दांनीं अभिनंदन करणें हें आम्ही आमचें पवित्र कर्तव्य समजतों व पुढच्या वर्षीचा रिपोर्ट याही पेक्षां अधिक संतोषकारक होईल अशी उमेद बाळगतों.

खानेसुमारी

दर दहा वर्षांनीं एकंदर हिंदुस्थानची खानेसुमारी करण्याची खटाटोप सरकार कां करीत असतें असा प्रश्न करणारांनीं १९०१ सालच्या खानेसुमारीपासून हिंदुस्थानच्या सद्यःस्थितीचा विचार करणारांस केवढें साह्य झालें आहे तें क्षणभर पाहावें. मागच्या खानेसुमारी वरून एक दोन फार महत्त्वाच्या गोष्टी दृग्गोचर झाल्या. पहिली गोष्ट ही कीं हिंदुस्थानच्या एकंदर लोकसंख्येपैकीं एकपंचमांश भाग म्हणजे सुमारें ५॥ किंवा सहा कोटि इतकी संख्या अस्पृश्य मानल्या गेलेल्या लोकांची आहे. येवढ्या सहा कोटि लोकांना समाज अगदीं तिरस्कारानें वागवीत आला आहे! इतक्या लोकांना शिक्षण नाहीं, समाजांत योग्य दर्जा नाहीं, उन्नतीची आशा नाहीं. अशा कुचंबणींत राहणारे लोक उच्च जातींविषयीं कशा प्रकारचे विचार मनांत बाळगीत असतील हें सांगावयास नकोच. दुसरें उदाहरण बालविधवांचें घ्या. हिंदु समाजाचा जवळ जवळ अकरावा, व विधवांच्या संख्येपैकीं जवळ जवळ निम्मा भाग बालविधवांचा- अर्थात ज्यांना हें आयुष्य दुर्दैवामुळें स्वतःचा बिलकुल अपराध नसता रुक्ष, व असह्य झालें आहे अशांचा आहे. आपल्या इतक्या आयाबहिणींना दुःखांत नशिबावर हवाला ठेवून बसण्यास सांगणारा [illegible] त्यांच्या दुःखपरिहारार्थ कांहींच डोकें काढून सुखी होईल काय? गेल्या खानेसुमारीच्या वेळेपेक्षांही यंदांच्या खानेसुमारींत बालविधवांची संख्या ज्यास्त भरेल असा आमचा अजमास आहे. पण विधवांसारख्या दुर्दैवी प्राण्यांची संख्या हिंदुसमाजांत येवढी मोठी आहे ही गोष्ट १९०१ सालच्या खानेसुमारीपर्यंत फारशी कोणाच्या लक्षांत आली नव्हती. तिसरी गोष्ट तान्ह्या मुलांच्या मृत्यूचें प्रमाण या देशांत सुधारलेल्या देशांच्या मानानें फारच मोठें जवळ जवळ चौपट आहे हा कशाचा परिणाम? कांहीं अंशीं बालविवाहाचा, कांहीं अंशीं आरोग्याच्या नियमांविषयींच्या अज्ञानाचा व कांहीं अंशीं अपुरे खाद्यपदार्थ मुलांना देण्याच्या दुष्ट चालीचा आहे ही गोष्ट आतां कोणाला नाकबूल करतां येईल काय? असे एक कीं दोन शेंकडो सामाजिक व राजकीय प्रश्नांचा उलगडा खानेसुमारीच्या आंकड्यांवरून करतां येण्यासारखा आहे. मनःकल्पित गोष्टी पुढें ठेवून सरकार, सुधारक, किंवा दैव यांना रात्रंदिवस दोष लावून असंतोष माजविणाऱ्यांचें तोंड खानेसुमारीच्या आंकड्यांनीं असें बंद होतें, तसें दुसऱ्या कशानें त्या प्रमाणानें होत नाहीं म्हणून चालू सालीं झालेल्या खानेसुमारीच्या आंकड्यांच्या प्रसिद्धीची आम्ही मोठ्या उत्कंठेनें वाट पाहत बसतों.

उत्कृष्ट सूचना.

व्हाइसरायसाहेबांचें कौंसिल विस्तृत झाल्यापासून त्या कौंसिलला जागेचा मोठा संकोच झाला आहे आणि कौंसिलसाठीं एक स्वतंत्र इमारत ९० लक्ष रुपये खर्चून बांधण्याचा व्हाइसरायसाहेबांचा विचार आहे. अशा योग्य कारणासाठीं येवढी रकम खर्च करण्यास कोणताही विचारी मनुष्य हरकत घेणार नाहीं. पण नवा खर्च न करतां पूर्वीच्याच इमारतींपैकीं एखादी उपयोगांत आणतां आली तर तें व्यवहारास अधिक धरून होईल. म्हणून आमच्या मध्यप्रांतातर्फेचे कौंसिलर ना० सर गंगाधरराव चिटणवीस यांनीं अशी सूचना केली आहे कीं, लार्ड कर्झन साहेबांच्या कारकीर्दींत व्हिक्टोरिया महाराणी साहेबांचें स्मारक म्हणून जी ताजमहालाशीं स्पर्धा करणारी इमारत होऊं घातली होती व जिच्या प्रीत्यर्थ हिंदुस्थानच्या राजेरजवाड्यांनीं व लोकांनीं स्वसंतोषानें राजनिष्ठापूर्वक हजारों किंबहुना लाखों रुपये दिले, त्या भव्य इमारतींत व्हाइसराय साहेबांचें कौंसिल भरावें. सूचना अत्यंत समयोचित व व्यवहार्य आहे. व्हिक्टोरिया महाराणी साहेबांच्या हिंदी प्रजेवरील प्रेमाला अत्यंत अनुरूप अशी ही सूचना आहे. व हिंदुस्थानच्या राज्यकारभाराचें काम करतांना त्या प्रेममय पवित्र, [illegible] आणि [illegible] राणीसाहेबांच्या मूर्तीकडे लक्ष जाऊन त्यांच्या मार्गानें हिंदी प्रजेविषयींची सहानुभूति व प्रेम कौंसिलरांच्या मनांत प्रतिबिंबित होत राहील म्हणून या सूचनेचा योग्य विचार सरकार करून होईल अशी आम्ही आशा करतों.

इराणांतली चळवळ.

सध्या इराण हा देश पाश्चात्य राष्ट्रांच्या चळवळींचें केंद्र होऊन बसला आहे. बगदाद रेल्वे आणि इराणच्या उत्तर भागातली रशियाची चळवळ हे विषय ज्याच्या त्याच्या तोंडीं आहेत. रशिया आणि [illegible] मध्यें स्नेहसंबंधाचा तह झालेला, तेव्हां रशियाचे विरुद्ध इंग्लंड तुर्कस्थानला मदत करीना; म्हणून सुलतानानें जर्मनीचें साह्य मागितलें आणि जर्मनीनें तें देऊन बगदाद रेल्वेचा प्रश्न सर्वांच्या पुढें मूर्तिमंत उभा केला. ही गोष्ट ग्रेट ब्रिटनच्या पोटांत आतां दुखावयास लागली आहे. थोड्या दिवसांपूर्वीं साम्राज्यवाद्यांतले एक अग्रगण्य मुत्सद्दी आणि हिंदुस्थानचे माजी व्हाइसराय लॉर्ड कर्झन साहेब यांनीं इराणच्या गडबडीचे संबंधांत तीनचार सूचक प्रश्न विचारून आपल्या पोटांत दडवून ठेवलेलें विष एकदाचें बाहेर काढलें. जर्मनीनें बगदाद रेल्वेशीं आपला संबंध सोडावा, फ्रान्सनें इराणी आखातांत शस्त्रांचा व्यापार आरंभिला आहे तो बंद करावा, रशियानें उत्तर इराणापुरतीच आपली सत्ता चालवावी, [illegible] प्रमाणें ती हळू हळू दक्षिणेंत वाढूं नये, आणि ग्रेट ब्रिटननेंही त्याच प्रमाणें दक्षिण इराणांतच आपली सत्ता मर्यादित करून टाकावी अशा त्यांच्या चार मागण्या होत्या. पैकीं पहिल्या तीन मागण्यांना लॉर्ड मोर्ले यांनीं वाटाण्याच्या अक्षता लाविल्या. आणि चवथ्या गोष्टीबद्दल मुग्धता स्वीकारून खरा मुत्सद्दीपणा व्यक्त केला. जर्मनीला आज जो फायदा मिळत आहे तो घेण्याची संधी ग्रेट ब्रिटनला अगोदर देऊं केली असतां त्यावेळीं ग्रेट ब्रिटननें ती घेतली नाहीं, तेव्हां आतां कुरकुरण्यांत काय अर्थ आहे? तसेंच फ्रान्सला तुम्ही असें करा, किंवा तसें करूं नका असें सांगण्याचा ग्रेट ब्रिटनला तरी काय हक्क आहे? वगैरे गोष्टी इतक्या स्पष्ट आहेत कीं लॉर्ड कर्झन सारख्या मुत्सद्द्याच्या लक्षांत त्या येऊं नयेत ही आश्चर्य करण्यासारखी गोष्ट आहे. पण लॉर्ड कर्झन साहेबांच्या अंगीं हिंदुस्थानांत असतांना जडलेला अरेरावीपणा अद्याप उतरलेला नसल्यामुळें इतर राष्ट्रांवरही ग्रेट ब्रिटनची हुकमत चालविण्याची त्यांना लहर येत असते. पण लॉर्ड मोर्ले हे सुदैवानें आपलें डोकें संभाळून आहेत. त्यामुळें भलभलत्या महत्त्वाकांक्षा धरून ग्रेट ब्रिटनचा बोजा घालविण्यासारख्या गोष्टी त्यांचे हातून घडत नाहींत. इराणच्या दक्षिण भागांत ग्रेट ब्रिटनच्या चाललेल्या घडामोडींसंबंधानें लॉर्ड मोर्ले यांनीं धारण केलेली मुग्धता वक्तृत्वपूर्ण आहे असें कोण म्हणणार नाहीं?

वऱ्हाडप्रांताची मुक्तता.

राजद्रोही सभा [illegible] व्हाइसराय साहेबांच्या कौंसिलांत पास झाल्यापासून मनाला वाटणारा खेद गेल्या आठवड्यांत प्रसिद्ध झालेल्या एका जाहिरातीनें अंशतः तरी दूर केला आहे. सदर कायद्याचा सगळीं कलमें [illegible] वऱ्हाडप्रांताला लागू होतीं, पण सध्या या प्रांतांत राजद्रोहाची भीति बहुतेक पार नाहींशी झाली असल्यामुळें या कायद्याच्या पहिल्या सात कलमांतून वऱ्हाडप्रांताची मुक्तता करण्यांत आली आहे, असें जाहिर करण्यांत आलें आहे. वस्तुतः हरकत घेण्याजोग्या वर्तमानपत्रांतल्या कांहीं लेखां पलीकडे या प्रांतात राजद्रोहाचें विषारी बीज कधींच पसरलें नाहीं. जातीजातींत द्वेष, किंवा दंगेधोपे यांचे तर नांवही नव्हतें. अशा स्थितींत या प्रांताला सभाबंदीचा कायदा लागू करण्याचें कारणच नव्हतें. पण [illegible]

घ्यावी तितकी चांगली या तत्त्वावर अधि-कार्‍यांचें वर्तन बहुधा असतें. पण अखेर सुविचाराचा निरर्थक भीतीवर विजय होऊन समानंदीच्या अंमलांतून वऱ्हाडप्रांताची सुटका झाली या बद्दल लोकांच्या वतीनें आमचे लोकप्रिय प्रांताधिपति मे० चीफ कमिशनर रा० क्राडॉक साहेब व त्याचप्रमाणें वऱ्हाडचे मे० कमिशनर साहेब यांस आम्ही धन्यवाद देतों.

संत सखूबाई नाटक.

सध्या महाराष्ट्रांत नाटकांची ओहोट आलेली दिसत आहे. सरकारी हुकमानें कित्येक नाटकें बंद झाल्यामुळें महाराष्ट्र नाट्यशाकुंत्यांत पडलेली तूट भरून काढण्याचा मराठी लेखकांनीं निश्चय केलेला दिसत आहे. निश्चय कांहीं वावगा नाहीं, पण महाराष्ट्रनाट्यशाकुंत्याची खरी खरी उणीव भरून काढण्याकडे त्याची प्रवृत्ति असली पाहिजे. नाहीं तर तरुणीशिक्षण नाटिका गेली आणि कमलेनें तिची जागा पटकावली; कीचकवधाच्या बंदीनें प्रेक्षकांच्या मनाला हुरहुर 'मानापमाना'नें भरून काढली, किंवा साधुसंतांना रंगभूमीवर नाचण्यास लावण्या-बद्दलचा दोष इतके दिवस अशिक्षित लोकांच्या पदरीं बांधला जात असे तो आतां रा. हरिभाऊ आपट्यासारख्या सुशिक्षित व नामांकित लेखकांनीं आपल्याकडे ओढून घेतला असें होऊं नये म्हणजे झालें. देवादिकांच्या लीला किंवा संतांचे अलौकिक चमत्कार यांच्यावर नाटकें लिहिण्याची पद्धति राष्ट्राच्या बाल्यावस्थेचें चिन्ह समजलें जातें. कारण, त्यांत विचारशक्तिपेक्षां अंधश्रद्धेचा भाग अधिक असतो. सध्याच्या काळांत आमचे देशांत अंधश्रद्धेचें बंड इतकें विपुल आहे कीं त्यांतलें थोडेंसें कोणी नेलें तर हिंदुस्थानला त्यामुळें श्रद्धेचें दारिद्र्य कधींच वाटावयाचें नाहीं. ही अंधश्रद्धा व देवभोळेपणा रा. हरिभाऊ सारख्यांनीं 'संत सखूबाई' सारखें नाटक लिहून वाढवावयाचीं कीं काय हा प्रश्न आहे. आमच्या मतें 'करमणूक' कर्त्यांनीं या मासिकांत पत्रव्यापेक्षां लोकांचे डोळ्यांत सुविचाराचें अंजन घालील असें एकादें सामाजिक नाटक (संगीत शारदेसारखें) लिहिलें असतें तर तें त्यांच्या आजपर्यंतच्या लौकिकांत भर घालण्यास समर्थ झालें असतें 'संत सखूबाई' नाटकांत वर्णिलेल्या अलौकिक चमत्कारावर रा. हरिभाऊ सारख्यांचा खरोखर विश्वास आहे काय? नसेल तर ज्या गोष्टीवर स्वतःची श्रद्धा नाहीं ती गोष्ट लोकांच्या मनावर बिंबविण्याचा यत्न करणें हा लोकच्छंदानुवर्तित्वाचाच एक प्रकार नाहीं काय? असें आम्ही रा. आपटे यांस विचारतों.

शोचनीय मृत्यु

आमच्या वऱ्हाड प्रांतांत बऱ्याच वर्षांपूर्वी शाळा मास्तर असलेले व मराठीभाषेंत एक नाणावलेले ग्रंथकार व कवि रो. रा. पांडुरंग गोविंद शास्त्री पारखी यांना गडरा अडरा आंत देवाज्ञा झाल्याचें दुःखकारक वर्तमान आलें आहे. रा. पारखी शास्त्री यांचें अध्ययन जुन्या पध्दतीनें झालें असतांही त्यांना नव्या तऱ्हेनें एखाद्या विषयाची चिकित्सा करण्याचें स्तुत्य वळण कसें लागलेलें होतें, याचें प्रत्यंतर त्यांच्या बाणभट्ट व श्रीहर्ष यांवरील निबंधांत चांगलें दृष्टोत्पत्तीस येतें. यांनीं बाणभट्टाच्या कादंबरीचें केलेलें भाषांतर जरी रा० परशुराम तात्या गोडबोले यांच्या भाषांतराइतकें मधुर व सरस झालें नाहीं तरी शास्त्रीबुवांचा दीर्घोद्योग, संस्कृतावरील व्यासंग, व मराठी भाषेवरील प्रभुता या गुणाचें तें निदर्शक म्हणतां येईल. शास्त्रीबुवा हे चांगल्यापैकीं मराठी कवि होते. यांच्या सारखे विद्याव्या-संगी शाळा मास्तरांच्या वर्गांत तरी थोडेच आढळतील. शाळा मास्तरांचा वर्ग म्हणजे बहुधा लक्ष्मीबाईच्या वडील बहिणीच्या पूर्ण कृपेंतला असल्यामुळें रोजचा योगक्षेम चालवण्याकडे [illegible] भाग पडतें त्या [illegible] सरस्वतीची आराधना करण्यास ही जे वेळ काढून निःसीम भावानें तिची सेवा करतात ते धन्य म्हटले पाहिजेत शास्त्रीबुवांची गणना अशा कोटींत होती म्हणून असे पुरुष नाहींसे झाले असता आमच्या प्रांताची हानि झाल्याबद्दल वाईट वाटावें हें साहजिक आहे.

प्रकाश

प्रकाशानें सर्व बाह्य सृष्टीचें वैभव कळतें आणि प्रकाश हेंच सृष्टीचें अत्यंत श्रेष्ठ वैभव होय. प्रकाश वस्तुमात्रांस सुंदरता आणितो वस्तूंचें सौंदर्य बहिःस्फुट करितो आणि प्रकाश हेंच आदिभूत सौंदर्य आहे वस्तूंची खरी पारख प्रकाशानें होते कारण प्रकाशामध्येंच वस्तूंचें खरें स्वरूप दृग्गोचर होतें. प्रकाशाचे अनंतकोटी प्रवाह सर्व विश्वभर भरून राहिले आहेत. आणि हे प्रवाह आपणापासून परार्धावधिकडील असंख्य मैल लांब असलेल्या ताऱ्यापासून आपल्या दुर्बिणीमध्यें वाहूं लागतात. उलट-पक्षीं हा प्रकाश अत्यंत सूक्ष्म अणू एवढ्या पदार्थाला देखील सूक्ष्मदर्शक यंत्रांतून गोचर करितो; एरवीं उघड्या डोळ्याला त्याच्याहून कांहींबाधे पटीनें मोठा पदार्थ देखील दिसणें शक्य नाहीं. सृष्टींतील इतर सूक्ष्म शक्तिप्रमाणें च प्रकाश ही शक्ति आहे. त्याची चलन-क्रिया आश्चर्यकारक व सूक्ष्मतर आहे; प्रकाश पदार्थांच्या अंतर्गाभाऱ्यांतील अंतिम गाभाऱ्या पर्यंत शिरतो आणि त्या प्रकाशाचा पदार्थावर होणारा परिणामहि फार सामर्थ्यवान् व क्रियावान् आहे. प्राणदायी प्रकाशाची शक्ति नसती तर पृथ्वीवर वनस्पती, प्राणी व मनुष्यें हीं जगलीं नसतीं. प्रकाशा विषयीं आपण विचार करूं लागलों म्हणजे प्रकाशाची अद्भुत व सुंदर शक्ति डोळ्या पुढें उभी राहते, आणि प्रकाशाचे चटकावयव जे रंग ते आपल्या अंतस्थ शास्त्रसिद्ध नियमांनीं मनुष्यास असें सूचित करितात कीं प्रकाश हें असें अतीन्द्रिय [illegible] आहे कीं [illegible] मनुष्याला [illegible] प्राप्त होते [illegible] रमणीय सौंदर्य येतें व त्याला सर्व आल्हाद होतो.

वऱ्हाडवृत्त.

हवमान—उन्हाळा अधिकाधिक प्रखर होत चालला आहे प्लेगाची रोगराई अजून नाहींशी होत नाहीं. आकोला व बुलढाणा हे जिल्हे प्लेगाच्या मृत्यूचे अठवड्याचे आंकडे अनुक्रमें १६१ व २४९ असे दाखवितात. उमरावती जिल्ह्याचा आंकडा १९० आहे आकोल्यास पुनः दोनचार प्लेगाचे मृत्यू दररोज होत असतात. देवीची सांथ जोरावर आहे.

आता येथ आशान [illegible] यांच्या नांवानें 'क्राडाक मार्केट' संस्थापित झाला असून त्या वेळचें त्यांचें संभाषण लोकांस पूर्ण सहानुभूतीचें व कळकळीचें वाटलें.

जबलपूरचे रायबहादूर शेट जीवनदास यांनीं 'हितकारिणी हायस्कूल'चे फंडास ५१०० रुपये वर्गणी दिली या बद्दल नामदार चीफ कमिशनर यांनीं त्यांची फार प्रशंसा केली आहे. अधिकारी [illegible] पाहिजे.

मराठी प्रांतिक विद्यार्थिपरिषदेची बैठक येथें येत्या शनिवार पासून भरणार आहे.

थिऑसाफिकल सोसायटीच्या सभासदांचें व हितचिंतकांचें प्रांतिक परिषद् येथें येत्या शनिवारीं व रविवारीं भरणार आहे मद्रासचे जनाल सेक्रेटरी के. नारायणस्वामि यांचीं दोन व्याख्यानें त्या प्रसंगाला होणार आहेत.

अशी संधी पुन्हां येणार नाहीं.

पोष्टखर्च माफ

दर एकाची किंमत ३।

जटलमन् इमिटेशन रासकोप सिस्टिम.

नांवचें खिशांत ठेवण्याचें घड्याळ दिसण्यांत फार सुरेख आहे. सर्व लोकांस ह्या घड्याळाचा लाभ मिळावा म्हणून मुद्दाम किंमत रुपये ३। ठेविली आहे; पोस्टेज खर्च माफ. घड्याळा सोबत कांच, कमान, पेटी, गोफ, इतकें सामान फुकट मिळेल. अशी अमुल्य संधी पुन्हां येणार नाहीं. व्ही. पी. नें मागवा.

मिळण्याचा पत्ता — खोजा वल्लीभाई इस्माईल

मुक्काम वर्धा. [मध्यप्रांत] WARDA.

नो. नं. ४

चिरकालचा खरा लाभ कोणता?
पैसा व ज्ञान ज्या योगानें मिळेल तो!
महाराज! ह्या दोन्ही गोष्टी

वार्षिक वर्गणी रु. १॥) कलाशिक्षण (नमुना अंकास २ आणे

नावाच्या विविध हुन्नर, शास्त्रीयज्ञान, व्यापार, शेतकी, व इतर शेंकडो विषयांची माहिती शिकविण्यास वर्गणीदार व्हा. मराठी मासिक हें असें एकच पुस्तक आहे. वर्गणी रु. १॥ खरी पण चालू मार्च अखेर आश्रय देणारास रु. १। पडेल कारागिरांस, विद्यार्थ्यांस तर हें पुस्तक अवश्य हवें शिवाय ग्राहकांस हिप्नॉटिझम [Hypno ism] उर्फ अमेरिकन वशीकरणविद्या—जिनें दुसऱ्यास निद्रा लावून, रोगहरण व धनप्राप्ति करतां येते; ती रु २५ फीची तूर्त रु. ११ नें शिकवूं. पैकीं १ रु. प्रथम सही वरोवर पाठवावा. बाकीची व्ही. पी. येईल.

ह्या शिवाय नानाप्रकारच्या पोट भरण्याच्या युक्त्या, औषधी, मंत्रतंत्रक्रिया, जडी-बुटी, सर्व पत्रव्यवहार गुप्त राखला जातो.

व्यवस्थापक—कलाशिक्षण, कार्यालय,
नो. नं. ९ बडोदें.

विलक्षण नयन रक्षकुठार.

विलक्षण नयन रक्षकुठार — ह्या अप्रतिम औषधापासून डोळ्याचे साधारण विकार—खाजणें, लाली, ठणका, पाणी गळणें, फूल, भूर, फुल इ० जोरदार व जुनाट रोग त्वरित बरे होतात. दृष्टी तीव्र होऊन शांत रहाते; शिवाय जागरणानें, उन्हांत फिरल्यानें, अतितापानें, उपदंशविकारानें, अतिवाचनानें, कडकीनें इ. अनेक कारणांनीं डोळे बिघडतात त्यावरही हें अप्रतिम गुणकारी असून लहान मुलांसही हें अत्यंत उपयोगी आहे. हें डोळ्यांत घातल्यानें ठणका वगैरे न लागतां डोळ्यांस थंडावा येऊन मस्तकासही शांतता येते. सदर औषधाचे सकाळीं पांच व सायंकाळीं पांच प्रमाणें थेंब घालणें. साधारण विकारास एक कुपी पुरेल. बरेच दिवसांचा विकार असल्यास तीन कुप्या लागतील; सोबत औषध घालण्याकरतां कांचेची नळी फुकट मिळेल. एक कुपीची किं. १ एक रुपया. तीन कुप्या एकदम घेणारास टपाल व व्ही. पी. खर्च माफ. एकदम १२ कुप्या घेणारास टपाल खर्च न पडतां दहा रुपयांत मिळतील.

व्ही. पी. कोणीही उत्तम निवडक जुने ८६ आण्याची घेणारास पुढील सालची डायरी बक्षीस मिळेल आमचेकडे शालोपयोगी मराठी व इंग्रजी पुस्तकें व हरएक प्रकारचा स्टेशनरी माल फार माफक दरानें मिळेल. विशेष माहिती करितां पत्र पाठवा,

जी. एन. घारपुरे. पोष्ट- अलिबाग

नोटीस

बिहार आनन्दका सागर रंगीन तस्वीरों सहित चारों भाग तथा पांचो अंग सचित्र कोक शास्त्र.

अबकी हमसे मगाको धोकेसे बचो स्त्री पुरुषोंके जात, भेद, लक्षण अनेक देशस्थ स्त्रियोंके, कुमारी प्रकृति, सत्व दूती, कुलटा, पतिव्रता, व्यभिचारणी आदिकी पहिचान, रजोधर्म लक्षण, कुविहार समय सहवास स्थान क्रम, रतिआतुर, कामस्थान, सोलासिंगार, वर्तालाप, बहुतअदिकमधान [illegible] अनेक रोगोंकी चिकित्सा औषधि, पशुओं जाननेकी रीति, मंत्रतंत्र, यंत्र, वशीकरण मुद्रा क्रिया आदि अमुल्य विषयका भंडार किंमत रु. १.

पं० गंगाप्रसाद इंजीनियर शहापदा
नो. नं० ७७ अलीगढ सिटी.

जाहिरात

वर्षफल—प्रत्येक महिन्याचे फलादेश लाभालाभ सुखदुःख कळवूं फी ३ रुपये वर्ग २ चे २ रुपये. खर्च ८० जन्मकाल, जन्म अथवा चालू नांव कळवावें.

पत्ता— भा० गो० पंडित,
मु० व पो० लोणखेड प. खानदेश.

जेव्हां डाक्टर व वैद्य यांची हीं निराशा होत, तेव्हां सुद्धा सुख संचारक कंपनी मथुरा यांच्या

सुधासिंधु

पासून गुण येण्याची आशा राहतेच. कारण २० वर्षे पासून, लाखो मनुष्या कडून याची परिक्षा झाली आहे. बन्याच वर्तमान पत्राच्या संपादकांनी व डाक्टरांनी, या बद्दल सार्टीफिकिटे दिली आहेत. सरकारांतून ही या औषधाची रजिष्टरी झाली आहे. या औषधानें कफ, खोकला, दम, हीवताप, पटकी (कॉलरा) शूळ, संग्रहणी, आंव, अतीसार, पोट दुखी, वांत्या, मळमळ, हात पाय व कंबर दुखणे, लहान मुलांचे हिरवे पिवळे जुलाब, आणि [illegible] सर्वांस गुण येतो किंमत [illegible] -॥- आणे. सर्व औषधे विकणारा जवळ मिळतें. बहुत करून प्रत्येक शहरांत आमचे एजंट आहेत व; प्रथम तेथें च शोध करावे जर न मिळेल तर आमचे कडून मागवावे. चालू वर्षाचें पंचांग सर्वांस फुकट मिळेल लहान नाराज दी दर्जे वाटितेत। विषय अवश्य पहावे

मागविण्याचा पत्ताः—

क्षेत्रपाल शर्मा मालक

सुख संचारक कंपनी मथुरा

जाहिरात

ऑईल एंजीन. पंप, दळण्याचीं यंत्रें, तेलाचे घाणे, कापूस वटवण्याचे रेचे ह्मणजे जिन, इत्यादि संबंधीं कोणतीही माहीती पाहिजे असल्यास खालील पत्त्यावर पत्रव्यवहार करावा.

दिवाकर यशवंत फाटक

मेसर्स डंकन स्टेटन कंपनीतील ऑईल इंजिन एक्सपर्ट (फील्डींग),

नो. नं. ७८० उमरावती.

गुण न आल्यास पैसे परत !

ठिकठिकाणीं एजंट पाहिजेत ! !

इच्छितांनीं पत्रव्यवहार करावा.

॥ ॐनमो श्रीवीतरागाय ॥

स्वदेशी अमृताचा नवीन शोध.

जायफळार्कमधु.

प्राचीनकाळच्या एका जुन्या लेखावरून वरील औषधाचा शोध अत्यंत कष्टानें लागला आहे. कर्नाटक प्रांतांतील कप्पतगुड्ड नांवाच्या वनस्पतीप्रसिद्ध पर्वतांत कांहीं वैद्यमंडळींच्या शोधानें ही वनस्पती ह्मणजे झाडपाल क्वचित् काचित् मिळाली आहे या वनस्पतींच्या रसांत जायफळाचा रसार्क मिश्र करून हा "जायफळार्कमधु" यंत्र सा धानें तयार केला आहे. हा मधु किंचित पातळ असून खाण्यास अमृताप्रमाणें गोड व सुवासिक आहे. हा मधु खात गेल्यास प्राप्त होणारे गुण सदरहू जुन्या ग्रंथांत लिहिले आहेत ते फार वेळ टिकणारी काम स्थिती अनुभवास येते. हा मधु खाल्या नंतर एक दोन दिवसातच गुणांश समजूं लागतो. ज्ञानेंद्रियांतील गेलेली शक्ती पहिल्यापेक्षा अंशमानानें अधिक वाढते. शरीरपिंड मजबूत आणी कांतीयुक्त होतो रंग, गाल व शरीरावयव मांसल होतात. क्षयानें अगर कोणत्याही रोगानें मनुष्यास आलेली प्रेतवत् कळा तीस दिवसांत जाउन अंगावरील सर्व शिरा भरतात व मनुष्य रक्तमासानें भर शोचास साफ होऊन भूक चांगली कडकडून लागते हा दाखला पहिले दिवशींच पडतो. एका सप्तकांतच शरिराचें वजन वाढूं लागतें. पर्मा व गर्मी यांनीं दूषित झालेलें शरीर निर्दोष होतें. मदोन्मत्तता येते या औषधास पथ्य नाहीं कामविकार द्विगुणित होतो. नवा रोग असल्यास १० दिवस पुरणाऱ्या एका बाटलीनें गुण येतो.

जुना रोग असल्यास ३ बाटल्यांनीं गुण येतो १ बाटलीची किंमत १ रुपया. दोन बाटल्यांस १॥८१४, तीन बाटल्यांस २॥१० दोन अगर तीन बाटल्या एकाच पार्सलांत भरून पाठवूं ह्मणजे टपालखर्च जास्त पडणार नाहीं. टपाल खर्च वेगळा पडेल. कार्ड पाठवून आर्डर दिल्यास व्ही० पी० पाठवूं.

पत्ताः—सेक्रेटरी मेसर्स

एस्. डी. आर.

नो नं. ७९३. श्रीजिनेंद्रप्रासादिक कंपनी

हेड ऑफिस पोष्ट निपाणी. जि. बेळगांव

सूचना —कोणताही माल गुणकारी ठरला ह्मणजे जिकडे तिकडे त्याची नक्कल सुरू होते. परंतु नांवाप्रमाणें गुणास पात्र होत नाहीं. असेच येथें नकली औषधाचे कारखानेदार नुकतेच डोकें वर करूं लागले आहेत तरी आमच्या ग्राहकांनीं आमचा ट्रेडमार्क व सीलबंद तपासून घेणें.

[illegible]

नोटीस देणारी आनाई मर्द चाहदाजी कुंभार रा० वरुडबुा० तालुके आकोट

यासः--

खालीं सही करणार याजकडून नोटीस देण्यांत येतें कीं तूं मला ता० ४-१२-१० इ रोजीं आफताबे मोहमदी प्रेस आकोला यांत छापून नोटीस दिली ती अगदीं खोटी आहे. कारण कीं तूं ह्मणतेस माझा नवरा चाहदाजी हा मयत झाल्या नंतर मग तुझी तेव्हांच्यास सेताचें खातें कर ण्या करितां चाल असें ह्मटलें पण असें मी ह्मटलें नाहीं कारण कीं तुझ्या नवऱ्याच्या नावानें एकही सेताचें खातें नाहीं. तूं तुझ्या खुशीनें चालून तुझ्या नवऱ्यानें मरण्याचे वेळीं सांगीतले वरून तूं माझा धाकटा भाऊ सीवराम हा ता० ४।१-१० इ० रोजीं दत्तक घेतला व त्याचें नांव तुकाराम ठेऊन दत्तकपत्र सबरजीष्टर कचेरींत छापेंछे. विधान केलें. पंचं मंडळी जेऊं घातली. असें असून लोकांच्या फितुरीनें ही मला खोटी नोटीस दिली व निरर्थीची अफरातफर करण्यास लावलें हें चांगलें नाहीं. यापुढें तूं निर्गा कोणासही गाहाण खरेदी दिल्यास ती रद्द समजली जाईल. ही मला विनाकारण तकलीफ दिली, सबब नोटीसीचा खर्च आठ ८ दिवसांत देऊन माझी पावती घ्यावी. नाहीं पेक्षा कोर्टांत फिर्याद केली जाईल कळावें ता० २४-१२-१० ई० दस्तुर नामदेव कृष्णाजी पाटील

सही

तुकाराम वल्द चाहदाजी अ० पा० कडतु सिवा कुंभार दस्तुर खुद्द

नो. नं १३२

जाहिर खबर

सर्वत्र लोकांस कळविण्यांत येतें कीं सदहू बाईनें योग्य दत्तक घेतला आहे व तो अज्ञान आहे करीतां बाइ जवळून कोणतीही स्थावरजंगम इस्टेट गाहाण खरेदी वगैरे घेऊं नये. घेतल्यांस ती रद्द असे कळावें ता० २४-१२-१० दस्तुर नामदेव कृष्णाजी पाटील वरुडबुा

सहीः-

तुकाराम चाहादाजी कुंभार अ० पा० कडतु

नो. नं. १३३

नोटीस

मी खालीं सही करणार माणेकजी दोराबजी खेशवाला याजकडून सर्व लोकांस नोटीस देण्यात येते कीं, आकोला येथें मला भरू नामें पिस्तमजी दोराबजी खेशवाला हे गुजरात गोविंदराय यांचे जागी इंजीनिअर होते ते तारीख २२-३।१९११ रोजीं इंग्रजी एकाएकीं मरण पावले ते एकाएकी मरण पावल्यामुळें यांचेकडे काय काय जिनगी होती ती ते कोणास सांगूं शकले नाहीं परंतु आतां आम्हाला कळलें आहे कीं, त्यांचेकडे खालीं लिहिलेले नंबराच्या ९,००० हजार किंमतीच्या गव्हर्नमेन्ट प्रामेसरी नोटा होत्या त्या येणें प्रमाणें. —

B O 3113	for	Rs. 500	of	1900 -1
B O 22333	for	" 1000	"	" "
B O 22667	"	" 1000	"	" "
B O 22668	"	" 1000	"	" "
B O 22669	"	" 1000	"	" "
B O 22670	"	" 1000	"	" "
B O 18725	for	Rs. 500	of	1900 -1
B O 57923	for	Rs. 500	of	1900 -I
B O 29579	for	Rs 1000	of	1900 -1
B O 29580	for	Rs. 1000	of	1900 -1

Rs. 9000

परंतु आतां ह्या गव्हर्नमेन्ट प्रॉमेसरी नोटा कोठें आहेत व मयतानें कोणास विकल्या आहेत किंवा कोणाजवळ ठेवण्या करिता दिल्या आहेत, हें आह्माला माहिती नाहीं. समूत सर्व लोकांना जाहीर करण्यांत येतें कीं कोणाहि गृहस्थाला ह्या प्रॅमेसरि नोटांबद्दल कांहीं ही माहिती असेल तर त्याबद्दलची माहिती माझे वकील मि. एस. डी. फामा राहणार आकोला याना कळविण्याची मेहरबानगी व्हावी. ता०. १।४।१९११ ई०.

नो० नं० १३४ सही.

(Manekji Dorabji Kheshwalla)

जाहिर नोटीस.

सर्वत्र लोकांस कळविण्यांत येतें कीं कसबे जळगांव जामोद येथील व दुसरे सर्व सावकार लोकांस जाहीर नोटीसीनें कळविण्यांत येतें कीं माझा चुलतभाऊ दास वल्द रंजाजी तायडे हा मयत झाला आहे व याची विधवा पत्नी ही माझे पाशीं राहते तीला खाण्यापीण्याला किंवा कपड्यालत्त्याला कोणतेंही प्रकारें मी कमी करीत नाहीं सबब असवस्था करितां तीला कपड्यालत्त्या करितां तीला कोणापासूनहि कर्ज वगैरेंच्या रुपानें पैसे काढण्याची जरूर नाहीं. जर कोणी तीच्यापासून तीच्या नवऱ्याची इस्टेट गहाण किंवा खरेदी घेईल तर तो व्यवहार माझे संबंधी गैर ठरेल. कळावें दस्तुर केशव भैराम शेटे ता. ७।४।१९११ इ०.

सही.

महादु वल्द चिमणा तायडे निशाणी खुद्द आंगठा राहणार जळगांव जामोद.

नो० नं० १३६.

नोटीस

यमुनी मर्द दास तायडे राहणार जळगांव जामोद हिस खालीं सही करणारा कडून नोटीस देण्यांत येते कीं तुझा नवरा दासू वा। रंजाजी तायडे हा सुमारे १॥-२ महिन्यांमागें मरण पावला. व तो माझा सख्खा चुलतभाऊ होता. तुझें वय हल्लीं १५।१६ वर्षांचें आहे व तुला मुलबाळ कांहीं नाहीं मी हल्लीं असें ऐकतों कीं, दासुच्या मालकीच्या इस्टेटीची अफरातफर करून पाट लाऊन जाण्याच्या विचारांत तूं आहेस व तुझे माहेरचीं माणसें तुला या कामांत फूस देत आहेत. तरी या नोटीसीनें तुला कळविण्यांत येतें कीं तूं माझेजवळ असल्यामुळें तुला खाण्यापिण्याला व कपड्यालत्त्याला कांहीं कमी नाहीं व इस्टेट गहाण ठेवल्यास किंवा खरेदी देण्याची कांहीं एक जरूर नाहीं तरी तूं माझें नुकसान करण्याकरितां जर आपले नवऱ्याची इस्टेट कोणाजवळ गहाण टाकलीस किंवा कोणाला विकलीस तर मी त्या व्यवहारानें बांधला जाणार नाहीं. कळावें ता ७।४।१९११ इ०. केशव भैराम शेटे दस्तुर खुद्द.

सही.

महादु वल्द चिमणाजी तायडे निशाणी खुद्द. राहणार जळगांव जामोद.

नो० न० १३५

BerarSamachar.

वर्ष ४९] आकोला—सोमवार तारीख १७ माहे एप्रिल सन १९११ इ० [अंक १६

वर्गणीचें दर

आकोल्यांतील लोकांस........१ रुपया
बाहेरगांवीं ट. हां. ....२ रुपये
वर्गणी आगाऊच घेण्याची वहिवाट ठेविली आहे.

नोटिशींचे दर

दर ओळीस दीड आणा.
हेडिंगच्या दोन ओळी धरल्या जातील
नोटीस सुवाच्य असली पाहिजे.

सुचना:- गुरुवारच्या आंत येणाऱ्या नोटीसा त्याच आठवड्यांत घेतल्या जातील पुढें येणाऱ्या नोटिसास दिरंगाई पडेल.

जाहिरात

मुंबई ब्यांकेची सेव्हिंग ब्यांक.

ह्या बँकेंत खाली दिलेल्या अटीवर ठेवी ठेवितां येतात.

कोणत्याही वर्षाचे १ ले जानेवारी आणि ३१ डिसेंबर यांच्या दरम्यान एक हजार रुपये पर्यंत पैसा ठेविता येईल.

ठेवी दोन अथवा अधिक इसमांच्या नांवावर ठेवतां येतील आणि तो पैसा त्या पैकीं एकास अथवा ज्यास्त इसमांस अगर त्यांपैकीं मयताचे मागें राहील त्यांस काढतां येईल.

व्याज दर साल दर शेंकडा तीन रुपयाप्रमाणें दिलें जाईल. व्याजाची आकारणी प्रत्येक महिन्याची जी कनिष्ठ शिल्लक असेल तिजवर केली जाईल. मात्र पांच हजारांवरील शिल्लक रकमेस व्याज नाहीं. नियमांच्या प्रती बँकेंत अर्ज केला असतां मिळतील.

मुंबई ब्यांक } G. A. Phillips.
आकोला ९।१२।०९ } एजंट
नं १

मुंबई बँकेचें सोनें.

मुंबई बँकेचा छाप असलेल्या उत्तम कसाच्या सोन्याच्या चिपा मुंबई बँकच्या आकोले व उमरावती येथील आफिसांत विकत मिळतील. गिऱ्हाइकानें जास्त माहिती करितां बँकेंत तपास करावा.

एका चिपचें वजन २६ ३/४ तोळे असतें. साधारण भाव वऱ्हाड समाचार वर्तमानपत्रांत बाजारभाव ह्या सदराखालीं सांपडेल.

मुंबई बँक } G. A. Phillips.
आकोला २१।१२।१० } एजंट.
नो० न० २

NOTICE.

D. Y. Phatak oil-engine expert for Fielding oil engines (as supplied by Messrs. Duncan Stratton and Co. of Bombay) can be consulted as to the purchase condition and value of new and second-hand oil-engines, pumps, oil mills, grinding machines and cotton gins.

Address:- C/o N. G. Ketkar Esq
Pleader,
Amraoti

No. N. 3

जाहिरात.

टेक्स्ट बुक कमिटींत पसंत होऊन मे. डैरेक्टर सा. व. मध्यप्रांत व वऱ्हाड यांनीं व्हः. आणि अ. व्हः. शाळांतील बक्षिसें व लायब्ररी साठीं मंजूर केलेलें प्रसिद्ध धनुर्धारी कृत:-

१ व्यापारी वाचनपाठ किं० ।।।-
त्याच प्रमाणें २ शिवाजी पाटील किं० ।।-।
३ उपाशी महाराष्ट्र स उद्योग किं०. ।=
४ धर्मावरील मार्मिक निबंध अंक १ ते १४; १०० बुकांस ।=६० (पूर्वी १।।; किं० होती) १००० अगर ज्यास्त ०. कदम घेतल्यास ।- व त्याहून ज्यास्त घेतल्यास वरील प्रमाणें देऊं. निदान १०० तरी घेतली पाहिजेत

नंबर १, २ व ३ यांच्या प्रती एकदम १० घेतल्यास अनुक्रमें ।।= व । व ज्यास्त घेतल्यास ।।- व ।. किंमतीस देऊं.

टपाल खर्च निराळा—व्ही. पी. नें मागविल्यास निदान एक त्रितीयांश तरी किं० आगाऊ आली पाहिजे

ल. वें. मांजरेकर आणि कंपनी.
नो० नं० ८९ बेळगांव

जाहिरात

श्री राधावल्लभोजयति
वर्षफल।

हमारे पास सिर्फ १ पोस्टकार्ड पर किसी फल वा फूल का नाम लिख भेजो हम आप के एक वर्ष का सुख, दुःख लोभ, हानि, जीवन, मरण, रोग, सन्तान, तरक्की, मौकूफी, व्यापार में किस वस्तु से लाभ होगा दिसावरी काम से कैसा लाभ होगा और जो महीना हानिकारक उस का उपाय महीनेवार वर्षफल वी० पी० द्वारा २। रुपये में भेज देंगे हमारे यहां जन्म पत्रादि उत्तमोत्तम बनते हैं, अनेक प्रशंसा पत्र मौजूद हैं, विशेष परिचय के अर्थ ८।। आना का टिकट भेज कर सूचीपत्र मंगो लीजीये.

मिलने का पता:—
गोस्वामी राधामोहन शर्मा
दिवानखाना आगरा
B. D. K. JADHAORAO

जाहिरात.

आकोले येथील सर्वत्र मक्तेदार लोकांस कळविण्यांत येते कीं आकोले म्यु. कमेटीचे हद्दींतील खालील कामें मक्त्यानें द्यावयाचीं आहेत तरी त्यांनीं ता. २८।४।११ ई।। चे आंत कामाचीं टेंडरें पाठविण्याची तजवीज करावी.

(१) रोडरिपेरीचीं कामें व त्यास लागणारी गिट्टी मुरुम वगैरे

टीप - एस्टामेंट वगैरे पाहण्याचीं असल्यास कमेटीचे आफिसांत आफिसचे वेळीं पहाण्यास मिळतील तें कळावें ता० ११-४-११

सही
R. V. Mahajani,
Vice Chairman
Municipal Committee
Akola

नो० नं० १४७

आह्माला विचारूं नका,

तर आमचे सुधारलेले लोखंडी नांगर ज्यांनीं वापरले त्यांना विचारा ह्मणजे आमचे लोखंडी नांगर चांगले असल्या बद्दल तुमची खात्री होईल. तेवढ्यानें ही तुमचें समाधान होत नसल्यास आपण स्वतः आमच्या कारखान्यास या ह्मणजे आह्मी नांगर चालवून आपली खात्री करून देतों नंबर दहाच्या नांगराची किंमत आडतीस रुपये आहे. पाहिजे तर आमचे कडून मागवा अगर आमचे कुल अडते रा. लक्ष्मण विनायक टिळेकर सोलापूर, यांजकडून मागणी करा.

ता० १७।३।११

किर्लोस्कर बंधु.
किर्लोस्कर वाडी
नो. नं १२८ पोष्ट कुंडल (सातारा)

अशी संधी पुन्हां यणार नाहीं.

पोस्टखर्च माफ

दर एकाची किंमत ३।.

वटलसन इमिटेशन रास्कोप सिस्टम.

नांवचें खिशांत ठेवण्याचें घड्याळ दिसण्यांत फार सुरेख आहे. सर्व लोकांस ह्या घड्याळाचा लाभ मिळावा ह्मणून मुद्दाम किंमत रुपये ३। ठेविली आहे; पोस्टेज खर्च माफ. घड्याळा सोबत कांच, कमान, पेटी, गोफ, इतकें सामान फुकट मिळेल. अशी अमुल्य संधी पुन्हां येणार नाहीं. व्ही. पी. नें मागवा.

मिळण्याचा पत्ता - खोजा वल्लीभाई इस्माइल
मुक्काम वर्धा. [मध्यप्रांत] WARDA.
नो. नं. ४

चिरकालचा खरा लाभ कोणता?
पैसा व ज्ञान ज्या योगानें मिळतो!
महाराज! ह्या दोन्ही गोष्टी

वार्षिक वर्गणी ट. ख. स ह रु ३।।) **कलाशिक्षण** (नमुना अंकास ०)॥

यांतल्या विविध हुन्नर, शास्त्रीयज्ञान, व्यापार, शेतकी, व इतर शेंकडो विषयांची माहिती शिकविणाऱ्या वर्गणीदार व्हा. मराठी भाषेंत हें असें एकच पुस्तक आहे. वर्गणी रु. १।। खरी पण चालू मास अखेर आश्रय देणारास रु. १। पडेल कारागिरांस, विद्यार्थीस तर हें पुस्तक अवश्य हवें शिवाय ग्राहकांस हिप्नॉटिझम [Hypnotism] जर्मन अमेरिकन वशीकरणविद्या-जिनें दुसऱ्यास निद्रा लावून, आरोग्यकरण व धनप्राप्ति करतां येते; ती रु २५ फीऐवजीं तूर्त रु ११ ने शिकवूं पैकीं १ रु. प्रथम सही करून पाठवावा. बाकीची व्ही. पी. येईल.

ह्या शिवाय नानाप्रकारच्या पोट भरण्याच्या युक्त्या, औषधी, मंत्रतंत्रक्रिया, जडी-बुटी, गुप्त प्रयोगांची माहिती वाचावी फी वेऊन. शिकवूं सर्व पत्रव्यवहार गुप्त राखला जातो

व्यवस्थापक-- कलाशिक्षण, कार्यालय,
नो. नं. ९ बडोदें.

विलक्षण नयन रुक्कुठार.

विलक्षण नयन रुक्कुठार - ह्या अप्रतिम औषधापासून डोळ्याचे साधारण विकार-खुपऱ्या, लाली, ठणका, पाणी गळणें, कंडू, धूर, फुल इ. जोरदार व जुनाट रोग त्वरित बरे होतात. दृष्टी तीव्र होऊन शांत रहाते; शिवाय जागणानें, उन्हांत फिरल्यानें अतितापानें, उपदंशाविकारानें, अतिवाचनानें, कडकीनें इ. अनेक कारणांनीं डोळे बिघडतात ह्यावरही हें अत्यंत गुणकारी असून लहान मुलांसही हें अत्यंत उपयोगी आहे. हें डोळ्यांत घातल्यानें ठणका वगैरे न लागतां डोळ्यास थंडावा येऊन गरजकामही करतां येते सदर औषधाचे सकाळीं पांच व सायंकाळीं पांच प्रमाणें थेंब घालणें. साधारण विकारास एक कुपी पुरेल. फारच दिवसांचा विकार असल्यास तीन कुप्या लागतील; सोबत औषध घालणें करितां कांचेची नळी फुकट मिळेल, एक कुपीची किं. १ एक रुपया. तीन कुप्या एकदम घेणारास टपाल व व्ही. पी. खर्च माफ. एकदम १२ कुप्या घेणारास टपाल खर्च न पडतां [illegible] मिळतील

[illegible] मिळेल. आमचेकडे शालेपयोगी मराठी व इंग्रजी पुस्तकें व सरएक प्रकारचा स्टेशनरी माल फारच माफक दरानें मिळेल. विशेष माहिती खालील पत्यावर,

बी. एन. बारपुरे. पोष्ट- अलिबाग.

नोटीस

बिहार आनन्दकाननर रंगीन तस्वीरो सहित चारो भाग तथा पांचो अंग
सचित्र कोख शास्त्र.

अगली हमने मंगावो घोकेते बचो स्त्री पुरुषोंके जात, भेद, लक्षण अनेक देशस्थ स्त्रीनायकां, कुमारी प्रकृती, सत्व द्युती, कुलटा, पतिव्रता, व्यभिचारणी आदिका पेहचान, रजोदर्श लक्षण, ऋतुविहार समय सहवास [illegible], [illegible], कामस्थान सोलासगारें, वर्तासोआभूषण, बल्लतअर्द्विमधान पुत्रइटीकार्म, नपुंसकविद्या, टपदंश प्रमेह आदि अनेक रोगोंकी चिकित्सा औषधे, पशुभाषा जाननेकी रीति, मंत्रतंत्र, यंत्र, वशीकरण मुद्रा विद्या आदि अमुल्य विषयका भंडार किंमत रु० १

पं० गंगाप्रसाद इंजीनियर शहापडा
नो० नं० ७७ अलीगड सिटी.

जाहिरात

वर्षफल--प्रत्येक महिन्याचे फलासह लाभालाभ समजून घ्यावयाचें असल्यास फी ३ रुपये वर्षे २ च २ रुपये. वर्ष ८= जन्मकाळ, जन्म अथवा चालू नांव कळवावें.

पता— भ० गो० पंडित,
मु० व पो० लोणखेड प. खानदेश.

पालकांनो, अजून तरी लक्ष द्या.

ता० ४ एप्रिलच्या 'केसरी' पत्रांत 'एक पालक' या सहीनें प्रसिद्ध झालेल्या पत्रावरून महाराष्ट्रीय विद्येचें माहेर (प्रसिद्ध) असलेल्या पुण्याच्या शहरांत मुलांच्या नीतिमत्तेविषयीं जे भयंकर प्रकार घडत आहेत त्यांची कल्पना येते. पुणें शहर ही भारत विद्येचें घर, या पुण्यासारख्या विद्येच्या मुख्य पीठाला केवढा अंधार आहे आणि मुलांचे पालक स्वतःच्या कर्तव्याला किती पराङ्मुख झाले आहेत याची काहीं कल्पना आमच्या सारख्या दुरस्थांना सहज करतां येईल. मुलांनीं नाटकसिनेमा पाहायला जाऊं नये व भलतीं वर्तमानपत्रें वगैरे वाचूं नयेत म्हणून सरकारनें सर्क्युलर काढून तजवीज केली आहे; हेंलोकांच्या बीभत्स प्रकारांचा फोटो देण्यासाठीं पुण्यास डेक्कन जिमखानानें थोडाली बाकीसें लावून कुस्त्या लावण्याचा खटाटोप आरंभला; मुलांना नीतिशिक्षण देण्यासाठीं वर्ग सुरू झाले. पण त्यांच्या समोर प्रत्यक्ष अनीतीचीं उदाहरणें सादरण्यांत येतात तिकडे मुलांचे पालक व शाळांचे चालक दोघेही सारखेच दुर्लक्ष करीत आहेत ही केवढी शोचनीय स्थिति आहे. सरकारनें नाटकगृहें व विद्यार्थी यांचा संबंध सर्क्युलरनें मर्यादित केल्या शिवाय तिकडे आपण बघावयाचेंच नाहीं असा तर त्यांनीं निश्चय केला नाहीं ना? पुण्यांत नाटकमंडळ्यांचे जे असतात ते कोणत्या लिया आणि विद्यार्थी हेच दर्शक पडतात. यांच्या समोर येणारीं नाटकें नीतिपरच असावीं, फाजील शृंगाराचीं तरी निदान नसावीं असें कोणीही म्हणेल. पण पुण्यास सध्या नाटकमंडळ्यांचा जो सुळसुळाट झाला आहे आणि ज्या प्रकारचीं नाटकें पाहण्यांत विद्यार्थीवर्ग दंग झाला आहे तीं तरुणांच्या नीतिदृष्ट्या योग्य आहेत कीं नाहीं हें पाहण्याचें काम पालकांचें नाहीं काय? त्याचप्रमाणें अलीकडे शाळांच्या संमेलनांत प्रयोगी नाटकांचे प्रयोग मुलांकडून करविण्याचा जो प्रघात पडला आहे तो मर्यादेबाहेर आहे काय? त्यांतलीं शृंगाराचीं कामें मुलांकडून करवून त्यांना नटण्यामुरडण्याच व शृंगारचेष्टा करावयास लावणें आणि हा सगळा प्रकार दक्षिणार वर्षांच्या कोवळ्या पोरांपुढें राजरोस रीतीनें होऊं देणें हें इष्ट आहे काय असा प्रश्न 'एका पालकानें' विचारला आहे आणि तो सर्वतोपरी योग्य आहे पुण्यास स्त्रीपात्रमिश्रित असे नाटक गमूर्मबार आणावयाचेंच नाहीं असा निश्चय करणारी आजपर्यंत फक्त एकच शाळा (न्यू मराठी विद्यालय) ही होती; पण तीही अशेर यंदा इतरांच्या पंथाला लागलेली पाहून पुण्यास मद्यः स्थितीचें अनुमान कोणालाही करतां येईल. नेटिव्ह स्कॉलरशिपनें तर यंदा सगळेच करून ... शृंगाररसानें पूर्ण भरलेलें 'संगीत सौभद्र' नाटक ... महिने ... करविलें! आणि आश्चर्याची गोष्ट की हा प्रकार रा० सर नारायणराव चंदावरकर यांच्या सारख्या कडकडीत नीतिवाल्यांच्या ! पुण्यांत विद्यार्थी संस्थांतील शाळेलेल्या शकलीं विद्यार्थ्यांवर अधिकार किंवा पालक यांचा नजर नसते. कित्येक बाहेर गांवाहून आलेले असतात. कित्येकांचे पालक ठिकाणावर असून या गोष्टींकडे बघत नाहीत. याचा परिणाम किती भयंकर होत आहे याची खरी कल्पना बाहेरच्या मंडळीला करतां येणार नाहीं. ही गोष्ट पुण्यापुरती आहे असें समजून विकडे दुर्लक्ष करणें योग्य नाहीं कारण, पुण्याचेंच अनुकरण प्रायः इतर ठिकाणीं होत असतें संमेलनें, स्नेहसंमेलन, वसंतोत्सव, प्रदर्शनें, वगैरे अनेक प्रकार पुण्याचेंच उदाहरण पाहून इतर ठिकाणीं होत असतात. तेव्हां नाट्य कांच्या संबंधांत ही हें अनीतीचें विष पुण्याहून येऊन बाहेर गांवच्या विद्यार्थ्यांच्या अंगांत एकदां भिनलें तर परिणाम फार घातक होतील. या साठीं 'पालकांनो, अजून तरी लक्ष द्या' अशी निकराची विनंति करणें भाग पडत आहे.

अलौकिक कर्तृत्वशक्ति.

थिऑसॉफिकल सोसायटीच्या अध्यक्ष म्हणून मिसेस अॅनी बिझांट यांच्या कित्येक पत्रांवर व उद्योगावर कित्येक पत्रांतून अत्यंत कडक किंबहुना असह्य असे टीकाकारांचे प्रहार मधून मधून होत असतात पण इतके प्रहार होत असून ही त्यांची वृत्ति अजून खंबीरच कार्य सारखे नेहमीं सुरू ठेवून नाहीं, किंवा श्रीमती कार्यांत शिथिलता येत नाहीं, उलट तें कार्य करण्यास लागणारा त्यांचा उत्साह दुणावतो हा त्या अलौकिक प्रभाववान् बाईंविषयींचा मोठा चमत्कार आहे. धर्म आणि नीतिशिक्षण देणारी कॉलेजसंस्था व त्यालाच जोडून मुलांची व मुलींची शाळा अनेक विघ्नें येत असतांही त्यांनीं नटानें चालविल्या आहेत थिऑसॉफीच्या शाखा जागोजाग त्या स्थापीत आहेतच येवमार्गांत त्यांचे पर्यटन पूर्वें पुढेंच आहे व्याख्यानें लेख, व ग्रंथरचना हीं कामें घड्याळाच्या नियमितपणें अखंड सुरू आहेत. इतके व्यवसाय मागें असून आजपर्यंत हिंदुस्थानांतील मी मी म्हणणाऱ्या कर्त्या पुरुषांनाही अशक्य वाटणारी गोष्ट हिंदी युनिव्हर्सिटीची स्थापना — ही त्यांच्या हातानें फलद्रूप होत चालली आहे या युनिव्हर्सिटीची योजना सरकारी संमतीनें बादशहापर्यंत जाऊन पोंचली असून मंजुरीची सनद खुद्द बादशहाच्या हातून मिळविण्याचें महद्भाग्य या बाईंस लवकरच प्राप्त होईल यांनी ... टीच्या फंडासाठीं ४० लक्ष रुपये जुळविण्याचें बहुतेक यशस्वी झाली आहे. एकट्या अबलेच्या हातून झालेलें येवढें ... काम ... पाहून तिच्या ठायीं असलेल्या अलौकिक गुणविशेषाविषयीं अजून ही कोणाला शंका असेल असें वाटत नाहीं. असली अलौकिक कर्तृत्वशक्ति ती दैविक संपत्तीच होय, ती ईश्वरीकृपेवांचून प्राप्त होत नाहीं. अशा शक्तीचा फायदा या भरतखंडाला अनायासें मिळत आहे हीं आमची केवढी मोठी कृपा म्हटली पाहिजे! असें असून क्षुद्र टीकाकार बाईंची संभावना कटु वाक्प्रहारानें करीत आहेत! करोत बिचारे!! बाईंची हिंदी युनिव्हर्सिटीची योजना यशस्वी झालेली पाहून पंडित मदनमोहन मालवीय हे आपली हिंदुयुनिव्हर्सिटीची योजना तींत मिळवून संयुक्त योजनेवर नवी युनिव्हर्सिटी स्थापन करण्याच्या तयारीत आहेत असें कळतें. सध्याच्या काळांत हिंदु, मुसलमान यांची निरनिराळी युनिव्हर्सिटी करण्यापेक्षां सर्वांनी मिळून एक स्वतंत्र हिंदी युनिव्हर्सिटी स्थापण्याची मिसेस बिझांट बाईंची योजनाच विशेष मानावी लागेल असें होण्या सारखें आहे. पंडित मालवीय यांनी व रा० अगाखान यांना ही आपली होऊं घातलेली मुसलमान युनिव्हर्सिटी बाईच्या युनिव्हर्सिटींत मिळविली असती तर किती सुंदर होईल!

सर अल्फ्रेड लायल.

गेल्या आठवड्यांत सर अल्फ्रेड लायल हे मोठे सिव्हिलियन मरण पावले. हे मोठे विद्याव्यासंगी व उद्योगी होते. १८५७ सालच्या बंडाच्या अगोदर यांची नेमणूक बंगाल इलाख्यांत झालेली होती. तेथें असतांना त्यांना बरीच वेळ हातांतली लेखणी खालीं टेवून बंदुक धारण करावी लागली होती. पण बंड मोडून शांतता झाल्यावर त्यांनीं पुनः लेखणी उचलली आणि खरोखर बंदुकीपेक्षां त्यांची लेखणीच अधिक प्रभावशाली होती सर रिचर्ड टेंपल हे मध्यप्रांतावर चीफ कमिशनर असतांना हे काहीं काळ पावेतों मध्यप्रांतांत आणि नंतर या वऱ्हाड प्रांतांत हैदराबाद रेसिडेंटचे असिस्टंट होते. येथें असतांना यांनीं वऱ्हाड प्रांताचें ग्याझिटियर तयार करून आपलें नांव सर कारी वाङ्मयांत अमर करून ठेविलें होतें. पुढें एकेक दर्जा चढत चढत ते होम सेक्रेटरी, कमिशनर, चीफ कमिशनर व शेवटीं वायव्य प्रांताचे ले० गव्हर्नर होऊन पेनशन घेतल्यावर विलायतेंतल्या इंडिया कौन्सलचे मेंबर होऊन राहिले होते. वॉरन हेस्टिंग्स साहेबांचें चरित्र, हिंदुस्थानातील इंग्रजी अमदानीचें स्वरूप, टेनिसनचें चरित्र व काव्य, एशियाखंडातील सामाजिक व धार्मिक विषयांचें विवेचन इ० त्यांचे ग्रंथ सुप्रसिद्ध आहेत. यांचें वय मरणसमयीं ७६ वर्षांचें होतें. इतका वृद्ध झाला तरी त्यांना लेखनव्यासंग सुरूच होता. नुकताच सिरॉल चिरोल यांचा हिंदुस्थानांतल्या अशांततेविषयींचा जो ग्रंथ बाहेर पडला त्याची प्रस्तावना त्यांनीं लिहिली, व दुसरा ही तीनचार ग्रंथ त्यांनीं लिहून ठेविले असून ते छापण्याचें काम सुरू होतें यांची मतें हिंदुस्थानच्या लोकांच्या राजकीय महत्त्वाकांक्षेला सर्वथा अनुकूल नव्हती. तरी हिंदुस्थानच्या लोकांच्या बुद्धीची तीव्रता, त्यांच्या अंगची उच्चतम कर्तृत्वशक्ति, त्यांच्या धर्माची व प्राचीन सुधारणेची थोरवी आणि त्यामुळें हल्लींच्या पिढीच्या मनावर घडलेले संस्कार यांची पहचान त्यांना जशी उत्कृष्ट प्रकारची होती तशी फार थोड्या अँग्लोइंडियनांना असेल. उद्योगशीलता हा त्यांचा गुण विशेषतः अनुकरणीय होता.

दिल्ली दरबारचा खर्च.

लॉर्ड कर्झनसाहेबाचे कारकीर्दींत दिल्ली दरबाराचे वेळीं थाटमाट, भपका, आणि स्वतःच्या वैभवाचें प्रदर्शन यांच्या पायीं पैसा उडाला त्यामुळें त्या प्रदर्शनाची चांगलीच आठवण लोकांना पुष्कळ वर्षें राहिली. कित्येक संस्थानिक तर कायमचे कर्जबाजारी होऊन बसले व कित्येकांनी पुढें अनेक वर्षेंपर्यंत खर्चाचें ओझें ... झालें तरी तो बादशहाच्या केवळ प्रतिनिधीचा दरबार होता. यंदा तर खुद्द बादशहाच येऊन प्रजेला दर्शन व लाभ देणार आहेत ते ... आतांच दरबारच्या खर्चाची मोजदाद करणें कठीण जाऊं दरबार कित्येकाच्या तोंडून निघालें आम्हीं ऐकलें आहेत. पण यंदा कर्झनशाही भपका दाखविण्याचा नसून बादशहाच्या अंतःकरणांतल्या व हिंदीप्रजेच्या परस्परविषयींच्या खऱ्या खऱ्या प्रेमाचें प्रकटीकरण होईल तितक्या साध्या स्वरूपांत करण्याचा विचार असल्यानें व लॉर्ड हार्डिंज सहेबांसारखे विचारी व शांत स्वभावाचे अधिकारी व्हाइसरायाचे पदवीवर असल्यानें उधळपट्टी होईल अशी शंका घेण्यास बहुतः काहीं कारण नाहीं. ... दरबार खर्चाचा सरकारी रीत्या ... अंदाज सुमारें एक कोटी रुपयाचा असून केणत्याही कारणानें या अंदाजाबाहेर खर्चाला पैसे फुटणार नाहीं अशी खबरदारी घेण्याकरितां एका स्वतंत्र कामदाराची नेमणूक करण्यात आली आहे. देशी संस्थानिकांनीही या बाबतींत सरकारचें अनुकरण केल्यास चांगलें होईल. दिल्लीस सध्या जागा विलक्षण महाग झाली आहे. ज्या जागेची किंमत कोणी हजार रुपये देणार नाहीं तिचें वर्षाचें भाडें दहा हजार रुपये देण्यासाठीं उद्यावर उड्या पडत आहेत! ... त्याच वेळीं नमुने मजूर दररोज पाचपर्यंत मागतात रुपये कमावीत. अशा वेळीं श्रीमंत महाराज ... ठरवलेलें ... नीय होतें. ... इमारत भाड्यानें घेण्यांत सहस्त्रावधि रुपयांचा चुराडा न करता आपल्या कलाभुवनात रक्कम जुळविता येणारा उत्तम ... तयार करवून तो दिल्लीस नेऊन उभारल्या बाजूत उभारला व प्रत्येक कामाला देशी कारागिराची योजना करून अगदीं स्वल्प खर्चांत इतरांपेक्षां अधिक थाट करून दाखविला केवळ दरबारचा थाट पाहण्यासाठीं उत्सुक असलेल्यांनीं ही मागच्या दरबारास गेले त्यांचा अनुभव विचारांत घेण्यासारखा आहे. ... दर दिवसास तीस पासून पन्नास रुपये मोजावयाचे ... भाटल्याची किंमत नुसत्या पाण्यास ८ आणे व अर्धा ... एका ग्लासाला एक रुपया ... दूध ... रुपयास दोन शेर ... इत्यादि खर्च करावा लागला. ज्यांना ईश्वरानें अशा प्रमाणावर खर्च करण्या इतकें ऐपत दिली असेल त्यांना मात्र प्रत्यक्ष राजदर्शन आणि तदनुषंगिक इतर प्रेक्षणीय गोष्टी यांचा चिरस्मरणीय असा लाभ घडेल यांत शंका नाहीं.

इतकी घाई कां?

एखादी काहीं सार्वजनिक हित कृत्य अर्धेसें कीं अगोदर त्याच्या हेतूच्या बरेवाईटपणाविषयींच्या चर्चेला आमच्याकडे सुरुवात होते काम चाललें कीं चाईट हें न पाहतां तें ज्याच्या विचाराईट उद्देशानें काढण्यात येत आहे हें पाहण्याकडे लोकांची दृष्टि अगोदर लागते. अशी दृष्टि ठेवणें हें वाईट आहे. आणि विचारी व थोर लोक तें पसंत करीत नसतात. तथापि एखादें उत्तम चांगलें कृत्य करण्यात विशेष घाई दिसली कीं चांगल्या चांगल्या माणसांच्या मनात मुद्दाम असदहेतूची शंका येते तसें इंग्रजांत नीतिसंवर्धन संस्थेविषयीं झालें आहे. हिंदुस्थानच्या मनात व तरुणात अर्थात अनीति दोषाळली आहे असे ...

दारूबाजासारख्या थोर थोर गृहस्थांना वाटत नाहीं पण जणूं काय हिंदुस्थान अनीतीच्या चिखलांत सांपडलेलें आहे आणि तो त्यांतून वाचविण्यासाठीं जोराची खटपट केली नाहीं. तर अनर्थ होईल, अशा भावनेनें इंग्लंडांतले कांहीं लोक इकडच्या सरकारी अधिकाऱ्यांची मदत घेऊन कार्लेल नीतिपरग्रंथ घेऊन इकडे धूम पळत येत आहेत! ही यांची घाई पाहून नेहमीं शांत डोक्यानें विचार करणाऱ्या इंडियन सोशल रिफॉर्मर पत्राला सुद्धां हसूं लोटत आहे, आणि या घाईच्या मुळाशीं नुसती परोपकार बुद्धि नसून आपलें पुस्तक हिंदुस्थानांत खपविण्याची अनावर इच्छा अशी शंका येऊं लागली आहे हिंदुस्थानांतल्या लोकांकडून त्यांच्या पौराणिक कथांची व त्या शाळेंत कशा शिकविल्या जातात यांविषयींची माहिती नेऊन तिकडे मुलांसाठीं नीतिपर पुस्तक लिहवून तें इकडे सरकारमार्फत शाळेंत सुरू करण्याची यातायात करण्यापेक्षा ज्यांना देशी मुलांचें हृदय, स्वभाव, सवयी, अडचणी इ० कळत उत्तम प्रकारें माहिती आहे अशा एखाद्या कुशल लेखकाकडून असा एखादा ग्रंथ तयार करवून घेतां आला नसता काय? हिंदुस्थानांत असलें पुस्तक लिहिण्याचें सामर्थ्य एकाही पदवीधराचे अंगीं नाहीं अशी विलायतेच्या लोकांची समजूत असेल तर ती खोटी किंवा मतलबी आहे असें म्हणणें भाग आहे ज्याप्रमाणें औद्योगिक बाबतींत त्याचप्रमाणें वाङ्मयांत ही स्वोदरपूर्ति करूं पाहणाऱ्या लोकांचा हा कावा आहे अशी शंका कोणी घेतल्यास काय आश्चर्य आहे? एकवेळ कपडा किंवा दुसरे पदार्थ परदेशी पत्करतील, पण धर्म व नीतिपर वाङ्मय स्वदेशीच पाहिजे तर त्याचा मनावर तत्काळ परिणाम होतो ही गोष्ट अनुभवसिद्ध आहे. नीतिशिक्षणाचीं पुस्तकें परदेशांतून आणूं पाहणारांनीं या गोष्टीचा नीट विचार करावा अशी आमची विनंति आहे.

अस्पृश्य जातींच्या उन्नतीचे उपाय.

मार्च महिन्याच्या इंडियन रिव्ह्यूच्या अंकांत सिलोनचे प्रसिद्ध बौद्ध मिशनरी मि० अनगारिक धर्मपाल यांचा डिप्रेस्ड क्लासेस म्हणजे महार, मांगादि अस्पृश्य जाती यांच्या उन्नतीच्या उपायासंबंधाचा एक लेख आला आहे. या वर्गाची स्थिति अत्यंत निकृष्ट आहे यांत संशय नाहीं, आणि ती हिंदुधर्मांतल्या जातिव्यवस्थेच्या कडक निर्बंधामुळें झालेली आहे हे कोणाही विचारी मनुष्यास दिसून येण्यासारखें आहे. आमच्या पूर्वज ऋषींनीं ज्या काळीं जातिव्यवस्था स्थापन केली त्या वेळीं त्या व्यवस्थेच्या नियमांची अंमलबजावणी हल्लींच्या इतक्या कडक रीतीनें होऊन जातीजातींत असंतोष उत्पन्न करण्यास ती कारण होईल असें त्यांच्या स्वप्नीं ही आलें नसेल. वैदिक काळांत व उपनिषद् काळांत ब्राह्मण, क्षत्रिय, वैश्य वगैरे जातींत हल्लींच्या सारखा द्वेषभाव नव्हता. याचें कारण एका जातींतून दुसऱ्या जातींत जाण्याचे मार्ग खुले ठेवलेले होते. क्षत्रियाचे ब्राह्मण, ब्राह्मणांचे वैश्य, व वैश्याचे क्षत्रिय झाल्याचीं उदाहरणें होवा घडत. गुण आणि कर्म यांच्या भेदावर जाती निर्माण झाल्या होत्या आताचा जातिभेद जन्मावर अवलंबून राहिलेला आहे. पूर्वीच्या हिंदुधर्मांत आणि हल्लींच्या हिंदुधर्मांत हा मोठा भेद आहे. तेवढ्यापुरता हल्लींचा हिंदुधर्म निकृष्ट आहे असें म्हणणें भाग आहे हा निकृष्टपणा व हें जातिभेदाचें मूळ घालविल्याशिवाय हिंदुजात तेवढी सगळी एक संस्थ असा एकतेचा अभिमान उत्पन्न व्हावयाचा नाहीं, आणि किडलेल्या पोकळलेल्या वृक्षाप्रमाणें हिंदुधर्म केव्हां कोसळून खालीं येईल याचा नेम नाहीं हिंदुधर्मांतलें हें वैगुण्य ख्रिस्ती मिशनरींनीं केव्हांच ओळखून ठेविलें आहे आणि हिंदुजातीच्या या मर्मावर आघात करण्यानेंच त्या धर्माचा कोट फोडता येईल हें तत्व अमलांत आणण्यास ही त्यांनीं सुरुवात केली आहे पूर्वीं ब्राह्मण वगैरे उच्च वर्णांतल्या लोकांना ख्रिस्ती करण्याकडे ख्रिस्ती मिशनरींचा कटाक्ष होता. पण त्या प्रयत्नाला यश येत नाहीं असें पाहिलें तेव्हां त्यांनीं आपला मोर्चा आतां अस्पृश्य वर्गाकडे हिंदुस्थानांतून वळवून उद्धार ख्रिस्ती करण्याकडे वळविला आहे! हिंदुधर्मानें ज्या ज्या गोष्टी त्या लोकांना निषिद्ध ठरविल्या आहेत. त्या त्या देण्याचें आमिष ख्रिस्ती मिशनरी त्यांना दाखवीत आहेत. तुम्ही ख्रिस्ती झाल्यास तुम्हाला इतर ख्रिस्त्यांच्या बरोबरीनें वागविलें जाईल हें या मिशनऱ्यांचें पहिलें सूत्र आहे आज शेंकडों वर्षें अस्पृश्य म्हणून गणल्या गेलेल्या लोकांना उघड रीतीनें समाजांत इतर लोकांच्या बरोबरीनें वावरण्यास मिळालें तर त्यांना ख्रिस्तीधर्म चांगला का वाटणार नाहीं! पण भोळे बिचारे लोक! बंधुभावाच्या भावाचा पाठ शिकवणारे ख्रिस्ती लोकांच्या वर्तनांत सुद्धां किती तीव्र जातिभेदाचें तत्त्व आहे हें त्या बिचाऱ्यांना काय ठाऊक? [illegible] ख्रिस्ती अमेरिकन बंधूंचें घडणारें वर्तन. पहा हें म्हणजे वामणाचा जुलूम ज्यास्त भयंकर आहे असें [illegible] अस्पृश्य वर्गाच्या डोक्यावर आलें आहे तें दूर होईल. इतर कारणानें अस्पृश्य वर्गाची स्थिति सुधारण्याचा खरोखर कांहीं आशा असती तर आतां त्या गोष्टीच्या अशा खरोखर असें नसतें. कारण निकृष्टावस्थेला गेलेल्या हिंदुसमाजांत कुचंबून राहण्यापेक्षा प्रगतीच्या मार्गांत असलेल्या आणि सर्वांस समतेनें वागविणाऱ्या दुसऱ्या एखाद्या धर्माचा स्वीकार करून अस्पृश्य वर्गानीं आपलें कल्याण करून घ्यावें हें बरें हें आम्ही ही म्हणतों. पण ख्रिस्ती होण्यानें ही गोष्ट साध्य होण्यासारखी नाहीं हें उघड दिसत आहे मि. अनगारिक धर्मपाल म्हणतात कीं या लोकांनीं बौद्धधर्मी व्हावें. कारण कीं त्यांत जातिभेद नाहीं, बंधुभावाचें तत्त्व आहे, संस्काराचें बंड नाहीं व तो धर्म प्रगतिपर आहे चीन, जपान, सयाम, सीलोन, ब्रह्मदेश, जावा, तिबेट वगैरे भिन्न भिन्न देशांतले बौद्ध सगळे सारखे समजून परस्परांशीं समतेनें वागत असतात. बौद्धधर्म स्वीकारल्यानें मनुष्य हिंदुधर्मबाह्य होत नाहीं, कारण कीं, बौद्धधर्माचे प्रवर्तक व मुख्य प्रचारक शाक्य गौतम हा हिंदु होता असेंही या धर्माच्या वतीनें एक मोठा मुद्दा मांडण्यासारखा होता. तेव्हां आपलें हिंदुत्व न सोडतां जर आपली स्थिति अस्पृश्य वर्गाला सुधारतां येण्यासारखी आहे तर त्यांनीं तें का करूं नये? असा प्रश्न मि. धर्मपाल यांच्या सारखे मिशनरी करतील. त्याला उत्तर येवढेंच आहे कीं खुद्द हिंदुधर्माच्या पुढाऱ्यांचें लक्ष या गोष्टीकडे आतां गेलेलें असून हिंदुधर्मांतलें हें वैगुण्य काढून टाकण्यासाठींच प्रार्थनासमाज ब्राह्मसमाज, आर्यसमाज वगैरे हिंदुधर्माचे पंथ निर्माण झाले आहेत शिवाय अस्पृश्य लोकांच्या उन्नतीसाठीं डिप्रेस्ड क्लासेस मिशनसारख्या संस्था जोरानें खटपट करीत आहेत इतर हिंदुबांधवांच्या बरोबरीनें या अस्पृश्य जातींना आणून सोडण्याचे हे प्रयत्न सध्या फलदायी झाले आहेत असें म्हणण्यास हरकत नाहीं. हे प्रयत्न असेच नेटानें सुरू राहिल्यास बौद्धधर्माचें कार्य या संस्था करून दाखवितील अशी उमेद वाटूं लागली आहे अस्पृश्य लोकांना समतेचे हक्क देणें, व शिक्षणाच्या योगानें त्यांची उन्नति करणें हे डिप्रेस्ड क्लासेस मिशनचे मुख्य दोन उद्देश पूर्णपणें सिद्धीला गेलेले मि० धर्मपाल हे लवकरच पाहतील, अशी आम्हांस उमेद वाटते, आणि तसें झाल्यास या अस्पृश्य जातींनीं बौद्धधर्म स्वीकारल्यानें मि० धर्मपाल यांस जितका संतोष झाला असता तितकाच संतोष बौद्ध प्रत्यक्ष न स्वीकारतां अप्रत्यक्षपणें तेंच कार्य केल्याबद्दल ही त्यांना होईल असें आम्हास वाटतें.

वऱ्हाडवृत्त.

हवामान— उष्णता बरीच कडक आहे तथापि रात्री थंड असतात. हवा निरोगी असून प्लेगाचें मान उतरत आहे पण अजून बुलढाणा व आकोला या जिल्ह्यांत प्लेग बराच आहे. आकोला शहर पूर्ववत् गजबजूं लागलें आहे

महमदीय विद्यार्थिपरिषद [illegible] या [illegible] सुमारें ३० [illegible] स्थानाचा बहुमान ए. रा. सैफुद्दीनखान लखान एकदा [illegible] देण्यांत आला सर्व समारंभ हायस्कूलच्या पटांगणांत एका विस्तीर्ण व शोभायमान मंडपांत झाला. [illegible] ही वर्णनीय आहेत आणि अशा समारंभामधील [illegible] मुसलमानांना [illegible] लवकरच अस्तित्वांत येईल अशी खात्री वाटते हिंदुस्थानचा दुसरा [illegible] तिच्या सारखी दुसरी युनिव्हर्सिटी स्थापित व्हावी म्हणून जोरानें प्रयत्न चालू आहेत.

मध्यप्रांत व वऱ्हाड यांचें प्रांतिक थिऑसॉफिकल परिषद येथें भरलें होतें. रा. रा. केशव नारायण स्वामी हे खास मद्रासेहून आल्यामुळें अध्यात्मिक व्याख्यानांचा अमूल्य लाभ लोकांस चांगला मिळाला पुण्याजवळील साळुंब्रे येथील भयंकर आगीनें गेल्या रामनवमीला जो हाहाःकार ४०० पेक्षां जास्त कुटुंबांत झाला त्यांतील निराश्रित कुटुंबास व भाजलेल्या लोकांस आश्रय देण्यासाठीं या परिषदेनें १० रुपये पुण्याच्या 'सेवासदना'कडे पाठविण्याचा ठराव या परिषदेनें केला आहे.

उमरावती स्टेशन— हें रेल्वे स्टेशन मुख्य लाइनीवर आणण्याकरितां नामदार रावबहादुर रंगनाथ नरसिंह मुधोळकर यांचा दांडगा प्रयत्न चालू आहे उमरावतीकर सरकाराकडे एक अर्ज पाठवीत आहेत उमरावती सारख्या मुख्य राजधानीला मुंबईची गाडी थेट उमरावती वरून नेल्यास लोकांच्या व व्यापाराच्या सोयी पुष्कळ होतील यश मिळेल अशी बळकट आशा आहे.

आज रोजीं येथील श्रीराम मंदिरांत रा. रा. के. नारायणस्वामी यांचें व्याख्यान 'भक्ति' या विषयावर सायंकाळीं ६ वाजतां होईल.

भारत अस्पृश्य जनसमाश्रित वर्गाच्या उद्धारासाठीं जी मंडळी अव्याहत परिश्रम करीत आहेत आणि ज्यांच्यापैकीं [illegible] आपलें बहुमोल आयुष्य अर्पिलें आहे त्यांपैकीं प्रमुख गृहस्थ रा. रा. शिंदे बी. ए. यांनीं येथील श्रीराम मंदिरांत गेल्या बुधवारीं आपल्या आवडत्या विषयावर सुंदर व्याख्यान दिलें अध्यक्षस्थानीं रा. रा. शंकर नारायण डांगे हेडमास्तर, हायस्कूल हे होते आणि [illegible] अस्पृश्य जाती साठीं जी विद्यामंदिराची संस्था निघाली आहे तिच्या फंडास वर्गणीचे कांहीं आंकडे सभेंतच पडले.

(अंक नं० ११ वरून पुढें चालू)

([illegible])

वद्य पक्ष अष्टमी ॥ बुधवार श्रावण मासीं ॥
[illegible] ॥ १ ॥
जो का अपार [illegible] ॥ [illegible] ॥
तो हा [illegible] नंदाचा ॥ पाळण्यांत
[illegible] ॥ २ ॥
स्वयें स्वरूप निर्गुण । [illegible] सगुण ।
साधु जाणताती खूण । दिसे केवळ [illegible]
[illegible] ॥ ३ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ ४ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ ५ ॥
एक धांवे एकां पुढें बाटिताती [illegible] ।
[illegible] ॥ ६ ॥
[illegible] कुळांचे नारीनर । हर्षें नाचति निर्भर ।
[illegible] ॥ ७ ॥
[illegible] कवित ।
[illegible] हरिनाम घेऊन ॥ ८ ॥

श्री गुरुस्तवनाचें पद

॥ अहो, स्मरा श्री गुरुवरा । दुस्तरतर
भवसागर घोर हा । कृपाकटाक्षें तरा ॥ धृ० ॥
नित्य निरामय निर्गुण श्री गुरु । नामरूप
[illegible] ॥ अहो स्मरा ॥ १ ॥
[illegible] । विकार
मानिंच हा ॥ २ ॥
[illegible] दीनबंधु श्रीगुरु । निश्चय हरिचा
खग ॥ ३ ॥

पद चाल मार्कंडेयाची.

॥ शरण सद्गुरूला जावें । आपुलें निज-
हित पारखावें ॥ धृ० ॥
हात जोडुनी अनन्यभावें । चरणीं मस्तक
ठेवी ॥
मग [illegible] पूजा स्तवनें । नामें अनंत
गावीं ॥ १ ॥
ब्रह्मा विष्णु शंकर गुरुदेव । संत कृतार्थ
झाले ॥
गुरुदासानें दास्य करोनी । साधक सिद्धिस
गेले ॥ २ ॥
गुरुचा महिमा न वळे वाणी । वेद तटस्थ
झाला ॥
गुरुस्मरणानें गुरु होतो ना । [illegible]
[illegible] ॥ ३ ॥
श्री गुरु वसति जया ठाया । तेंच म्हणावें क्षेत्र ॥
श्री गुरु न्हाती जया सरितीं । तीचि म्हणावें
तीर्थ ॥ ४ ॥
श्री गुरु प्रिय कें तचि करावें । तेंचि पहावें
नयनीं ॥
श्री गुरु भिति जया पदार्थीं । तोचि [illegible]
अशनीं ॥ ५ ॥
पूर्ण [illegible] विष्णू नामा । सद्गुरु आम्ही
एक ॥
येक अनेका भेद तो नाहीं । हारिला सकलही
पंक ॥ ६ ॥

(अपूर्ण)

Notice.

Notice is hereby given that the Municipal Committee of Ellichpur Civil Station in the Amraoti District, propose to make the following bye-laws under section 114 (1) (2), of the Berar Municipal law, 1886, for the storage of petroleum within the limits of the Ellichpur Civil Station Municipality.

The proposed bye-laws will be taken into consideration on the expiry of one month from the date of the first publication of this notice in the Local news paper and any objections or suggestions in respect thereof must be forwarded to the Secretary to the Ellichpur Civil Station Municipality before the expiry of the said period:-

BYE—LAWS.

1. Nothing in the following bye-laws shall be deemed to apply to persons licensed to possess petroleum under the Indian Petroleum Act, 1899, or non-dangerous petroleum exceeding 500 gallons or to dangerous petroleum exceeding 3 gallons.

2. Except under, and in accordance with, the conditions of a license granted under the Berar Municipal Law, 1886 or this bye-law, as the case may be, no petroleum shall be stored within Municipal limits in the following cases:-

(1) When petroleum in any quantity is stored for sale (section 114 (1) of the Berar Muncipal Law).

(2) When non-dangerous petroleum exceeding 50 gallons or dangerous petroleum exceeding 1 gallon is stored, whether for sale or otherwise.

Note:-The following yearly fees have been fixed under section 114 (4) of the Municipal Act for licenses issued for the possession of petroleum for sale, viz:-

NON—DANGEROUS PETROLEUM.

(a) When the quantity to be stored does not exceed 8 gallons .... Rs. Nil.

(b) When the quantity to be stored exceeds 8 gallons but does not exceed 100 gallons...... Rs. 2/.

(c) When the quantity to be stored exceeds 100 gallons but does not exceed 500 gallons......... Rs. 2 for each 100 gallons or part thereof.

DANGEROUS PETROLEUM.

When the quantity to be stored does not exceed 3 gallons.......... Rs Nil.

3. No person shall store for sale in any shop within the limits of the Municipality non-dangerous petroleum exceeding 50 gallons or dangerous petroleum exceeding 1 gallon.

Note:- For the purpose of this Bye-law a "shop" shall be deemed to include all premises on which petroleum is sold retail.

4. No person shall store non-dangerous petroleum exceeding 50 but not exceeding 500 gallons, or dangerous petroleum exceeding 1 gallon but not exceeding 3 gallons in quantity, except in buildings outside the inhabitated area of the town, which have been approved by the Committee for the purpose.

5. To a conspicuous part of all premises licensed for the storage of petroleum a notice-board, with the name of the licensee and the fact that he is licensed to store petroleum legibly written thereon, shall be affixed.

6. Dangerous petroleum kept within municipal limits shall be placed in separate glass, stone ware or metal vessels, each of which shall contain not more than one pint and shall be securely stopped.

7. Any breach of bye-laws 2, 3, 4, 5 and 6 above shall be punishable with fine which may extend to Rs. 50, and where the breach is a continuing breach, with further fine which may extend to Rs. 5 for every day after the first during which the breach is proved to......have been persisted in,

Dated Ellichpur. 55th February 1911. — Sd. R. D. Marathe. Secretary Ellichpur Civil Station Municipality.

FORM. A.

License to store petroleum for retail sale granted under section 114 of the Berar Municipal Law, 1886, read with Rule 2 (1) of these bye-laws.

No.

License is hereby granted to ------ ------ for the storage in the place described below, --------- gallons of Dangerous or non-Dangerous petroleum, subject to the conditions herein contained:-

Maximum quantity to be stored at one time

This license shall be in force upto

The 191. } Secretary. Ellichpur Civil Station Municipality.

(Description of the place above referred to).

CONDITIONS.

1. All non-dangerous petroleum shall be kept in tins or other vessels, not easily broken. All dangerous petroleum shall be placed in separate glass, stone ware or metal vessels each of which shall contain not more than one pint and shall be securely stopped.

2. The depot or storehouse shall be liable to inspection by any officer appointed in this behalf.

3. A copy of conditions of this license and a bord showing the maximum quantity of cases and tins to be allowed at one time, shall be hung up in the storehouse.

4. This license is not transferable. If the holder of the license wsihes to transfer it, he must apply to the secretary to the Municipal Committee for permission to do so.

5. On the breach of any condition hereto attached, this license shall be liable to be forfeited.

Note:- The Municipal Committee may insert any other condition which appears necessary in the circumstances under which the license is granted.

FORM. B.

License for the storage of petroleum whether for sale or otherwise granted under Rule 2 (2) read with Rule 4 of these rules.

No.

License is hereby granted to --- ------- for the storage in the place described below of ------ gallons of dangerous or non-dangerous petroleum subject to the conditions herein contained:—

Maximum quantity to be stored at any one time

This license shall be in force up to

The 191. } Secretary Ellichpur Civil Station Municipality.

(Description of the place above referred to)

CONDITIONS.

1. All non-dangerous petroleum shall be kept in tins or other vessels not easily broken. All dangerous petroleum shall be placed in separate glass, stoneware or metal vessels, each of which shall contain not more than one pint and shall be securely stopped.

2. All places in which petroleum may be stored under this license shall be liable to inspection by any officer appointed in this behalf.

3. Such places of storage shall be constructed of masonry or other uninflamable material; but the beams, rafters, columns, windows, and doors may be of wood.

4. If the licensing officer calls on the holder of the license, by notice in writing, to execute any repairs of the licensed place which may, in the opinion of such officer, be necessary for the safety of the place, the holder of this license shall execute the repairs within such period as may be fixed by the notice.

5. A copy of the conditions of this license and a board showing the maximum quantity of cases and tins to be allowed at one time shall be hung up in the place of storage.

6. All due precautions shall be taken for the prevention of accidents by fire or explosion.

7. This license is not transferable. If the holder of the license wishes to transfer it, he must apply to the secretary to the Municipal Committee for permission to do so.

8. On the breach of any condition hereto attached, this license shall be liable to be forfeited.

Note:—The Municipal Committee may insert any other condition which appears necessary in the circumstances under which the license is granted.

नो० नं० १४८

नोटीस

वेशमी गोकुलप्रसाद अज्ञान पालन करणार बाप त्र्यंबकप्रसाद रामप्रसाद कनोजा ब्राह्मण राहणार खामगांव यांस-- श्रावण बल्द सखाराम कुणबी तर्फे वहिवाटदार बंधु राजाराम बल्द सखाराम राहणार करोडी तां. आकोट याजकडून नोटीस देण्यांत येते कीं, करोडी ता० आकोट पैकी ३ शेत नंबर २३।२२।४७ अशीं तीन शेतें आली तुमचे पासून दोन वर्षां करितां ह्मणजे इसवी सन १९१०-११ व १९११-१२ ह्या दोन वर्षांचें पीक घेण्यास वहिवाटीस पाहिजे शेतें पट्टा लिहून देते वेळेस तुमचा व आमचा असा करार ठाला कीं पूर्ते एक वर्षाचा हा लिहून घ्यावा व एका वर्षाचें पीक घेतल्यावर पुढें त्याच स्वार्थाचे दरानें दुसऱ्या वर्षाचाही पट्टा लिहून घ्यावा असा करार ठरला सदरहू शेतें दोन वर्षें पावेतो ह्मणजे इसवी सन १९११-१२ पर्यंत माझ्या ताब्यांत आहेत. तुमास खात्री नसल्यास दुसरे वर्षा बद्दलही पट्टा लिहून देण्यास मी तयार आहे. मी असें ऐकतों कीं, तुम्ही पट्टा दुसऱ्या इसमापासून लिहून घेणार आहा. तसें तुम्ही केल्यानें विनाकारण शेताचें ताब्यासंबंधीं तंटा होण्याचा संभव आहे तसें होऊं नये याजकरितां या नोटिसीनें तमाम कळविण्यांत येतें कीं, तुम्ही सार्वजनिक शांततेचा भंग होण्यासारखा प्रकार करूं नये. सर्वत्र लोकास कळविण्यांत येतें कीं सदरहू शेतांचा पट्टा कोणी लिहून घेऊं नये व देऊं नये. तसें झाल्यास पश्चात्ताप होणार इन्डियन पीनल कोड प्रमाणें शिक्षेस पात्र होतील व नुकसानी बाबतही जबाबदार धरले जातील कळावें. तारीख १२।४।१९११ दस्तुर विष्णु प्रभुणे आकोला.

सही.

श्रावण बल्द सखाराम कुणबी तर्फे वहिवाटदार राजाराम बल्द सखाराम राहणार करोडी पोष्ट पळसोद तालुके आकोट.

नो० नं० १४९

नोटीस

नोटीस वेशमी गंगी मर्द रामचंद मुखत्यार बा। रामचंद्र कुकडे राहणार शिरपूर मुख्याचें ता० खामगांव जि. बुलडाणा यांस:—

मी खाली सही करणार यांजकडून कळविण्यांत येतें कीं, अजमासें ४ वर्षें झालीं तुम्ही माझी बायको नमें बालंबी जइला मी एक देनवेळां लक्ष्मण, रावजी, पांडु वा। पिराजी असे घेण्या करितां आलों तर तुम्ही असें सांगितलें कीं चांगले रितीनें वागवित नाहीं. ह्मणून पाठवित नाहीं तुम्ही माझे बायकोस व तिचे अंगावर असलेले दागीने येणें प्रमाणें:—

हातांतील कडें जोड १ वजन तोळे १०
गुडसाळ्यांचा जोड १ वजन तोळे २०
कोपरवाळ्यांचा जोड १ वजन तोळे १७
तोड्यांचा जोड १ वजन तोळे ३९
सोन्याची नथ १ वजन मासे ६
सोन्याच्या बाळ्या ४ वजन मासे ८६

या दागिन्यांसह १५ दिवसांचे आंत आमचे घरीं आणून घालावें. आणून न घातल्यास ताब्यात घेण्या संबंधानें रितीप्रमाणें फिर्याद करूं. शिवाय अशी गुणगुण ऐकण्यांत आली कीं तुम्ही माझे बायकोस मोगलाईत घेऊन जाऊन गंधर्व लावून देणार. तसें केल्यास सरकारचे गुन्हेगार व्हाल व त्याबद्दल योग्य कोर्टात फिर्याद करणें भाग पडेल. कोर्टखर्च व नोटिसीचा खर्चही तुह्मास द्यावा लागेल कळावें तारीख ६।४।१९११ इसवी.

सही

सोनाजी वा। आकाजी राहणार कणारखेड द. खु.

नो. नं. १५०

नोटीस

विद्यमान सबजज साहेब बहादुर आकोले. यांचें कोर्ट.

सक्सेशन सर्टिफिकेट नंबर १० सन १९११ सक्सेशन सर्टिफिकेट मिळण्याचा अर्ज.

अर्जदार:—

गुजी मर्द लक्ष्मण माळी रा० दहिगाव ता० व जि० आकोले.

सर्वत्र लोकांस कळविण्यांत येतें कीं, अर्जदार यानें सक्सेशन सर्टिफिकेट मिळण्याबद्दल दिलेला अर्ज आमचे कोर्टात ता० ८।६।१९११ हा। रोजी नेमिला आहे. त्या तारखेस ज्याची कांहीं तक्रार असेल त्यानें सकाळीं १० वाजतां आमचे कोर्टांत हजर व्हावें. तसें न केल्यास पुढें कोणत्याच प्रकारची तक्रार ऐकली जाणार नाहीं कळावें. ता० १२।४।११

सही

M. C. Tiwary,
सबजज आकोला.

नो. नं १५१

नोटीस

विद्यमान सबजज साहेब बहादूर आकोला. यांचें कोर्ट.

सक्सेशन सर्टिफिकेट नंबर ९ सन १९११ सक्सेशन सर्टिफिकेट मिळण्याचा मुकदमा.

अर्जदार—

अहल्याबाई जवजे शंकरराव देशमुख रा० पंचगव्हाण ता० आकोट जि० आकोला.

सर्वत्र लोकांस कळविण्यांत येतें कीं, अर्जदार यानें सक्सेशन सर्टिफिकेट मिळण्याबद्दल दिलेला अर्ज आमचे कोर्टात ता० २६।६।११ हा। रोजी नेमिला आहे त्या तारखेस ज्याची कांहीं तक्रार असेल त्यानें सकाळीं १० वाजतां आमचे कोर्टांत हजर व्हावें तसें न केल्यास पुढें कोणत्याच प्रकारची तक्रार ऐकली जाणार नाहीं कळावें ता० १२।४।११.

सही

M. C. Tiwary
सबजज आकोला.

नो० नं० १५२

नोटीस.

साहेबादिन वा॥ मुसई मु॥ राहणार खांबतगांव रेल्वेस्टेशन ता. चांदुर जि. उमरावती

यांसः—

मी खालीं सही करणार इजकडून नोटि-सीने कळविण्यांत येतें कीं लग्न होऊन अनमास १२ वर्षे झालें असतील. त्या मध्यें ममला ६॥ महीने वागविलें परंतु साडेसहा महीन्यांत मजला इतका त्रास दिला कीं विनाकारण मारहाण करून १।२ दिवस उपाशी ठेवित होता. व तुमची भाईही वर प्रमाणेंच करित असून वर प्रमाणें त्रास सहन करून तसेंच राहून दिवस काढले माझा बाप मजला नेण्या-करितां आला. तुह्मी माझे बापाचे बरोबर रवाना केल्यावरून मी गेली. तेव्हां पासून आजपावेतों मजला नेलें नाहीं. मी माझे बापाकडून पत्र पाठविलें व मीही स्वतः आली तरी मजला ठेऊन न घेतां मज-ला मारहाण करून माझे बापाचे बरोबर परत गेली मी नांदवित नाहीं. नाही आईट वर्तणुक नसून विनाकारण मजला टाकून दिलें. व माझा बाप घरचा फार गरीब असून सावकाराचे ४०० रुपये कर्ज काढून अलबत्ता परविलें. तुह्मी मजला घेऊन जावें. मी राहण्यास राजी आहे. तुं नांदवित नसल्यास फारकती द्यावी. फारकती न दिल्यास हीच फारकती सम-जून दुसरा घरठाव करीन मग तुमचा कोणतेही तऱ्हेनें नवरेपणाचा हक्क राहणार नाहीं. शिवाय ४०० रुपये कर्ज देऊन टाकावें. असें न केल्यास कोर्टांत रिती-प्रमाणें फिर्याद करून घेतले जाईल. नोटीसीचा खर्च तुह्माला द्यावा लागेल. करितां १९ दिवसांचे आंत असें न केल्यास जबाबदारी तुह्मावर आहे कळावें. तारीख ९।४।१९११

सही

नशीरबी मर्द साहेबदिन रा. खाम-गांव हातची निशाणी रेघ असे.

नो० नं० १४०

नोटीस

नोटीस बेशर्मा साहु, सावकार व भाऊ-बिरादर रा० घुसर ता० आकोला

यांसः-

खालीं सही करणार याजकडून नोटीस देण्यांत येत आहे कीं माझा भाऊ नामें भोनाजी वल्लद लक्ष्मण कुणबी रा० घुसर हा हल्लीं ६ महीने झाले मरण पावला आहे. त्याचे पाठी मागें त्याची बायको नामें तुळसाई मर्द भोनाजी इनें कर्ज वगैरे काढणें सुरू केलें आहे. शेट-सावकार व भाऊबिरादर यांनीं इजला माझे इस्टेटीवर कर्ज देऊं नये. व माझी इस्टेट लिहून घेऊं नये. कर्ज वगैरे दिल्यास व माझी इस्टेट लिहून घेतल्यास तो व्यवहार रद्द असे. कळावें. ता० ९-४-११

सही

१ पेकाजी लक्ष्मणजी पागरूद रा—घुसर द० खु०

नो० नं० १४१

नोटीस

विद्यमान सबजज्ज साहेब बहादुर आकोले. यांचें कोर्ट.

सक्सेशन सर्टिफिकेट नंबर १ सन १९११. सक्सेशन सर्टिफिकेट मिळण्याचा अर्ज.

अर्जदारः—

बाळकृष्ण गंगाराम सोनार व तुळसी दास सदाशिव अ० त० इष्ट मित्र चुलता— बाळकृष्ण गंगाराम सोनार रा० आकोले.

सर्वत्र लोकांस कळविण्यांत येतें कीं, अर्जदार यानें सक्सेशन सर्टिफिकेट मिळ-ण्याबद्दल दिलेला अर्ज आमचे कोर्टांत ता० ८।५।१९११ इ॥ रोजीं नेमिला आहे. त्या तारखेस ज्यांची कांहीं तक्रार असेल त्यानें सकाळीं १० वाजतां आमचे कोर्टांत हजर व्हावें. तसें न केल्यास पुढें कोणत्याच प्रकारची तक्रार ऐकली जाणार नाहीं कळावें. ता० १२।४।११

सही

M. C. Tiwary,
सबजज्ज आकोला.

नो. नं १४२

नोटीस

विद्यमान सबजज्ज साहेब बहादूर आकोला यांचें कोर्ट.

सक्सेशन सर्टिफिकेट नंबर ८ सन १९११ सक्सेशन सर्टिफिकेट मिळण्याचा अर्ज.

अर्जदारः—

नरहर नारायण देवधर रा० आकोला ता० व जि० आकोला.

सर्वत्र लोकांस कळविण्यांत येतें कीं, अर्जदार यानें सक्सेशन सर्टिफिकेट मिळ-ण्याबद्दल दिलेला अर्ज आमचे कोर्टांत ता० ८।५।११ इ॥ रोजीं नेमिला आहे. त्या तारखेस ज्यांची कांहीं तक्रार असेल त्यानें सकाळीं १० वाजतां आमचे कोर्टांत हजर व्हावें. तसें न केल्यास पुढें कोणत्याच प्रकारची तक्रार ऐकली जाणार नाहीं कळावें ता० १२।४।११.

सही

M. C. Tiwary
सबजज्ज आकोला.

नो० नं० १४३

नोटीस

विद्यमान सबजज्ज साहेब बहादूर आकोला. यांचें कोर्टः—

किरकोळ मु० नंबर ४ सन १९११ सक्सेशन सर्टिफिकेट मिळण्याचा अर्ज

अर्जदारः—

अंबाई मर्द नारायण व गुणाई मर्द नारायण उभयतां रा० पातुर्डे ता० आकोट.

सर्वत्र लोकांस कळविण्यांत येतें कीं, अर्जदार यानें सक्सेशन सर्टिफिकेट मिळ-ण्याबद्दल दिलेला अर्ज आमचे कोर्टांत ता० २६।६।११ इ॥ रोजीं नेमिला आहे. त्या तारखेस ज्यांची कांहीं तक्रार असेल त्यानें सकाळीं १० वाजतां आमचे कोर्टांत हजर व्हावें. तसें न केल्यास पुढें कोणत्याच प्रकारची तक्रार ऐकली जाणार नाहीं. कळावें ता० १२।४।११

सही

M. C. Tiwary
सबजज्ज आकोला

नो. नं. १४४

जेव्हां डाक्टर व वैद्य यांची हीनिराशाहोत, तेव्हां सुद्धा सुख संचारक कंपनी मथुरा यांच्या

सुधासिंधु

पासून गुण येण्याची आशा राहतेच. कारण २० वर्षां पासून, लाखों मनुष्या कडून याची परिक्षा झाली आहे. बऱ्याच वर्तमान पत्राच्यां संपादकांनी व डाक्टरांनी, या बद्दल सार्टीफिकिटें दिलीं आहेत. सरकारांतून ही या औषधाची रजिस्टरी झाली आहे. या औषधाने कफ, खोकला, दम, हींवताप, पटकी (कॉलरा) शूल, संग्रहणी, आंव, अतीसार, पोट दुखी, वात्या, मळमळ, हांत पाय व कंबर दुखणे, संधिवात लहान मुलाचे हिरवे पिवळे जुलाब, आणि खोकला सर्वांस गुण येतो. [illegible] लीस ॥- आणे. सर्व औषधे विकणारा जवळ मिळतें. बहुत करून प्रत्येक शहरांत आमचे एजंट आहेत च; प्रथम तेथें च शोध करावे जर न मिळेल तर आमचे कडून मागवावे. चालू वर्षाचे पंचांग सर्वांस फुकट मिळेल लहान गावांत ही एजंट पाहिजेत; नियम मागवून पहावे

मागविण्याचा पत्ताः—

क्षेत्रपाल शर्मा मालक
सुख संचारक कंपनी मथुरा

नोटीस

रा० पुंड्या वा॥ रंभाजी खारोडे रा० काजगांव ता० जळगांव जि० बुलठाणा

यासः—

खालीं सही करणार कवनी मर्द पुंड्या खारोडे कुणबी रा० पळसखेड ता० जळगांव जि० बुलठाणें नोटीस देते कीं मी तुमची लग्नाची बायको असून तुह्मी मला गेल्या दीपवाळी पासून टाकून घातलें आहे. मी आपल्या पाशीं होते तेव्हां सुद्धा तुह्मी कांहीं तरी कुरापत काढून मारीत होता. हल्लीं तुह्मी एका रांडेच्या घरीं मजूरी करून राहात आहां. तुमच्या मनांतून माझ्यापाशीं संसार करण्याचें दिसत नाहीं. तुह्मास माझा ताबा दिवाणी कोर्टमार्फत घेण्याचा हुकूम झाला आहे. त्या प्रमाणें तह्मी आजपावेतों कांहीं एक केले नाहीं व मला फारकताहि दिली नहीं. तुमच्या मनांतून माझा विनाकारण छळ करण्याचा आहे. करिता कळविते कीं तुह्मी मला पंच मार्फत चांगलें वागविण्याचा करार-नामा लिहून देऊन योग्य जामीन द्यावे व मला नोटीस प्रसिद्ध झाल्या पासून एक महिन्यांत नांदण्यास न्यावें. नाहीं तर ही नोटीस फारकत समजून मी दुसरा घर-ठाव करीन. मग तुमचा मजवर नवरेप-णाचा कोणतेहि प्रकारें हक्क राहणार नाहीं व माझे गंधर्वाचे नवऱ्यावर तुमचा कोणत्याहि प्रकारचा बोजा राहणार नाहीं. या नोटिसीचा खर्च तुह्मास द्यावा लागेल कळावें. ता. ९।४।१९११ इ०.

सही.

कवनी मर्द पुंड्या खारोडे
निशाणी खुद्द अंगठा
हाल मुक्काम आकोला.

नो० नं० १४९

नोटीस.

नोटीस बेशर्मी देवराव बाळकृष्ण कासार रा० लाडकी ता० मोर्शी, जिल्हा उमरावती यांस खालीं सही करणार तुळ-सा जवजे देवराव कासार रा० दाभ ता० यवतमाळ इजकडून नोटीस देण्यांत येते कीं, तुह्मी माझा [illegible] हल्लीं तुह्मी [illegible] त्यांचे हातचे खाऊन [illegible] तुमचा भाऊ बापु यानीं कळविले वरून ९ वर्षे झालीं तुह्मी मला टाकून दिलें त्या दिवसा पासून मी आपले आईचा-पाचे घरीं राहून मोलमजुरी करून पोट भरते. माझे अन्नवस्त्राबद्दल एकंदर आज-पर्यंत खर्च रुपये ३०० झाला आहे हा खर्च मला देऊन तुमचेकडून फारकती मिळावी ह्मणून मी ता० १६।२।११-ची नोटीस वर्तमान पत्रद्वारें तुह्मास दिली. परंतु तुह्मी न घेतां परत केली. करितां पुन्हां या नोटिसीनें कळवितें कीं खर्चा-बद्दल रुपये व फारकती मला देऊन निका-ल नोटीस पावल्यापासून २ दिवसांचे आंत करावा. असें न केल्यास मी तुमचेवर योग्य कोर्टांत फिर्याद करून व्यवस्था करून घेईन व सरकार मला इनसाफ देईल. नोटिसीचा जबाब द्यावा ता० १४।४।११

सही

१ नि० तुळसा जवजे देवराव
हुची बांगडी
दा॥ रामकृष्ण आपाजी अकोला.

नो० नं० ४६

जाहिरात

ऑईल एंजीन. पंप, दळण्यांचीं यंत्रें, तेलाचे घाणे, कापूस वटवण्याचे रेचे अणजे जिन, इत्यादि संबंधीं कोणतीही माहीती पाहिजे असल्यास खालील पत्त्यावर पत्रव्यवहार करावा.

दिवाकर यशवंत फाटक
मेसर्स डेकन स्ट्रेन कंपनींतील ऑईल एंजिन एक्स्पर्ट (फौल्डींग),

नो. नं. ढ ८० उमरावती.

आर्यवनौषधालय मुर्डी.

न्हाईसराव व हिंदुस्थानचे गव्हर्नर जनरल यांजकडील आनररी असिस्टंट सर्जन आणि अ. स. डॉ. विश्राम रामजी घोळे यांनी आमची औषधे बारिक हल्लीं वर्तमानपत्रांतून ज्या कांहीं नव्या जुन्या जाहिराती प्रसिद्ध होत आहेत त्याहून आमचीं औषधें त्या त्या रोगावर अत्यंत गुणकारी असल्याचें सर्टिफिकेट आम्हास दिलें आहे. हें अवश्य लक्षांत ठेवावें.

आमच्या अत्यंत खात्रीच्या औषधांचा गुण शेंमरांतून एक दोन रोग्यास कदाचित आला नाहीं तर पैसे परत देऊनही त्यांचे आरोग्यार्थ आणखी एखादें औषध घ्यावें लागल्यास तें फुकटही देऊं परंतु रोग्यास पूर्णपणें बरा करूं अशी प्रतिज्ञा आहे.

मदनामृत संजीवनी

धातुवर्धक, अत्यंत कामोत्तेजक, व पौष्टीक, वीर्यस्तंभक,
रक्तशोधक, धर्मोत्साहक कांति व बुद्धीवर्धक सुवर्ण माक्षीक
मौक्तिक कस्तुरी व अनेक वनस्पती मिश्र

अद्भुत गुटिका.

शरीरांतील मुख्य राजा जो धातु तो शुद्ध असेल तरच शरीर निरोगी राहून सर्व सौख्य प्राप्त होतें तो दोषी असेल तर शरीरांत नाना प्रकारचे रोगरूपी शत्रु उत्पन्न होऊन शारीरीक सौख्याचा खरा लाभ मुळींच मिळणार नाहीं. करितां धातू शुद्ध व पुष्ठ होण्यास या गुटीका प्रत्येक वर्षी पाहिजे या दिवसांत एकदां तरी अवश्य सेवन केल्यानें शरीर रोगरहित होऊन सौख्य प्राप्त होतें. हें अवश्य लक्षांत ठेवावें याच्या सेवनानें नपुंसकत्व, स्वप्नजन्य इतर धातुपात उष्णतेमुळें इंद्रियशिथिलता, कडकी. गर्मीसंबंधीं मुरलेले विकोप मुत्रसंकोच, धातुचा पातळपणा, स्त्रियांची धुपणी, छातींतील रोग, सठ पाय मर्दाग. व नेत्र यांचा दाह, क्षय, पंडुरोग मुळाची खर, जीर्णज्वर, अग्निमांद्य मस्तकशूळ, मुळव्याधी. वातरोग, निद्रानाश पित्तावर. बाळंतरोग, मधुमेह जुनाट परमा, मुष्ठमैथूननें आलेली क्षणता इत्यादि अनेक विकार खात्रीनें बरे होऊन शरीर निरोगी मजबूत व सतेज बनतें. पचनशक्ती व स्मरणशक्ती भरपूर वाढून धातु रक्त याची शुद्ध वृद्धी, वीर्यस्तंभ व भरपूर कामोद्दिपक होते व मनास उत्साह देतात. दुध व जडान्न पचूं लागते त्यांत उपयुक्त वनस्पतीचे मिश्रण गुणकारक आहेत करितां गुणाबद्दल असंख्य सर्टिफिकीटें मिळालीं आहेत आणि मिळतात. पथ्य सेवनाची मुळींच गरज नसून स्त्रिया, पुरुष, व मुलें यांस पाहिजे त्या दिवसांत घेण्यास अत्यंत उपयोगी आहेत गुटिका कायाचे आंत मिळणार नाहींत एकदम ४ रुपयांच्यावर कितीही घेणारास टपालखर्च माफ आहे ४ रुपयांचे आंत वेगळा टपालखर्च ५ आणे पडेल अनुपानखर्ड सोबत किंवा व्ही. पी. नें खालील पत्त्यावर मिळतील.

दर:—एकदम ३१ गो० १ रु०, ७१ गो० २ रु० ११९ गो० ३ रु० १२९ गो० ४ रु० २७९ गो० ६ रु० ५५० गो० ९ रु०

२ अपूर्व नेत्रांजनः—यानें पडल. साहर, फुल, धुपण्या. बिंदु, कांच इत्यादि डोळ्याचे सर्व विकार त्वरीत बरे होऊन दृष्टी तीव्र व थंडगार राहते. या रोगांस अंजन खरें रामबाण आहे. १॥ तोळ्याच्या डबीस १ रु०

३ परम्यावर अपूर्व मिश्रणः—कोणताही नवा जुना परमा व अनुपम दहा तिडीक मुत्राची लाली, संकोच पुखाव, रक्तस्राव, इत्यादि विकार पथ्य नसतां सात दिवसांत जातात तिडिक एका घटकेंत जाते असें रामबाण औषध कोठें मिळत नाहीं. बा० किं० १ १। भार बाटलीस रु० २

४ दंतबलवर्धक चूर्णः—दंत संबंधीं सर्व विकार उत्तम बरे होतात.

५ विंचूचें विषः—औषध लावतांच उतरतें गुळ्या ३ तो० ८ आणे

६ गजकर्णः—खरुज, नायटे वगैरे सर्व विकार ३ दिवसांत जातात ड. ६ आणे

७ सर्व हिमज्वरः—औषध घेतांच कशाहि प्रकारचे ज्वर असले तरी ते औषध घेतांच जाऊन पुनः उलटत नाहींत. १२ पुड्या १ रु०

८ प्लेगावर रामबाण औषधः—आजपर्यंत आमचे औषधानें हजारो लोक बरे झाले आहेत करितां प्लेग सुरूं होतांच सर्वांनीं संग्रहीं तापावर गोळ्या, गाठीस मलम, वात चढू नये म्हणून वातावर मात्रा ठेवून याचा एकवार अनुभव पहावा गुणाबद्दल खात्री पटेलच, परोपकारार्थ माफक किं० २ आणे ख० शि०

९ सामानाचा मोठा कॅटलाग मागवा तो फुकट पाठवूं, औषधांत अगत्य कारक पदार्थ अगदीं नमून पूर्ण खात्रीचे असल्याबद्दल असंख्य सर्टिफिकीटें आहेत. याशिवाय मोठमोठ्या रोगांवर अनेक औषध ग्रंथोक्त रसायनें, भस्म खाक, गुटीका, आसवें, तेलें, सुगंधी अत्तरें माफक दरानें मिळतात. अनुपान खर्डा सोबत टपाल खर्च वेगळा पडेल. रोकीनें किंवा व्ही. पी. नें पाठवूं प्रकृतीचें मान कळविल्यास रोगाचो निदान चिकीत्सा कळवूं.

अत्यंत आगत्याची सुचना.

हल्लीं वर्तमान पत्रांतून औषधांच्या अनेक जाहिराती सुरूं असून प्रत्येक जाहिरात सुशोभित करून जो तो पुढें येऊं पाहात आहे.

आपला समाज निरुद्योगी आळशी बनल्यामुळें एकदा जो धंदा सुरू केला त्याचेंच अनुकरण हुबेहुब नक्कल करून वाटेल त्यानें करावी आमचे जाहितीस कोकण, वऱ्हाड, गुजराथ, महाराष्ट्र इ. प्रांतांत ऊत आला असून आमच्या आंजिर्ले वगैरे गावांतुन तो पुर्णावस्थेंत येऊन आणखीही नवीन जाहिराती सुरू होत आहेत. अशा जाहिराती किंवा ते लोक याची आम्हास निंदा किंवा स्तुती मुळींच करणें नाहीं. इंग्रजी राज्यांत आपली थोरवी [illegible]ण्याप ज्याची तो स्वतंत्र आहे आम्हास ग्राहकांस सुचविणें हच कीं ज्यांचा कारखाना आज सतत १५।२० वर्षे अव्याहत सुरूं असून ज्यांच्या औषधांत झाले डाक्टरांनीं सर्टिफिकीट दिलें, ज्यांच्या औषधांनें कित्येकवेळी ग्राहक रोग मुक्त झाले व नित्य होत आहेत त्यांचींच औषधीं नेहमीं उपयोगांत आणणें अत्यंत हितकारक आहे. यापुढें जरी हजारों जाहिराती प्रसिद्ध झाल्या तरी आमची जाहिरात न बदलतां व कोणाचीही निंदा न करत अशाच कायम राहून हा सार्वजनिक व कल्याण करीत असले। [illegible] नवीन उपयुक्त सुधारणा करून उर्जितावस्थेस आणण्याची खटपट करूं. आज पर्यंत आमचे खटपटीनें यशहि बरेंच आलें आहे, करितां सकळ आर्यबंधूस व ग्राहकांस इतकीच प्रार्थना आहे कीं, रोगमुक्त होण्यास आमचींच औषधें अत्यंत गुणकारक आहेत. तींच सर्वांनीं वापरावी, एकवार अनुभवानेंच खात्री होईल इतर जाहिरातीशीं आमचा बिलकूल संबंध नाहीं, हें लक्षांत ठेऊन औषधें मागणें ती खालील पत्यावर बिनचूक मागवावी म्हणजे खरीं गुणकारक औषधें मिळून हटकून व त्वरित आरोग्य येईल- सं. १

नो. नं. २४

कृष्णशास्त्री पेंडसे वैद्य

पत्ता:—मुर्डी ता. दापोली जि० रत्नागिरी.

ORIENTAL GOVERNMENT

LIFE ASSURANCE COMPANY

LIMITED

ESTABLISHED IN 1874.

HEAD OFFICE—BOMBAY

CHIEF AGENCY FOR C. P., BERAR & KHANDESH

Head—Quarters—Nagpur C. P.

FUNDS EXCEED THREE CRORES

AND

FORTY SEVEN LAKHS

CLAIMS PAID FOR OVER TWO CRORES

IMMEDIATE SETTLEMENT OF CLAIMS

If there be one thing of more importance than another in connection with Life Assurance, it is, when claims arise, that the amount due under the policy be paid to the Claimants at the earliest possible date. This the Directors of the 'Oriental' keep well before them and act up treating heir clients with the utmost liberality.

UNQUESTIONABLE SECURITY.

It is not sufficient to read that a Company's funds amount a given sum, but it is essential to know how such Funds are invested if in miscellaneous and risky investments or how secured.

The Funds of the 'Oriental' are invested in Government Securities and lodged with the Government Official Trustee of Bombay and terms of the Company's Trust Deed, as Security for Claims arising, through decease of assured lives, and endowment policies matured.

Government Officers, professional men, Tradesmen and others employing portion of their annual income or profits in effecting life policies create fund equivalent to the savings of many years.

No man can be sure how long he will live, and although he may save money yet if he dies early, before he had time to save much, his wife and family may be in distress. Life Assurance is a means by which this danger is not over. Life being so uncertain, the sooner a man makes up his mind to assure his life the better. Once satisfied of the propriety of the step, do not delay. There are numerous instances in the records of the 'Oriental' where the delay of a month or less, has left the family without the intended provision.

Influential and energetic Agents wanted. For terms please apply to the undersigned.

Prospectuses, forms, and any further information can be obtained on application—

M. DESOUZA.

CHIEF AGENT.

नो. नं. २५

Nagpur

हें पत्र आकोला येथें कैलासवासी खंडेराव बाळाजी फडके यांच्या [illegible] छापखान्यांत नारायण खंडेराव फडके यांनीं [illegible] प्रसिद्ध केलें.

वऱ्हाडसमाचार.

Berar Samachar.

वर्ष ४९] आकोला—सोमवार तारीख २४ माहे एप्रिल सन १९११ इ० [अंक १६

वर्गणीचे दर

आकोल्यांतील लोकांस........१ रुपया
बाहेरगांवीं ट. हां. .... २ रुपये
वर्गणी आगाउच घेण्याची वहिवाट ठेवली आहे.

नोटिशींचे दर

दर ओळीस दीड आणा.
हेडिंगच्या दोन ओळी धरल्या जातील.
नोटीस सुवाच्य असली पाहिजे.

सुचनाः— गुरुवारच्या आंत येणाऱ्या नोटीसा त्याच आठवड्यांत घेतल्या जातील नंतर येणाऱ्या नोटिसास स्पेशल चार्ज पडेल.

मुंबइ बँकचें सोनें.

मुंबई बँकचा छाप असलेल्या उत्तम कसाच्या सोन्याच्या चिपा मुंबई बँकच्या आकोले व उमरावती येथील ऑफिसांत विकत मिळतील. गिऱ्हाइकाने जास्त माहिती करितां बँकेंत तपास करावा.

एका चिपचें वजन २६ २/२ तोळे असतें. साधारण भाव वऱ्हाड समाचार वर्तमानपत्रांत बाजारभाव ह्या सदराखालीं सांपडेल.

मुंबई बँक
आकोला २१-९-१० } G. A. Phillips. एजंट.

नो० न० २

Notice.

The Municipal Committee of Akola intend to send one candidate to Bombay for being trained as Sanitary Inspector for this Municipality. The training course is of six months and the candidate selected will get a scholarship of 15/. p. m. and will on passing the necessary test be appointed as — Sanitary Inspector on a salary of Rs. 50 rising to Rs. 80/. by triennial increment of Rs. 5/. with a horse — — [illegible] of Rs. 15/. p. m.

[illegible]ates having requisite quali[illegible] [illegible]nd being willing to work on [illegible]tions given below will send in [illegible] applications with copies of — testimonials to the undersigned not — later than the 25th April 1911.

(a) He must be a Matriculate at least and his age must be below 30.

(b) On failure to pass the Test the candidate will be liable to refund the amount of scholarship unless the Municipal Committee decide otherwise.

(c) The candidate will have to — serve the Committee for a period of five years at least, in case he chooses the service before the expiry of the — period he will be liable to refund the amount of scholarship he had enjoyed.

1/4/11 } Sd R. V. Mahajani. Vice-Chairman

नो. नं. १६३

Notice

Notice is hereby given to the public that the Municipal Committee of Ellichpur city proposed, at their special meeting held on the 6 th February 1911 to make the following rules — — under section 114 of the Berar Municipal Law, 1886 to regulate storage of Petroleum within the limits of the — — Ellichpur city. Any person objecting to these rules may put in his objection to the undersigned within 30 days of - this notice.

H. B. Bakshi.
Secretary,
Municipal Committee
13th April 1911 } Ellichpur

Model rules for the storage of petroleum within Municipal limits.

1. Nothing in the following rules shall be deemed to apply to persons licensed to possess petroleum under the Indian Petroleum Act, 1899, or to non-dangerous petroleum exceeding 500 gallons or to dangerous petroleum — — exceeding three 3 gallons.

2. Except under and in accordance with a license granted under the Berar Municipal Law, 1886, or this rule as the case may be, no petroleum shall be stored within Municipal limits in the following cases :— —

(1) When petroleum in any quantity is stored for sale (last clause of Section 114 (1) of the Berar Municipal Law, 1886).

(2) When non-dangerous petroleum exceeding 50 gallons or dangerous petroleum exceeding one gallon is stored, whether for sale or otherwise.

Note — — — The following yearly fees have been fixed under section 114 (4) of the Berar Municipal Law, 1886, for licenses issued for the possession of petroleum for sale viz : — — —

Non—dangerous petroleum

(a) When the quantity to be — — stored does not exceed

8 gallone — — — — — — — — — — nil

(b) When the quantity to be — — stored exceeds 8 gallons but does not exceed 100 gallons — — — — — — — — Rs 2

(c) When the quantity to be — — stored exceeds 100 gallons but does not exceed 500 gallons — — Rs 2 for each 100 gallons or part thereof.

Dangerous petroleum

When the quantity to be stored — does not exceed three gallons — — Ni

3. No person shall store for sale in any shop within the limits of the Municipality non-dangerous petroleum — — exceeding 50 gallons or dangerous petroleum exceeding 1 gallon.

Note— For the purpose of this rule "shop" shall be deemed to include all premises on which petroleum is sold retail.

4. No person shall store non- — dangerous petroleum exceeding 50 — — gallons or dangerous petroleum exceeding one gallon but not exceeding 3 gallons in quantity except in building outside the inhabited area of the town, which have been approved by the — — Committee for the purpose.

5. To a conspicuous part of all — — premises licensed for the storage of petroleum, a notice—board with the — — name of the licensee, and the fact that he is licensed to store petroleum — — — legibly written thereon, shall be affixed.

6. Dangerous petroleum kept within Municipal limits shall be placed in separate glass, stoneware or metal vessels each of which shall contain nomore than one pint and shall be — t securely stopped.

7. Any breach of rules 2, 3, 4, 5 or 6 above shall be punishable with fine which may extend to Rs. 50/., and — where the breach is a continuing — — breach with further fine which may extend to Rs 5/. for every day after the first during which the breach is proved to have been persisted in.

FORM A.

License to store petroleum for retail sale granted under section 114 of the Berar Municipal Law, 1886, read with rule 2 (1) of the model rules.

No :

License is hereby given to for the storage, in the place described below of gallons of Dangerous or non—dangerous petroleum, subject to the conditions herein contained :— —

Maximum quantity to be stored at one time.

This license shall be in force up to

Secretary
The 191 Municipal Committee
(Description of the place above — — referred to)

CONDITIONS.

1. All non—dangerous petroleum shall be kept in tins or other vessels not easily broken. All dangerous petroleum shall be placed in separate — — glass, stoneware or metal vessels each of which shall contain not more than one pint and shall be securely stopped.

2. The depot or storehouse shall be liable to inspection by any officer appointed in this behalf.

3. A copy of the conditions of — — this license and a board showing the maximum quantity of cases and tins to be allowed at one time, shall be hung up in the storehouse.

4. The license is not transferable. If the holder of the license wishes to transfer it, he must apply to the — — — secretary to the Municipal Committee for permission to do so.

5. On the breach of any condition hereto attached, this license shall be liable to forfiet.

Note— — The Municipal Committee may insert any other condition which appears necessary in the — — — — — — — — — circumstances under which the license is granted.

FORM B.

License for the storage of petroleum whether for sale or otherwise — — granted under Rule 2 (2) read with Rule 4 of the model rules.

No :

License is hereby granted to — — — — — — — — for the — — — — storage in the place described below of — — — — — — — — gallons of — — — — — — — petroleum, subject to the conditions herein contained :—

Maximum quantity to be stored at any one time.

This license shall be in force up to

Secretary
The 191. Municipal Committee
(Description of the place above referred to)

CONDITIONS.

1. All non-dangerous petroleum — — shall be kept in tins or other vessels not easily broken. All dangerous petroleum shall be placed in separate glass, stoneware or metal vessels, each of which shall contain not more than one pint and shall be securely — — — — stopped.

2. All places in which petroleum may be stored under this license shall be liable to inspection by any officer appointed in this behalf.

3. Such places of storage shall be constructed of masonry, or other in— flamable material; but the beams, rafters columns, windows and doors may be of wood.

4. If the licensing officer calls on the holder of this license, by notice in writing, to excute any repairs of the licensed place which may, in the opinion of such officer, be necessary for the safety of the place, the holder of this license shall excute the repairs within such period as may be fixed by the notice.

5. A copy of the conditions of this license and a board showing the maximum quantity of cases and tins to be allow-ed at one time shall be hung up in the place of storage.

6. All due precautions shall be taken for the prevention of accidents by fire or explosion.

7. This license is not transferable. If the holder of the license wishes to transfer it, he must apply to the secretary to the Municipal Committee for permission to do so.

8. On the breach of any condition hereto attached, this license shall be liable to be forfeited.

Note :— The Municipal Committee may insert any other condition which appears necessary in the circumstances under which the license is granted.

नो० नं० १९७

वऱ्हाडसमाचार

चैत्र वद्य १० शके १८३३

दयेची जादू

दयेचा प्रभाव विलक्षण आहे ती दाखविणारा व ज्यावर ती दाखविली जात तो दोघां नाही ती सुखी करते असें सगळ्या मनुष्य जातीचा कवि शेक्सपियर यानें ह्मटलें आहे तें खरें आहे. राज्यकर्त्यांनीं प्रत्यक्ष व्यवहारांत दयेचें अवलंबन केल्यास अनेक भावी अनर्थ टळतात. लोकांच्या अंतःकरणांतल्या जखमा बुजण्यास किंवा दुषितरक्त काढून टाकण्यास दयेसारखें अमृत दुसरें नाहीं. या गोष्टीचें ताजें उदाहरण ह्मणजे बंगालचे ले० गव्हर्नर सर एडवर्ड बेकर यांचे ध्यानांत येऊन त्यांनीं खुलना येथील दरोड्याच्या खटल्यांत सांपडलेल्या कुलीन घराण्यांतल्या तरुण अपराध्यांवर दया केली हें होय या गोष्टीचा अत्यंत इष्ट परिणाम झाल्यावांचून राहणार नाहीं अशी आमची खात्री आहे. बंगाली पत्रें सरकारी अधिकाऱ्यांवर टीका करतांना पुष्कळ वेळां तुटून पडतात; पण सर ए० बेकर यांच्या कृत्यानें त्या लेखकांच्या लेखण्यांचा डाग नरम झाल्याशिवाय राहणार नाहीं. मागील अनुभव असाच आहे. १८५७ सालच्या बंडानंतर त्या बंडांत सामील असलेल्या चाळीस पन्नास हजार लोकांना तोफेच्या तोंडी किंवा फाशीं द्यावें अशा सूचना आंग्लो-इंडियनपत्रांनीं केल्या. बंडांत युरोपियनांची कानपूर येथें कत्तल झाल्यामुळें ती करणाराचा सूड घेण्याविषयींची इच्छा आंग्लोइंडियनांना होणें हें मनुष्यस्वभावाला धरूनच होतें. पण त्या वेळचे गव्हर्नरजनरल लॉर्ड क्यानिंग हे साधुपुरुष होते. भूतदयेचा ईश्वरी गुण त्यांच्यांत विशेष होता. तिच्या पुढें सूड घेण्याच्या तामसी वृत्तीचें कांहीं चालेना. इंग्रज लेखकांनीं त्यांच्या विरुद्ध आणि दयाळू वृत्तीचा निषेध करून टीकेचा भडिमार केला; पण क्यानिंग आपल्या सत्त्वाला ढळले नाहींत. पर० व्हिक्टोरिया राणीसाहेबांना त्यांनीं लिहिलेल्या पत्रांत खुद्द लॉर्ड क्यानिंग साहेब ह्मणतातः— चाळीस पन्नास हजार लोकांना फांशी द्यावयाचें ? छेः छेः ही सूड उगविण्याची बुद्धि माझे ठायीं नाहीं; आणि तसें करणें व्यवहाराला व न्यायालाही धरून होणार नाहीं. क्यानिंग साहेबांनीं टीकाकारांच्या टीकेच्या वर्षावाला भीक न घालतां सर्व अपराध्यांना क्षमा केली. याचा परिणाम व्हावयाचा तोच झाला. एकदम सगळें वावटळ शांत झालें, आणि इंग्रजी राज्याचा पाया हिंदुस्थानांत भक्कम बसला. दयेची जादू अशी विलक्षण आहे. आणि राज्यकर्ते योग्य प्रसंग पाहून तिचा उपयोग करूं लागतील तर त्यापासून राज्यकर्ते व प्रजा या दोघांचें ही हितं होईल.

हिंदुपुरच्या स्टेशनवर प्रायव्हेट टबी यानें बंदुक झाडून गरीब व निरपराधी देशी माणसांचा प्राण घेतला, तरी न्यायाच्या कोर्टांत तो निरपराधी ठरून सुटला. याबद्दल टीका करण्यास पुष्कळ जागा आहे तथापि आह्मी त्याबद्दल आज बोलत नाहीं उलट योग्य न्याय व्हावा ह्मणून मद्रास सरकारनें शक्य तेवढी खटपट केली याबद्दल आह्मी त्यांचे धन्यवाद गातों. पण टबीच्या कृत्याला बिचारे बळी पडले तो त्यांच्या बायकामुलांची योग्य तर्तूद लावणें हें मद्रास सरकारचें कर्तव्य नव्हतें काय ? या मुलांमाणसांना सरकारांतून कांहीं पेनशन किंवा नेमणूक मिळावी अशी सूचना एका बिनसरकारी सभासदानें कायदेकौन्सिलांत केली असतां मद्रास सरकारनें जें उत्तर दिलें आहे तें खरोखर चमत्कारिक आहे. सरकारला त्याबद्दल सहानुभूति वाटते, पण सुचविल्या प्रमाणें कांहीं तजवीज करता येते नाहीं अशा उत्तरानें तें देणाराच्या तरी मनाचें समाधान झालें असेल असें आह्मांस वाटत नाहीं. बळी पडलेले लोक निरपराधी होते. त्यांच्या संबंधानें कोर्टांत व्हावा तसा न्याय झालेला नाहीं ह्मणून मद्रास सरकारला सहानुभूति वाटत आहे पण पैशाची मदत मात्र देववत नाहीं असाच त्याचा अर्थ नाहीं काय? या गरीब बिचाऱ्या देशी माणसाचे जागीं एखादा युरोपियन असता आणि टबीच्या ऐवजीं एखादा देशी माणूस असता, आणि कोर्टानें आरोपीला निर्दोषी ठरवून सोडून दिलें असतें अशी आपण क्षणभर कल्पना करूं. तर अशा स्थितींत मारले गेलेल्या गरीब युरोपियनांच्या वतीनें प्रश्न विचारणारास मद्रास सरकारनें असेंच उत्तर दिलें असतें काय! पुण्याच सुप्रसिद्ध क्राफर्ड साहेब ठपक्यास पात्र ठरले तरी त्यांच्या कुटुंबाला पेनशन मिळालें कीं नाहीं? चाफेकरांच्या हातून मारले गेलेले मि० र्‍यांड आणि आयर्स्ट, किंवा धिंग्रा याच्या दुष्टपणास बळी पडलेले मि० कर्झन वायली यांच्या कुटुंबास सरकारनें पेनशन दिल्याबद्दल देशी पत्रकारांनीं सुद्धां समाधान व्यक्त केलें नाहीं काय? निरपराधी आणि दैवगतीनें नाश पावलेल्या लोकांच्या मागें त्यांच्या कुटुंबाच्या योगक्षेमाची जबाबदारी सरकारलाच उचलावी लागते असा नियम असतां ती मद्रास सरकार सारख्या सहानुभूति प्रेरित सरकारास घ्यावीसें वाटत नाहीं, तेव्हां बिचाऱ्या देशी माणसांचें दुर्दैव ह्मटलें पाहिजे. दुसरें काय!

थिओसफी आणि महात्मे.

थिओसॉफिकल सोसायटीच्या टीकाकारांच्या टीकेंत जर एखादा विशेष महत्त्वाचा मुद्दा असला तर तो महात्म्यांच्या अवताराबद्दलचा होय. सध्याच्या कलियुगांत महात्मे आहेत ही गोष्ट सामान्य लोकांच्या बुद्धीला अगम्य वाटते. आकाशांतले असंख्य ग्रह व उपग्रह जे नुसत्या डोळ्यांनीं दिसत नाहींत, ते दुर्बिणीच्या साह्यानें दिसतात या गोष्टीवर अशिक्षितांचा एकदम भरंवसा बसतो. गणितवेत्त्यांनीं आंकडे मोडून मंगळ, गुरु, शनि, सूर्य, चंद्र इत्यादिकांचीं पृथ्वीपासूनचीं अंतर लक्षांच्या किंबहुना कोट्यावधि मैलांच्या संख्येंत सांगितलीं तरी सुशिक्षित व अशिक्षित त्या गोष्टीला बिनदिक्कत माना डोलवितात. पण या जगांत सध्याच्या काळीं सुद्धां नीति व दिव्यज्ञान यांच्या उच्च कोटीला पोचलेले स्त्रीपुरुष वास्तव्य करीत आहेत असें सांगितलें ह्मणजे तें मात्र त्यांना विश्वसनीय वाटत नाहीं हें केवढें आश्चर्य आहे ! हल्लींच्या काळीं येवढी अश्रद्धा कां असावी ? ही अश्रद्धा हिंदु, बौद्ध, ख्रिस्ती, यहुदी वगैरे धर्मप्रचारकांच्या ठायीं होती काय ? प्रमाणाशिवाय कोणतीही गोष्ट खरी न मानणारा आणि अतिशय सूक्ष्म विचार करणारा गौतम बुद्ध ही आपल्या पूर्वी अनेक बुद्ध आणि बोधिसत्व होऊन गेले असें प्रतिपादितो; ख्रिस्ती धर्म यशू ख्रिस्त आणि इतर साधु यांना वंद्य मानतो; भाविक मुसलमान मक्केकडे तोंड करून महंमद पैगंबर प्रभृति महात्म्यांना वंदन करतो; जैनांचे तीर्थंकर प्रसिद्धच आहेत; छांदोग्योपनिषदांत सर्वज्ञ ऋषींविषयींचे अनेक उल्लेख आहेत. महाभारतांत विदुरानें स्मरण करतांच सनत्सुजात प्रत्यक्ष येऊन उभे राहिल्याची कथा आहे. पद्मपुराणाच्या आरंभीच महात्मे आणि त्यांचे तेरा आश्रम यांचे स्पष्ट उल्लेख आहेत. हे महात्मे भाविकांनीं स्मरण करतांच त्यांना दर्शन देऊन त्यांचीं मनकामना पूर्ण करीत व दिव्य दृष्टि देत. पृथ्वीवरल्या सगळ्या ठळक ठळक धर्मांत याप्रमाणें महात्म्यांची परंपरा सांगितली असतां सध्याच्या युगांतच ती परंपरा खुंटली असें मानण्यास काय आधार आहे ? ती परंपरा खुंटली आहे असें सिद्ध करण्याची जबाबदारी टीकाकारांवर असतां ती ते महात्म्यांवर श्रद्धा ठेवणाऱ्या थिओसाफिकल सोसायटीवर टाकीत आहेत. सशास्त्रवादपद्धतीचा हा मासला मोठा गमतीचा ह्मटला पाहिजे.

पण धर्मशास्त्र आणि पुराणें यांच्यांतला त्रेतायुगाचा पुरावा नको; आज महात्मे हयात आहेत या गोष्टीला शास्त्रीय शोधकांनीं मिळविलेला कांहीं पुरावा असेल तर तो सांगा असें ह्मणणारे अनेक आहेत. सध्याच्या काळचे त्रिकालज्ञ ह्मणजे शास्त्रज्ञ. त्यांच्या शब्दाला ‘ ब्रह्मवाक्यो जनार्दनः ’ असा मान सध्या देत असतात. तेव्हा त्यांना पटेल असा शास्त्रज्ञाचाच अनुभव पुराव्यादाखल दिला तर तो कदाचित् पटेल. सर विल्यम क्रुक्स हे सध्याच्या काळचे नामांकित सायनशास्त्रवेत्ते आहेत. यांच्या विद्वत्तेवरून आणि शोधकबुद्धीवरून बादशहा पांचवे जॉर्ज यांनीं राज्याधिकार ग्रहण करतांच यांचा बहुमान केला. या शास्त्रवेत्त्यानें दिव्यज्ञान, अंतर्दृष्टि वगैरे गोष्टींच्या परीक्षणाचें काम हातीं घेतलें तेव्हां सारें जग त्यांची स्तुति करित होतें. या स्तुतिपाठकांत थिओसॉफिकल सोसायटीवरील टीकाकार ही होते. सर वि. क्रुक्स यांचा निर्णय सर्वमान्य झालाच पाहिजे असें ते ह्मणत. पण क्रुक्स साहेबांनीं शांतपणें व धिमेपणानें शोध केल्यानंतर थिओसॉफिकल सोसायटीच्या मताला शास्त्रज्ञानाचा दुजोरा दिला आणि महात्मे, अंतर्ज्ञान, दिव्यदृष्टी, वगैरे सारा गोष्टी प्रमाणसिद्ध आहेत असें ठरविलें त्याबरोबर हेच लोक ह्मणूं लागले कीं ‘ क्रुक्स साहेब खुळे आहेत. ते फसले यांत कांहीं आश्चर्य नाहीं. ’ शेक्सपिअरकवीनें ज्युलियस सीझर नाटकांत लोकमताची चंचलता वर्णिली आहे. ती राजकीय गोष्टींत जितकी खरी आहे तितकीच किंबहुना ज्यास्तच त्या चंचलतेचें अस्तित्व अतींद्रियज्ञानाचे संबंधांत भासमान होतें असें ह्मणावें लागतें. इतिहासाची नेहमीं भिन्न भिन्न शाखांतून पुनरावृत्ति होत असते. शाखा भिन्न असली तरी तिच्या मुळाशीं असलेलें गूढ तत्त्व एकच आहे येवढेंच विचारी माणसांनीं ध्यावयाचें आहे.

लोकसेवेचें शिक्षण.

पुण्याजवळ साळुंब्रे येथें भयंकर अग्नीचा प्रकोप होऊन त्यांत सुमारें दोनशें माणसें होरपळून व जळून मेलीं ही अत्यंत हृदयद्रावक गोष्ट वाचून ज्याचें मन क्षणभर उद्विग्न होणार नाहीं असा मनुष्य विरळा. पण अशा गोष्टीपासून ही मनाला हुरूप येईल अशी तजवीज परमेश्वरानें करून ठेवलेली पाहून त्यांतल्यात्यांत थोडेंसें समाधान वाटतें. अग्निप्रकोपांत जीं माणसें मृत्युमुखीं पडलीं त्यांच्या संबंधानें दुःखाश्रु ढाळण्यापलीकडे कांहीं करणें शक्य नव्हतें. पण त्यांच्या अकालिक मृत्यूमुळें उघड्या पडलेल्या बायकांमुलांच्या रक्षणार्थ किंवा होरपळत पडलेल्यांच्या औषधपाण्याच्या तजविजीसाठीं कांहीं तरी योग्य योजना तत्काळ व्हावयास पाहिजे होती आणि ती मुंबईच्या धनिक, व धर्मात्म्या स्त्रीपुरुषानीं ताबडतोब केली हें पाहून मनाला वाटलेलें समाधान व्यक्त केल्या वाचून राहवत नाहीं. हें लोकसेवेचें शिक्षण या आमच्या देशांत नव्यानें मिळत आहे असें नाहीं. पूर्वीच्या काळीं आमच्यात हें लोकसेवेचें व्रत कडकडीत होतें. अग्निप्रकोप, जलप्रलय, विषारी जंतूंचा दंश, स्पर्शजन्य रोगाची साथ किंवा कौटुंबिक हानि अशा प्रसंगीं सगळया गावकऱ्यानीं मदतीला धावून आलेंच पाहिजे; न येतील ते बहिष्कारास पात्र होतील अशा प्रकारचे कडक निर्बंध होते. त्याची व्यापकता आपल्या किंवा फार तर शेजारच्या पांचचार गावापुरतीच असेल; पण तें शिक्षणाचें बाळकडू लहानपणापासून मुलांना मिळत असे. मध्यंतरी व्यक्तिस्वातंत्र्याच्या भलत्या कल्पना बोकाळल्यामुळें या व्रताचा लोप झाला होता; पण अलीकडे लोकसेवा करणाऱ्या संस्था निर्माण होऊं लागल्या पासून त्या जुन्या शिक्षणाचा जीर्णोद्धार होऊन त्यांना अधिक व्यापक स्वरूप प्राप्त होत आहे. अशा संस्था मुंबई इलाख्यांत होत आहेत, अशा प्रांतोप्रांतीं झाल्या पाहिजेत. आमची खात्री आहे कीं अशा एखाद्या संस्थेची उभारणी या प्रांतीं करण्याचा कोणी यत्न केल्यास त्या यत्नाला चांगलें यश आल्यावांचून राहणार नाहीं.

खरें स्वरूप बाहेर पडलें !

सरकारच्या आश्रयाखालीं चालणाऱ्या मुंबईच्या जगद्वृत्त पत्रानें प्रथम एकंदर ब्राह्मण जातीसंबंधानें अत्यंत विषदिग्ध लेख लिहून आपल्या पोटांतलें खळमळ ओकून टाकलें

आणि केसरी व इंदुप्रकाश या पत्रांनीं जेव्हां त्या लेखावर शस्त्र उचलून त्या लेखाची चांगली शोभा केली तेव्हां या पत्रांनें ब्राह्मणद्वेषाचा केलेला आरोप वृथा आहे, आह्मी एकंदर ब्राह्मणांचा द्वेष करीत नाहीं, फक्त चित्पावन ब्राह्मण कुकर्मे, माथेफिरू, कारस्थानी, बदजात आहेत, त्यांना तेवढा बहिष्कार घालावा, असें ह्मटल्याची कबूली दिलेली आहे. ज्याप्रमाणें इतर ज्ञातींत कुकर्मे व माथेफिरू वगैरे दुष्ट लोक आहेत त्याप्रमाणेंच चित्पावनांत ही आहेत. पण त्यावरून सबंध ज्ञात नीच प्रतीची ठरवून तिला बहिष्कार घालण्याची उघड सूचना करणें हें सध्याच्या काळांत तरी निर्भीकपणाचें कृत्य नाहीं हें सरकारी अधिकाऱ्यांनीं सदर लेखक व्य. प्रत्ययास चांगल्या रीतीनें आणून दिल्या शिवाय ब्रह्मद्वेषाचा त्याचा कैफ उतरणार नाहीं असा रंग दिसतो. सरकारनें आपल्या छत्राखालीं घेतलेल्या पत्रकर्त्याला बेकायदेशीर रीतीनें जातिद्वेष माजावितां येतो असा लोकांचा ग्रह होणें इष्ट नाहीं. सरकार समबुद्धि व न्यायी आहे ही गोष्ट लोकांचे मनांत जितकी पूर्णपणें बिंबेल तितकी लोकांच्या राजनिष्ठेस बळकटी येईल. यासाठीं जगद्वृत्तकर्त्याच्या वरील जातिद्वेषमूलक लेखाची कायद्याच्या दृष्टीनें शहानिशा करून सरकारनें .. समबुद्धि लोकांच्या निदर्शनास आणून दिली पाहिजे. आमच्या मतें सदर लेख १५३ कलमाखालीं पूर्णपणें येत आहे. तेव्हां सरकार सदर कलम या पत्रकर्त्यास लागूं करते कीं नाहीं हें पाहण्याकडे लोकांचें लक्ष साहाजिकच लागलेलें आहे. सरकारानें आपण होऊन या कामाला हात न घातल्यास कौंसिलांतले नामदार सभासदांनीं त्यांना तसें करण्यास लावावें अशी आमची त्यांस सूचना आहे.

महमदीय विद्यापरिषद्.

वऱ्हाड प्रांतांतील मुसलमान मंडळीची १ ली विद्यापरिषद् आकोले येथें गेल्या ९ व १६ या दोन तारखांस भरली होती इलिचपूर, उमरावती, मोर्शी, यवतमाळ, दारव्हा, कारंजा, मूर्तिजापूर, दर्यापूर, अंजनगांवसूर्जी, आकोट, शेगांव, मलकापूर, बाळापूर, जळगांव, देऊळघाट, वाशिम, खामगांव, चांदूरबिस्वा इत्यादि ठिकाणाहून पुष्कळशी ठळक ठळक मंडळी सुमारें ३०० वर आली होती. त्यांच्या उतरण्याची व जेवणखाण्याची सोय हायस्कुलाच्या कंपौंडांत उत्तम प्रकारची केली होती. शुक्रवारीं रात्रीं मौलूद, वाज (धर्मव्याख्यान) इत्यादि करण्यां आलीं. रा. रा. सलामुल् हक बी. ए. पोस्टल सुपरिनटेंडेंट यांनीं लिहिलेलें स्वागतपर भाषण वाचण्यांत आल्यावर रा. सैफुद्दीनखान यांनीं आपलें अध्यक्ष या नात्यानें भाषण वाचून दाखविलें. त्याचें उर्दू रुपांतर सारांश रूपानें अमरावतीचे वकील रा. महमद अबदुल कादर यांनीं लोकांना सांगितले नंतर रा. रा. स्लाय कमिशनर साहेब वऱ्हाड यांचे कडून आलेला अभिनंदपर लेख वाचला गेला व मेहेरबान साहेबांनीं परिषदेकरितां रु० २०० चा चेक धाडल्याबद्दल त्यांचे आभार अंतःकरणपूर्वक मानण्यांत आले हें त्यांचें उदाहरण इतर अधिकाऱ्यांनीं व विद्याभिलाषी गृहस्थांनीं अनुकरणीय आहे. अध्यक्ष रा. सयफुद्दीनखान यांचे भाषणांत मुसलमान ज्ञातींतील स्त्री व पुरुष अशा दोन्ही व्यक्तींचे शिक्षणाचे आवश्यक जरूरीबद्दल व मे० आगाखान यांनीं प्रयत्न चालविले त्या महमदी विश्वविद्यालयाबद्दल विशेष उहापोह होता. नंतर परिषदेचे चिटणिसांनीं वार्षिक अहवाल वाचला एकंदर फंड अजमास १५००० रु० पर्यंत गेला आहे परिषदेमध्यें निरनिराळ्या ठिकाणच्या गृहस्थांचे निबंध व भाषणें ९ झालीं. या पैकीं रा. सयद अजगर हुसेन बारिस्टर यांचे महमदी विश्वविद्यालयावर झालेलें भाषण उत्कृष्ट झालें. तसेंच बऱ्हाणपुरचे मौलवी अखतर यांचें धार्मिक शिक्षणाबद्दलचे भाषण उत्तम होतें.

अपूर्ण

थोर बंगालि पत्रकार.

अमृत बाजार पत्रिकेचे नुकतेच गत झालेले संपादक बाबू शिशिरकुमार घोष यांच्या संबंधानें विलायतेंतल्या सुप्रसिद्ध रिव्हु ऑफ रिव्ह्यूज पुस्तकाचे संपादक मि० स्टेड हे लिहितात कीं शिशिरबाबू सारखा लोकांचा वाली, देशाभिमानी, थोर, पवित्र अंतःकरणाचा, धार्मिक वृत्तीचा आणि सृष्टीचें गूढ रहस्य ओळखणारा मनुष्य साऱ्या हिंदुस्थानांत कोणी नसेल. या एका वाक्यांत त्या थोर बंगाली पत्रकारासंबंधानें जेवढें कांहीं स्तुतिपर ह्मणावयाचें तेवढें सगळें आलें आहे. त्यांच्या स्मारकाचे संबंधांत कलकत्ता येथें भरलेल्या सभेला युरोपियन, यहुदी, हिंदु, मुसलमान, ख्रिस्ती, सगळ्या कारचे लोक आले होते. शिशिरबाबूंची टांका नेहमीं निर्भीडपणाची असे. त्यांचीं मतें ही विचित्र होतीं. तरी त्यांचें कोमळ अंतःकरण देशहिताविषयींची खरी कळकळ, धर्मश्रद्धा, निर्भयता, आणि कर्तव्यतत्परता इ० गुण पाहून त्या गुणांचें अभिनंदन करण्यासाठींच हे सगळे लोक जमा झाले होते. प्रतिपक्षांन सुद्धां गुणाची स्तुति करावी यापेक्षां मनुष्याच्या अंगीं आणखी योग्यता ती काय असावी?

वऱ्हाडवृत्त.

हवामान— उष्मा फार भासूं लागला आहे. पण सकाळीं अजून थोडी थंडी पडते. गांवांत देवीची साथ अजून आहे. येथील प्लेग आतां बहुतेक नाहींसा झाला आहे. तरी खेड्यांपाड्यांत अजून त्याचा उपद्रव सुरूंच आहे.

ता० १ जुलई १९११ पासून अमलांत येणारे शाळांतील फीचे नवे फेरफारः— जबलपूर, नरसिंगपुर, हुसंगाबाद, निमाड आकोला, यवतमाळ, बुलडाणा, उमरावती वर्धा, नागपूर आणि रायपुर या जिल्ह्यांतील सरकारी व ज्यास सरकारी मदत मिळते अशा हायस्कुलांच्या ५।६ व ७ या वर्गांच्या फीचा दर, महिन्यास ३ रुपये केला आहे बाकीच्या जिल्ह्यांत ह्या वर्गाची फी २॥ राहील. मिडल स्कूलांच्या ४ थ्या वर्गाची फी १ रुपया पडेल. हाच नियम सरकारी शाळांनाही लागूं होईल.

वऱ्हाड मराठा शिक्षण समाजाची सभा.

पश्चिम वऱ्हाडा करितां.

वरील सभा आकोला येथें श्रीराम थियेटरांत ता०२९-४-१९११ इ० रोजीं भरण्याचें ठरलें आहे तरी त्या सभेस मराठा शिक्षण सभेची कळकळ बाळगणाऱ्या आमच्या समाज बंधूंनीं अगत्य येण्याची कृपा करावी. या सभेबद्दल विनंतिपत्रकें अलाहिदा प्रसिद्ध झालींच आहेत.

अंग्लोव्हर्न्याक्यूलर शाळा व हायस्कूलें त्यांत शिकण्या करितां येणाऱ्या विद्यार्थ्यांनीं आपले गरीबीबद्दल व लायकी बद्दल आपल्या शाळेच्या स्कूल कमिटींतील मेंबरानें अगर त्या सभेच्या कोणीही सभासदानें दिलेल्या दाखल्यासह पाठवावे मदतीकरितां सा अर्ज आमचे पत्यावर ह्मणजे सदरहू तारखेस त्या अर्जाचा विचार केला जाईल.

नामदेव सदाशीव पाटील वकील
आकोला ता० २०-४-१९११

जाहिरात.

टेकस्ट बुक कमिटींत पसंत होऊन मे. डैरेक्टर सा. व. मध्यप्रांत व वऱ्हाड यांनीं व्ह. आणि अ. व्ह. शाळांतील बक्षिसें व लायब्रऱ्या साठीं मंजूर केलेलें प्रसिद्ध धनुर्धारी कृत;-

१ व्यापारी वाचनपाठ. किं० ।||–
त्याच प्रमाणें २ पिराजी पाटील किं०. ॥।
३ उपाशी महाराष्ट्र स उद्योग किं०. ।=
४ धर्मावरील मार्मिक निबंध अंक १ ते १४; १०० बुकांस ।=६० (पर्वी १॥ किं० होती) १००० अगर ज्यास्त एकदम घेतल्यास .।– व त्याहून ज्यास्त घेतल्यास वरील प्रमाणें देऊं. निदान १०० तरी घेतलीं पाहिजेत.
नंबर १, २ व ३ यांच्या प्रती एकदम १० घेतल्यास अनुक्रमें ॥= व । व ज्यास्त घेतल्यास ॥– व .।. किंमत तीस देऊं.
टपाल खर्च निराळा—व्ही. पी. नें मागविल्यास निदान एक त्रितीयांश तरी किं० अगाऊ आली पाहिजे.

ल. वें. मांजरेकर आणि कंपनी
नों० नं० ८६ बेळगांव

जाहिरात

श्री राधावल्लभोजयाति

वर्षफल।

हमारे पास सिर्फ १ पोस्टकार्ड पर किसी फल या फुल का नाम लिख भेजो हम आप के एक वर्ष का सुख, दुःख लोभ, हानि, जीवन, मरण, रोग, सन्तान, तरक्की, मौकूफी, व्यापार में किस वस्तु से लाभ होगा दिसावरी काम में कैसा लाभ होगा और जो महीना हानिकारक उस का उपाय महीनेवार वर्षफल वी० पी० द्वारा =। रुपये में भेज देंगे. हमारे यहां जन्म पत्रादि उत्तमोत्तम बनते हैं, अनेक प्रशंसा पत्र मौजूद हैं, विशेष परिचय के अर्थ ८॥ आना का टिकट भेज कर सूचीपत्र मंगो लीजीये.

मिलने का पत्ता:—
गोस्वामी राधामोहन शर्म्मा
चित्तीखाना आगरा.

B. D. K. JADHAOOV

गुण न आल्यास पैसे परत !

ठिकठिकाणीं एजंट पाहिजेत ! !

इच्छितांनीं पत्रव्यवहार करावा.

॥ ॐनमो श्रीवीतरागाय ॥

स्वदेशी अमृताचा नवीन शोध.

जायफळार्कमधु.

प्राचीनकाळच्या एका जुन्या लेखावरून वरील औषधाचा शोध अत्यंत कष्टानें लागला आहे. कर्नाटक प्रांतांतील कप्पतगुड्ड नांवाच्या वनस्पतीप्रसिद्ध पर्वतांत कांहीं वैद्यमंडळीच्या शोधानें ही वनस्पती ह्मणजे झाडपाल क्वचित् काचित् मिळाली आहे या वनस्पतीच्या रसांत जायफळाचा रसार्क मिश्र करून हा "जायफळार्कमधु" यंत्र साह्यानें तयार केला आहे. हा मधु किंचित पातळ असून खाण्यास अमृताप्रमाणें गोड व सुवासिक आहे. हा मधु खात गेल्यास प्राप्त होणारे गुण सदरहू जुन्या ग्रंथांत लिहिले आहेत ते फार वेळ टिकणारी कामस्थिती अनुभवास येते. हा मधु खाल्यानंतर एक दोन दिवसातच गुणांश समजूं लागतो जननेंद्रियांतील गेलेली शक्ती पहिल्यापेक्षा अंशमानानें अधिक वाढते. शरीरपिंड मजबूत आणि कांतीयुक्त होतो रहे, गाल व शरीरावयव मांसल होतात. क्षयानें अगर कोणत्याही रोगानें मनुष्यास आलेली प्रेतवत् कळा तीस दिवसांत जाऊन अंगावरील सर्व शिरा भरतात व मनुष्य रक्तमांसानें भर शौचास साफ होऊन भूक चांगली कडकडून लागते हा दाखला पहिले दिवशींच पडतो. एका सप्तकांतच शरिराचें वजन वाढूं लागतें. पर्मा व गर्मी यांनीं दूषित झालेलें शरीर निर्दोष होतें. मदोन्मत्तता येते या औषधास पथ्य नाहीं कामाविकार द्विगुणित होतो. नवा रोग असल्यास १० दिवस पुरणाऱ्या एका बाटलीनें गुण येतो. जुना रोग असल्यास ३ बाटल्यांनीं गुण येतो १ बाटलीची किंमत १ रुपया. दोन बाटल्यांस १८१४, तीन बाटल्यांस २८१० दोन अगर तीन बाटल्या एकाच पार्सलांत भरून पाठवूं; ह्मणजे टपालखर्च जास्त पडणार नाहीं. टपाल खर्च वेगळा पडेल. कार्ड पाठवून आर्डर दिल्यास व्ही० पी०नें पाठवूं.

पत्ताः—सेक्रेटरी मेसर्स

एम्. जी. आर.

नों. नं. ड ९३. श्रीजिनेंद्रप्रासादिक कंपनी
हेड ऑफिस पोष्ट निपाणी. जि. बेळगांव

सूचनाः—कोणताही माल गुणकारी ठरला ह्मणजे जिकडे तिकडे त्याची नक्कल सुरूं होते. परंतु नांवाप्रमाणें गुणास पात्र होत नाहीं. आमचे येथें नकली औषधाचे कारखानेदार नुकतेच डोकें वर करूं लागले आहेत तरी आमच्या ग्राहकांनीं आमचा ट्रेडमार्क व सीलबंद तपासून घेणें.

आकोला. वऱ्हाडसमाचार सोमवार तारीख २४ माहे एप्रिल सन १९११

पूर तालुक्यांतील ज्या लोकांनीं " किंग एडवर्ड मेमोरीयल फंडा-करिता " वर्गणी दिली आहे त्यांचीं नांवें १९११

वर्गणीदाराचें नांव	राहण्याचें ठिकाण	रक्कम सी. पी. वऱ्हाड करितां	रक्कम सर्व हिंदुस्थान करितां	शेरा.
रा. खुशाल नारायण पांगरकर	एलीचपूर	२००	५	
रलीधर लक्ष्मीनारायण	"	३००	५	
त्तेराम शालीग्राम	"	३५०	५	
ाउदखान साहेब	"	२००	५	
जमत हुसेन खतीब	"	२००		
ालाबक्ष लाधुराम	"	२००	५	
ंकरलाल बालमुकुंद	"	२००	५	
ुद्देखान	"	५	५	
ेक्रेटरी मजलीस इसलाम	"	१०	१०	
मृत सीवाजी.	"	१५०	५	
ीकीसन छगालाल	"	२५०	५	
ीवदास बसंतराय	"	२००	५	
बालकिसन गुलाबचंद	"	१००	५	
डानीसाहेब	"	५०	५	
व्यंकटराव हणमंतराव	"	१००	१०	
नथुसा पासुसा	"	५०१	१०	
रगहर भगवंत	"	२००	५	
गणेश बळवंत	"	२००	५	
मुंबरलाल रामचंद्र	"	२००	५	
छगनलाल आसाराम	"	४५	५	
ओंकारसा तानसा	"	१००	५	
काजी इनीफुदीन	"	२०	५	
शीवचंद नाथुराम	"	१२०	५	
लंगुजी उकाजी	"	३५	५	
काशीनाथ रावजी	"	७०	५	
मि. गीरधारीलाल अमरचंद	एलीचपूर.	३०	५	
रुखबसा अर्जुनसा	"	१००	५	
पांडोबा नारायण	"	२०	५	
हरीहरराव माधवराव	"	२००	१०	
धरमचंद दीपचंद	"	३२	५	
मीरजायाद अलीबेग	"	१००	५	
सीवप्रसाद तुळजाप्रसाद	"	२५	५	
किसन विठोबा	"	१४५	५	
गनीलतीफ कच्छी	"	१२०	५	
नारायण गदो सबरजिस्टर	"	१०	५	
रामचंद्र शास्त्री वकील	"	२००	५	
रावसाहेब पुरुषोत्तम देशपांडे	"	५००	५	
मोधनलाल हनमंतराम	"	२१	२	
कन्हैलाल	"	९	१	
चंद्रभान लक्ष्मणजी	"	१८	२	
शंकरसा उमासा	"	२१	२	
किसन सोनाजी	"	२२	२	
रामचंद्र शीवराम	"	२३	२	
भजनलाल रामचंद्र	"	२८	२	
लक्ष्मीनारायण मोतीराम	"	२८	२	
गोकूलचंद बिहारीलाल	"	९	१	
बाळकृष्ण विठ्ठल	"	२३	२	
रघुनाथ हिरालाल	"	३८	२	
लक्ष्मण हरमुळजी	"	९८	२	
बाळकृष्ण सीताराम	"	४८	२	
चैतराम	"	१७	१	
रावसाहेब गणेश नागेश	परतवाडा	३२०	५	
फादर फोरेल	"	८		
मि० लक्ष्मण बाळकृष्ण नाईक	"	५०	५	
पेनशनर सुभेदार फकीर महमद	"	५	५	
मि० नरसींगदास	"	५०	५	
मोतीलाल चंपालाल	"	२५०	५	
कीसनलाल मोतीलाल	"	२५०	५	
वासुदेवराव वकील	"	२५	५	
बापुराव पेंडसे वकील	"	५०	५	

एलीचपूर तालुक्यांतील " ज्या लोकांनीं किंग एडवर्ड मेमोरियल फंड करितां " वर्गणी दिली आहे त्यांचीं नांवें. १९११

अ. नं.	वर्गणीदाराचें नांव	राहण्याचें ठिकाण	रक्कम सी. पी. वऱ्हाड करितां	रक्कम सर्व हिंदुस्थान करितां
६१	जोशी वकील	परतवाडा	५०	५
६२	गिरधारी	"	५०	५
६३	विठ्ठल शवराव	"	१४५	५
६४	सावजी शिवाजी	"	२०	५
६५	लक्ष्मीचंद बालाराम	"	१२	५
६६	शेखवाहीद वकील	"	५०	५
६७	गुरुदास सिवळ	"	५०	५
६८	जुगुल किशोर	"	१२	५
६९	महमद उमर	"	२०	५
७०	सदाशीव गोविंद	"	१५	५
७१	किसनलाल नंदराम	"	५०	५
७२	मि० श्रीकृष्ण मा. तानाजी	करजगांव	१००	५
७३	शंकर बाळाजी	"	१००	५
७४	मारुती सोनाजी	"	१००	५
७५	माधोराव लालजी	"	१००	५
७६	यशवंत गंगाराम	कुन्हा	५०	५
७७	तुकाराम कानूजी	"	२२०	५
७८	गणपत महेताकंमीग	चांदूरबाजार	२५	
७९	गिरधारीलाल कुबेर	"	१००	५
८०	सीताराम गणेशलाल	"	२०	५
८१	अवधूतराव रामजी	कोंडवर्धे	२५	५
८२	नागोराव रावजी	कोल्हा	[illegible]	५
८३	आबाजी चिमणाजी	ब्राह्मणवाडाथडी.	१५०	५
८४	हरी बाळाजी	"	१००	५
८५	रतनचंद रामप्रताप	"	२५	५
८६	नारायण उदेभान	पाठक	५०	५
८७	बळीराम मोरेश्वर	कांडली	१००	५
८८	गोविंद हंबीरजी	तोंडगांव	४५	५
८९	नीलकंठ नारायण	तळवेल	१५०	५
९०	खुशाल वनसींग	तळवेल	१००	५
९१	पांडुरंग मल्हाजी	वासनीखुर्द	१००	५
९२	नामुसा भगुसा	बोरगांव पेठ	१००	५
९३	रामराव वायलाजी	निजामपूर	२०	५
९४	माधवराव कवडाजी	भुगांव	२००	५
९५	सुर्यभान पाटील	लसनापूर	२००	५
९६	उदेभान पाटील	रहीमांव	२५०	५
९७	मानसींग पाटील	राजना	२००	५
९८	बळीराम पाटील	"	१००	५
९९	हेमराज गुमनीराम	"	२५	१
१००	किसनलाल रामकरण	"	१५५	१
१०१	तुळसीराम पाटील	थुगी	५०	५
१०२	बकाराम अवचीतजी	बेलखेडा	२०	५
१०३	सावळाराम रामचंद्र	घाटलाडकी	२५	५
१०४	मारुती दाजी	"	[illegible]	२
१०५	लक्ष्मीराम बेजारी	रडर	[illegible]	५
१०६	तुकाराम त्रिमणा	मुरली	२०	५
१०७	दादुजी सोनाजी	"	५०	५
१०८	मीरमहमद अली जाहगीरदार	खराळा	२५०	५
१०९	गामाजी सोनाजी	खरवाडी	२२	५
११०	पांडुरंग दर्याजी	सीरसगांवबंड	५०	५
१११	नारायणराव अन्याजी	"	२५०	५
११२	नारायण बळीराम	"	२५०	५
११३	जैराम हरबाजी	"	१४१	५
११४	भगवंत येगाजी	"	७०	५
११५	जैराम मुंगसाजी	गोरखेडा	२५	५
११६	जानराव बहादुरजी	मल्हारा	५०	५
११७	मोतीराम पाटील	पिंपरी	१२०	५
११८	दत्ताजी येकोजी	पिंपळखुटा	१००	५
११९	पांडुरंग सोनाजी	बोराळा	१५०	५
१२०	सदाशीव यादोजी	"	१००	५

आह्माला विचारूं नका,

तर आमचे सुधारलेले **लोखंडी नांगर** ज्यांनीं वापरले त्यांना विचारा ह्मणजे आमचे **लोखंडी नांगर** चांगले असल्या बद्दल तुमची खात्री होईल. तेवढ्यानें हां तुमचें समाधान होत नसल्यास आपण स्वतः आमच्या कारखान्यास या ह्मणजे- आह्मी नांगर चालवून आपली खात्री करून देतों. नंबर दहाच्या नांगराची किंमत आडतीस रुपये आहे. पाहिजे तर आमचे कडून मागवा अगर आमचे कुल आडते रा. लक्ष्मण विनायक टिकेकर सोलापूर, यांजकडून मागणी करा.

ता० १७।३।११

किर्लोस्कर बंधु.
किर्लोस्कर वाडी.
नो. नं १२८ पोष्ट कुंडल (सातारा.)

अशी संधी पुन्हां येणार नाहीं.

पोष्टखर्च माफ

दर एकाचीं किंमत ३।.

जंटलमन् इमिटेशन रास्कोप सिस्टिम. नांवचें खिशांत ठेवण्याचें घड्याळ दिसण्यांत फार सुरेख आहे. सर्व लोकांस ह्या घड्याळाचा लाभ मिळावा ह्मणून मुद्दाम किंमत रुपये ३। ठेविली आहे; पोस्टेज खर्च माफ. घड्याळा सोबत कांच, कमान, पेटी, गोफ, इतकें सामान फुकट मिळेल. अशी अमुल्य संधी पुन्हां येणार नाहीं. व्ही. पी. नें मागवा.

मिळण्याचा पत्ताः—**खोजा वल्लीभाई इस्माल** मुक्काम वर्धा. [मध्यप्रांत] WARDA.
नों. नं. ४

चिरकालचा खरा लाभ कोणता ?
पैसा व ज्ञान ज्या योगानें मिळेल तो !
महाराज ! ह्या दोन्ही गोष्टी

वार्षिक वर्गणी ट. ख. स ह रु. १॥) **कलाशिक्षण** (नमुना अंकास ८=अ

नांवाच्या विविध हुन्नर, शास्त्रीयज्ञान, व्यापार, शेतकी, व इतर शेंकडो विषयांची माहिती शिकविणाऱ्यास वर्गणीदार व्हा. मराठी भाषेंत हें असें एकच पुस्तक आहे. वर्गणी रु. १॥ खरी पण चालू मार्च अखेर आश्रय देणारास रु. १। पडेल. कारागिरांस, विद्यार्थ्यांस तर हें पुस्तक अवश्य हवें शिवाय याहकांस हिप्नॉटिझम [Hypnotism] उर्फ अमेरिकन वशीकरणविद्या—जिनें दुसऱ्यास निद्रामोहन, आरोगहरण व धनप्राप्ति करतां येतें; ती रु. २९ फीची तूर्त रु. ११ त शिकवूं. पैकीं १ रु. प्रथम सही बरोबर पाठवावा. बाकीची व्ही. पी. येईल.

ह्या शिवाय नानाप्रकारच्या पोट भरण्याच्या यक्त्या, औषधी, मंत्रतंत्रक्रिया, जडीबुटी, गुप्त प्रयोगाची माहिती वाजवी फी घेऊन शिकवूं. सर्व पत्रव्यवहार गुप्त राखला जातो

व्यवस्थापक—— कलाशिक्षण, कार्यालय,
नो. न. ९ बडोदें.

विलक्षण नयन रुक्कुठार.

विलक्षण नयन रुक्कुठार – ह्या अप्रतिम औषधापासून डोळ्याचे साधारण विकार— **खुपऱ्या, लाली, ठणका, पाणी गळणें, कंड्र, भूर, फुल** इ० जोरदार व जुनाट रोग त्वरित बरे होतात. दृष्टी तीव्र होऊन शांत रहाते; शिवाय जाग्रणानें, उन्हांत फिरल्यानें अग्नितापानें, उपदंशविकारानें, अतिवाचनानें, कडकीनें इ. अनेक कारणांनीं डोळे बिघडतात ह्यावरही हें अप्रतिम गुणकारी असून लहान मुलांसही हें अत्यंत उपयोगी आहे. हें डोळ्यांत घातल्यानें ठणका वगैरे न लागतां डोळ्यांस थंडावा येऊन मस्तकासही शांतता येते. सदर औषधाचे सकाळीं पांच व सायंकाळीं पांच प्रमाणें थेंब घालणें. साधारण विकारास एक कुपी पुरेल. बरेच दिवसांचा विकार असल्यास तीन कुप्या लागतील; सोबत औषध घालणे करितां कांचेची नळी फुकट मिळेल, एक कुपीची किं. १ एक रुपया. तीन कुप्या एकदम घेणारास टपाल व व्ही. पी. खर्च माफ. एकदम १२ कुप्या घेणारास टपाल खर्च न पडतां दहा रुपयांत मिळतील.

जी. पी. कंपनीची उत्तम निळिकाळी शाई ८६ आण्याची घेणारास पुढील सालची डायरी बक्षीस मिळेल. आमचेकडे शालोपयोगी मराठी व इंग्रजी पुस्तकें व हरएक प्रकारचा स्टेशनरी माल फारच माफक दरानें मिळेल. विशेष माहिती खालील पत्त्यावर,

जी. एन. घारपुरे. पोष्ट- अलिबाग.

नोटीस

विहार आनन्दका सागर रंगीन तसवीरो सहित चारो भाग तथा पांचो अंग सचित्र कोख शास्त्र.

असली हमसे मंगावो धोकेसे बचो स्त्री पुरुशोके जात, भेद, लक्षण अनेक देशस्थ स्त्रीनायका, कुमारी प्रकृती, सत्व दुती कुलटा, पातिव्रता, व्यभिचारणी आदिकी 'पेहचान, रजोधर्म लक्षण, ऋतुविहार समय सहवास स्थान क्रया, शैय्यातिथ,' कामस्थान सोलासगारि, वर्तासोआमूशण, वस्त्रतअर्दिवमधान पुत्रश्टीकर्म, नपुंसकविद्या, उपदंश प्रमेह आदि अनेक रोगोकी चिकित्सा औषधि, पशुभाषा जाननेकी रीति, मंत्रतंत्र, यंत्र, वशीकरण सुद्रां विद्या आदि अमुल्य विषयका भंडार किंमत रु० १

पं० गंगाप्रसाद इंजीनियर शहापडा
नो० नं० ७७ **अलीगड सिटी.**

जाहिरात

वर्षफल—प्रत्येक महिन्याचे फलासह लाभालाभ सुखदुःख कळवूं. फी. ३ रुपये वर्ग २ चे २ रुपये. खर्च ८= जन्मकाल, जन्म अथवा चालू नांव कळवावें.

पत्ता— भा० गो० पंढित,
मु० व पो० लोणखेड जि. खानदेश.

नोटीस

बेशर्मा संभु वल्लद दानु तेली रहाणार थेरोळ यांसः—

खालीं सही करणार याजकडून नोटीस देण्यांत येतें कीं माझी मुलगी नामें मुक्ती ही तुमची लग्नाची बायको असून तुह्मी तिला आज दोन वर्षांपासून वागवत नाहीं. इतके दिवस तुह्मी घेऊन जाण्यस याल ह्मणून वाट पाहिली, पण अझूनपर्यंत आपण आल नाहीं. सबब असें दिसतें कीं आपला तिला वागविण्याचा विचार नाहीं. आजपर्यंत आह्मी तिला पाळली तिच्या खावटीचे पैसे आपणास द्यावे लागतील. सबब नोटिसीनें कळविण्यांत येतें कीं आपण आपल्या बायकोस नीट रीतीनें वागवूं असा जामिन देऊन घेऊन जावे. ती तुमच्या येथें वागण्यास तयार आहे. व तिला खावटी बद्दल २०० रुपये कर्ज झालें आहे तेंही देऊन टाकावें. तिला कर्ज देऊन टाकून नोटिस पावले पासून आठ दिवसांच्या आंत घेऊन जावें. जर असें मुदतींत केलें नाहीं तर हीच नोटीस फारकती समजून मी दुसरा नवरा करीन मग तिजवर तुमचा नवरेपणाचा हक्क राहणार नाहीं. व कर्जाचा बोजा तुमचेवर राहिल. ते पैसे कोर्ट मार्फत वसूल केले जातील. कर्जाचा बोजा तिचे दुसरे नवऱ्यावर राहणार नाहीं. कळावें ता. १९।४।१९११

सही
हरी वल्लद देवाजी तेली राहणार अळसणें नि० आंगठा पे० शेगांव.

नो० नं० १९४

नोटीस

नोटिस बेशर्मी तुकाराम मनसाराम घोरोडे कुणबी राहणार वडी तालुके मलकापूर यांसः—

खालीं सही करणार याजकडून नोटीस देण्यांत येतें कीं, मजकडेस ईश्वरदास माहीदास मारवाडी याचें कर्ज रुपये ३०० असलेलें आदा करण्या करितां तुह्मी मला कबूल केलें कीं, तुझे सावकाराचें कर्ज मी देऊन निकाल करतों. मला तुझा स्थावर माल खरेदी ह्मणून लिहून द्यावा. मला तुझें शेत घेणें नाहीं. तूं माझे रुपये आणून दिल्यास झालेलें खरेदीखत रद्द करून देईन. या प्रमाणें मला सल्ला देऊन माझे पासून ९०० रुपयांचा खरेदीचा दस्ताऐवज ता. १० माहे फेब्रुवारी सन १९१० इ. रोजीं लिहून व नोंदून घेतलें आणि मला सालीम रुपये न देतां फक्त ९९ रुपये विद्यमान सबरजिस्टर सा. खामगांव यांचे समक्ष दिले. याहून जास्ती न देतां सावकारासही आदाई केली नाहीं. मला धाप देऊन हा सर्व लबाडीचा व्यवहार केला. करितां ही नोटीस दिली जाते कीं, माझें शेत सर्वे नंबर ३३ ए० गुं० ९८३६ आ० १०॥! यांचें खातें माझे नांवें असून ताबाही माझाच आहे. हें शेत किंमत रुपये दोन हजारांचें असून याबद्दल तुह्मी बदनियत करून खरेदीचा दस्ताऐवज करून घेतला सबब मला दिलेले ९९ रुपये परत घेऊन सदर्हू खरेदीचा दस्ताऐवज रद्द केल्या बद्दल पावती ही नोटीस पावल्या पासून आठ दिवसांचे आंत द्यावी. जर असें न केल्यास तुमचेवर रीतीप्रमाणें योग्य कोर्टांत फिर्याद करून खरेदखित रद्द करण्याची तजवीज करून घेईन व सरकार आह्मास इनसाफ देतील कळावें. ता. १७।४।११

सही.
पुंजाजी वल्लद मानजी पाटील राहणार पेडक ता. खामगां, दस्तुर रामकृष्ण आपाजी.

नो० नं० १९५

नोटीस

सरवरखां वल्लद अनवरखां मुसलमान राहणार आकोट तालुके आकोट जिल्हा आकोला यास नोटीस देण्यांत येतें कीं आमचे कजबे आकोट येथील धोबी पेंडावाले सेत सरवे नंबर ४४ चें तुह्मी पांच वर्षांचे करारानें फसली सन १३१९ पासून तों फसली सन १३२३ पर्यंत केलें तर त्याचे वहितीचे रुपये ९० अक्षरीं पन्नास साल गुदस्तेचे तुह्माकडे राहिले होते त्याबद्दल तुह्मी तारिख २१ एप्रील १९१० इसवी रोजीं दस्तऐवज आह्मास करून दिला. तुमचे कडून पट्ट्याचे रुपये व दस्तैऐवजाचे रुपये येणें आहेत त्या करितां ते रुपये पन्नास व ह्या वर्षाच्या लागवणीचे रुपये १२७ एकशेंसत्तावीस अशी सर्व रक्कम व्याज मुद्दलासह ही नोटीस पावले दिवसापासून आठ दिवसांचे आंत आणून द्यावे. नाहीं तर कोर्टमार्फत वसूल केले जातील व सदरहू सेत तुमचेपासून काढून घेतलें जाईल. व कोर्टखर्च व नोटिसीचा खर्च तुमचे जवळून घेतला जाईल.

सही.
गोपाळ खुशालराव देशपांडे वकील, राहणार आकोला.

नो० नं० १९६.

जाहिरात

मुंबई ब्यांकेची सेव्हिंग ब्यांक.

ह्या बँकेंत खालीं दिलेल्या अटीवर ठेवी ठेवितां येतात.

कोणत्याही वर्षाचे १ ले जानेवारी आणि ३१ दिसेंबर याच्या दरम्यान एक हजार रुपये पर्यंत पैसा ठेविला जाईल-

ठेवी दोन अथवा अधिक इसमांच्या नांवावर ठेवतां येतील आणि तो पैसा त्या पैकीं एकास अथवा जास्त इसमांस अगर त्यापैकीं मयताचे मागें राहील त्यांस काढतां येईल.

व्याज दर साल दर शेंकडा तीन रुपये या प्रमाणें दिलें जाईल. व्याजाची आकारणी प्रत्येक महिन्याची जी कनिष्ट शिल्लक असेल तिजवर केली जाईल. मात्र पांच हजारांवरील शिल्लक रकमेस व्याज नाहीं. नियमांच्या प्रती बँकेंत अर्ज केला असतां मिळतील.

मुंबई ब्यांक आकोला ९।९।०९ } G. A. Phillips. एजंट
नं १

आर्यवनौषधालय मुर्डी.

व्हाईसराय व हिंदुस्थानचे गव्हर्नर जनरल याजकडील आनररी असिस्टंट सर्जन माजी अ. स. डॉ. विश्राम रामजी घोले यांनीं आमचीं औषधें बारिक हल्लीं वर्तमानपत्रांतून ज्या कांहीं नव्या जुन्या जाहिराती प्रसिद्ध होत आहेत त्याहून आमचीं औषधें त्या त्या रोगावर अत्यंत गुणकारी असल्याचें सर्टिफिकेट आह्मास दिलें आहे. हें अवश्य लक्षांत ठेवावें.

आमच्या अत्यंत खात्रीच्या औषधांचा गुण शंभरांतून एक दोन रोग्यास कदाचित आला नाहीं तर पैसे परत देऊनही त्यांचे आरोग्यार्थ आणखी एखादं औषध द्यावें लागल्यास तें फुकटही देऊं परंतु रोग्यास पूर्णपणें बरा करूं अशी प्रतिज्ञा आहे.

मदनामृत संजविनी

धातुवर्धक, अत्यंत कामोत्तिजक, व पौष्टीक, वीर्यस्तंबक,
रक्तशोधक; मनोत्साहक कांति व बुद्धीवर्धक सुवर्ण मोक्षीक
मौक्तिक कस्तुरी व अनेक वनस्पती मिश्र

अद्भुत गुटिका.

शरीरांतील मुख्य राजा जी धातु ती शुद्ध असेल तरच शरीर निरोगी राहून सर्व सौख्य प्राप्त होतें ती दोषी असेल तर शरीरांत नानाप्रकारचे रागरुपी शत्रू उत्पन्न होऊन शारीरीक सौख्याचा खरा लाभ मुळींच मिळणार नाहीं. करितां धातू शुद्ध व पुष्ठ होण्यास या गुटीका प्रत्येक वर्षी पाहिजे या दिवसांत एकदां तरी अवश्य सेवन केल्यानें शरीर रोगरहित होऊन सौख्य प्राप्त होतें. हें अवश्य लक्षांत ठेवावें याच्या सेवनानें नपुंसकत्व, स्वप्नजन्य इतर धातुपात उन्हाळे इंद्रियाशिथिलता, कडकी. गर्मीसंबंधीं मुरलेले विकोप मुत्रसंकोच, धातुचा पातळपाणा, स्त्रियाची धुपणी, छातींतील रोग, सठ पाय त्रर्मांग. व नेत्र यांचा दाह, क्षय, पंडूरोग मुलाची खर, जीर्णज्वर, अग्निमांद्य मस्तकशूळ, मुळव्याधी. वातरोग, निद्रानाश पित्तावर. बाळंतरोग, मधुमेह जूनाट परमा, मुष्ठीमैथूननें आलेली कृशता इत्यादि अनेक विकार खात्रीनें बरे होऊन शरीर निरोगी मजबूत व सतेज बनतें. पचनशक्ती व स्मरणशक्ती भरपूर वाढून धातु रक्त याची शुद्ध वृद्धी, वीर्यस्तंभ व भरपूर कामोद्दिपक होते व मनास उत्साह देतात. दुध व जडान्न पचूं लागते त्यांत उपयुक्त वनस्पतीचें मिश्रण गुणकारक आहेत करितां गुणाबद्दल असंख्य सर्टिफिकीटें मिळालीं आहेत आणि मिळतात. पथ्य सेवनाची मुळींच गरज नसून स्त्रिया, पुरुष, व मुलें यांस पाहिजे त्या दिवसांत घेण्यास अत्यंत उपयोगी आहेत गुटिका रुपयाचे आंत मिळणार नाहींत एकदम ४ रुपयांच्यावर कितीही घेणारास टपालखर्च माफ आहे ४ रुपयांचे आंत वेगळा टपालखर्च ५ आणे पडेल अनूपानखर्डे सोबत किंवा व्ही. पी. नें खालील पत्यावर मिळतील.

दरः—एकदम ३५ गो० १ रु०, ७५ गो० २ रु० ११५ गो० ३ रु० १२५ गो० ४ रु० २७५ गो० ६ रु० ५५० गो० ९ रु०

२ अपूर्व नेत्रांजनः—यानें वडस. साहर, फुल, खुपऱ्या. बिंदु, कांच इत्यादि नेत्राचे सर्व विकार त्वरीत बरे होऊन दृष्टी तीव्र व थंडगार राहते. या रोगांस अंजन खरें रामबाण आहे. १॥ तोळयाच्या डबीस १ रु०

३ परम्यावर अपूर्व मिश्रणः—कोणताही नवा जुना परमा व अनुपम दहा तिडीक मुत्राची लाली, संकोच पुस्त्राव, रक्तस्त्राव, इत्यादि विकार पथ्य नसता सात दिवसांत जातात तिडिक एका घटकेंत जाते असें रामबाण औषध कोठें दिसत नाहीं. बा० किं० १ १। भार बाटलीस रु० २

३ दंतबलवर्धक पूडः—दंत संबंधीं सर्व विकार उत्तम बरे होतात.

५ विंचूचें विषः—औषध लावतांच उतरतें मुळ्या ३ तो० ८ आणे

६ गजकर्णः—खरूज, नायटे वगैरे सर्व विकार ३ दिवसांत जातात ड. ६ आणे

७ सर्व हिमज्वरः—औषध घेतांच कशाहि प्रकारचे ज्वर असले तरी ते औषध घेतांच जाऊन पुनः उलटत नाहींत. १२ पुड्या १ रु०

८ प्लेगावर रामबाण औषधः—आजपर्यंत आमचे औषधांनें हजारो लोक बरे झाले आहेत करितां प्लेग सुरूं होतांच सर्वांनीं संग्रहीं तापावर गोळ्या, गाठीस मलम, वात चढू नये ह्मणून वातावर मात्रा ठेवून याचा एकवार अनुभव पहावा गुणाबद्दल खात्री पटेलच, परोपकारार्थ माफक किं० २ आणे ख० शि०

९ सामानाचा मोठा क्याटलाग मागवा तो फुकट पाठवूं औषधांत अपाय कारक पदार्थ अगदीं नसून पूर्ण खात्रीचे असल्याबद्दल असंख्य सर्टिफिकीटें आहेत. याशिवाय मोठमोठ्या रोगांवर अनेक औषध ग्रंथोक्त रसायनें, भस्म खाक, गुटीका, आसवे, तेलें, सुगंधी अत्तरें माफक दरांनें मिळतात. अनुपान खर्डा सोबत टपाल खर्च वेगळा पडेल. रोखीनें किंवा व्ही. पी. नें पाठवूं प्रकृतीचें मान कळविल्यास रोगाचो निदान चिकीत्सा कळवूं.

अत्यतं आगत्याची सुचना.

हल्लीं वर्तमान पत्रांतून औषधांच्या अनेक जाहिराती सुरूं असून प्रत्येक जाहिरात सुशोभित करून जो तो पुढें येऊं पाहात आह.

आपला समाज निरुद्योगी आळशी बनल्यामुळें एकदा जो धंदा सुरूं केला त्याचेंच अनुकरण हुबेहुब नक्कल करून वाटेल त्यानें करावी आमचे जाहितीस कोकण, वऱ्हाड, गुजराथ, महाराष्ट्र इ. प्रांतांत ऊत आला असून आमच्या आंजिले वगैरे गावांतून तो पुणावस्थेंत येऊन आणखीही नवीन जाहिराती सुरू होत आहेत. अशा जाहिराती किंवा ते लोक याची आह्मास निंदा किंवा स्तुती मुळींच करणें नाहीं. इंग्रजी राज्यांत आपली थोरवी गाण्यास ज्याचा तो स्वतंत्र आहे आह्मास ग्राहकांस सुचविणें हच कीं ज्यांचा कारखाना आज सतत १५।२० वर्षे अव्याहत सुरूं असून ज्यांच्या औषधास झाले डाक्टरांनीं सर्टिफिकीट दिलें, ज्यांच्या औषधींनें कोट्यावधी ग्राहक रोग मुक्त झाले व नित्य होत आहेत त्यांचींच औषधीं नेहमीं उपयोगांत आणणें अत्यंत हितकारक आहे. यापुढें जरी हजारों जाहिराती प्रसिद्ध झाल्या तरी आमची जाहिरात न बदलतां व कोणाचीही निंदा न करता अशाच [illegible] कायम राहून हा सार्वजानिक व कल्याण करीत असलेला व्यवसाय नवीन नवीन उपयुक्त सुधारणा करून उर्जितावस्थेस आणण्याची खटपट करूं. आज पर्यंत आमचे खटपटीनें यशहि बरेंच आलें आहे, करितां सकल आर्यबंधूस व ग्राहकांस इतकीच प्रार्थना आहे कीं, रोगमुक्त होण्यास आमचींच औषधें अत्यंत गुणकारक आहित. तींच सर्वांनीं वापरावी, एकवार अनुभवानेंच खात्री होईल इतर जाहिरातीशीं आमचा बिलकूल संबंध नाहीं, हें लक्षांत ठेऊन औषधें मागणें ती खालील पत्यावर बिनचूक मागवावी ह्मणजे खरीं गुणकारक औषधें मिळून हटकून व त्वरित आरोग्य येईल- मं. १

नो. नं. २४

कृष्णशास्त्री पेंडसे वैद्य

पत्ताः—मुर्डी ता. दापोली जि० रत्नागिरी.

ORIENTAL GOVERNMENT

LIFE ASSURANCE COMPANY

LIMITED

ESTABLISHED IN 1874.

HEAD OFFICE—BOMBAY

CHIEF AGENCY FOR C. P., BERAR & KHANDESH

Head—Quarters—Nagpur C. P.

FUNDS EXCEED THREE CRORES AND FORTY SEVEN LAKHS

CLAIMS PAID FOR OVER TWO CRORES

IMMEDIATE SETTLEMENT OF CLAIMS

If there be one thing of more importance than another in connection with Life Assurance, it is, when claims arise, that the amount due under the policy be paid to the Claimants at the earliest possible date. This the Directors of the 'Oriental' keep well before them and act up treating heir clients with the utmost liberality.

UNQUESTIONABLE SECURITY.

It is not sufficient to read that a Company's funds amount a given sum, but it is essential to know how such Funds are invested if in miscellaneous and risky investments or how secured.

The Funds of the 'Oriental' are invested in Government Securities and lodged with the Government Official Trustee of Bombay and terms of the Company's Trust Deed, as Security for Claims arising, through decease of assured lives, and endowment policies matured.

Government Officers, professional men, Tradesmen and others employing portion of their annual income or profits in effecting life policies create fund equivalent to the savings of many years.

No mān can be sure how long he will live, and although he may save money yet if he dies early, before he had time to save much, his wife and family may be in distress. Life Assurance is a means by which this danger is not over. Life being so uncertain, the sooner a man makes up his mind to assure his life the better. Once satisfied of the propriety of the step, do not delay. There are numerous instances in the records of the 'Oriental' where the delay of a month or less, has left the family without the intended provision.

Influential and energetic Agents wanted. For terms please apply to the undersigned.

Prospectuses, forms, and any further information can be obtained on application—

M. DESOUZA.

CHIEF AGENT.

Nagpur

नो. नं. २५

हें पत्र आकोला येथें कैलासवासी खंडेराव बाळाजी फडके यांच्या वऱ्हाडसमाचार छापखान्यांत नारायण खंडेराव फडके यांनीं सदाशिवआश्रमात छापून प्रसिद्ध केलें.